

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2021

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2021

Ljubljana, junij 2022

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Sedemindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika BORI d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Adrijana Jerina

Aleksander Kotnik

Ana Cerar

Andreja Černivec

Bojan Majcen

Božidar Peteh

Eva Salecl Božič

Gregor Čebašek

Janja Pahor Mohorič

Jaka Vrhovšek

Jasmin Musić

Jure Košir

Ksenja Lampe

Lilijana Kodrič

Lucija Božikov

Peter Ilešič

Petra Prijatelj

Renata Kozel

Robert Friškovec

Simon Šturm

Tanja Babič

Urška Ferbar

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Avtorstvo fotografij: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij in Ministrstvo za pravosodje

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani uprave www.uiks.gov.si, na povezavi:

<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-izvrsevanje-kazenskih-sankcij/o-upravi/>

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA

Spoštovani,

v Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij smo pripravili sedemin-dvajseto letno poročilo, v katerem so zbrani vsi ključni podatki o delovanju slovenskih zaporov in prevzgojnega doma v letu 2021.

Uvodoma se želim zahvaliti našim zaposlenim, ki ste v tem obdobju predano uresničevali poslanstvo uprave - zagotavljali ste varne zapore in hkrati omogočali resocializacijo zaprtih oseb.

Na tej poti smo se vsakodnevno srečevali tudi s številnimi izzivi, saj je bilo leto 2021 še vedno v znamenju epidemije koronavirusne bolezni. Prilagoditi je bilo potrebno delo z zaprtimi osebami in ostale procese, ki se odvijajo v zaporih. Z ukrepi iz interventne zakonodaje, ki so se izkazali za nujne že v prvem letu epidemije, smo lahko lažje naslavljali težavo prezasedenih zaporov in učinkoviteje zasledovali cilj preprečitve širjenja COVID-19. Ob odpustih obsojencev iz zapora smo poskrbeli za strokovne odločitve, ki so vključevale presojo varnostnih zadržkov in niso ogrozile varnosti družbe, so pa bistveno pripomogle k vzdrževanju varnosti v zaporih. Podobne ukrepe za zmanjšanje prezasedenosti zaporov so sprejemale tudi nekatere druge države članice Sveta Evrope in slovenski zapori v tej luči niso bili posebnost. Z ukrepi se je posledično v času epidemije zasedenost zaporov zmanjšala, kar se odraža tudi v povprečnem številu zaprtih oseb v letu 2021: 1.283,8. A to zmanjšanje je bilo le začasno. Po koncu veljavnosti ukrepov se je število zaprtih oseb postopoma zopet začelo višati.

V tem času smo bili vpeti v mednarodno okolje in si izmenjevali izkušnje z drugimi zaporskimi upravami. Kot generalni direktor sem letos gostil srečanje MECR – mednarodno asociacijo generalnih direktorjev zaporskih uprav Srednje Evrope, na katerem je bila osrednja tema soočanje zaporskih sistemov z aktualnimi izzivi.

Bivanje zaprtih oseb smo v času zdravstvenih omejitev poskušali zapolniti z različnimi dodatnimi koristnimi vsebinami. V letu 2021 smo ob slovenskem kulturnem prazniku, 8. februarju, razglasili nagrajence v literarnem in likovnem natečaju o preživljanju časa v zaporu v obdobju epidemije. Nadaljevali smo z izdelavo ravnotežnostnih kock Dobra roka, ki so bile razvite v okviru projekta Inovativen.si. Komplete kock pod sloganom Igri dajemo smisel smo konec leta podarili uporabnikom Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje in Zveze društev za cerebralno paralizo Slovenije - Sonček. V sodelovanju z Unicefom Slovenije so zaprte ženske šivale punčke iz cunj, obsojenci na Odrprtem oddelku Ig pa so v sodelovanju z Društvom Urbani čebelar v projektu Medena celica iztočili prvi medeni pridelek.

Nadaljevali smo projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada in v letu 2021 omogočili 249 obsojencem vključitev v različne izobraževalne programe, delovno terapijo in usposabljanja za delo - nacionalne poklicne kvalifikacije. Od pričetka izvajanja projekta v letu 2016 je bilo v različne vsebine, ki bodo zaprtim omogočale lažji prehod na trg dela, vključenih že 1.480 oseb.

Veseli me, da smo naredili prve korake pri izvedbi projekta »Izboljšanje mladoletniškega kazenskega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja«. Projekt se v celoti financira iz programa Evropske komisije, v njegovo vodenje pa je vključen tudi Svet Evrope. Izvedba projekta bo imela pozitiven vpliv na celotno delovanje zaporskega sistema, saj se bo pod njegovim okriljem pripravilo orodje za oceno tveganj in potreb za zaprte osebe, kot pomembnega pripomočka pri strokovni obravnavi zaprtih oseb, pripravljeni bodo temelji za ustanovitev Akademije in raziskovalnega centra, kjer se bo izvajalo osnovno in nadaljevalna usposabljanja za zaposlene v zaporskem sistemu, kakor tudi raziskovalne in razvojne vsebine zaporskega sistema. Projekt prav tako zajema pripravo strokovnih podlag za akreditacijo višješolskega programa za poklic pravosodni policist. Z izvedbo projekta si želimo povečati prepoznavnost in zanimanje za zaposlitev v zaporu, zato bomo nadaljevali tudi s promocijskimi aktivnostmi na tem področju.

Projekta novogradnje zapora v Ljubljani ter obnove in dograditve ženskega zapora na Igu sta se kljub zahtevnim razmeram v letu 2021 nadaljevala. Gradbeno dovoljenje je pridobljeno pri obeh investicijah in nadejam se uspešnega nadaljevanja v gradbeno fazo. Ta se bo zaključila s pridobitvijo dveh sodobnih objektov, s katerima se bodo izboljšali pogoji za zaprte in zaposlene.

Od pomembnejših investicij, ki so se zaključile v letu 2021, bi želel posebej izpostaviti sanacijo prostorov in izgradnjo prizidka v Oddelku Murska Sobota, ki je bistveno izboljšala prostorske pogoje v tem oddelku.

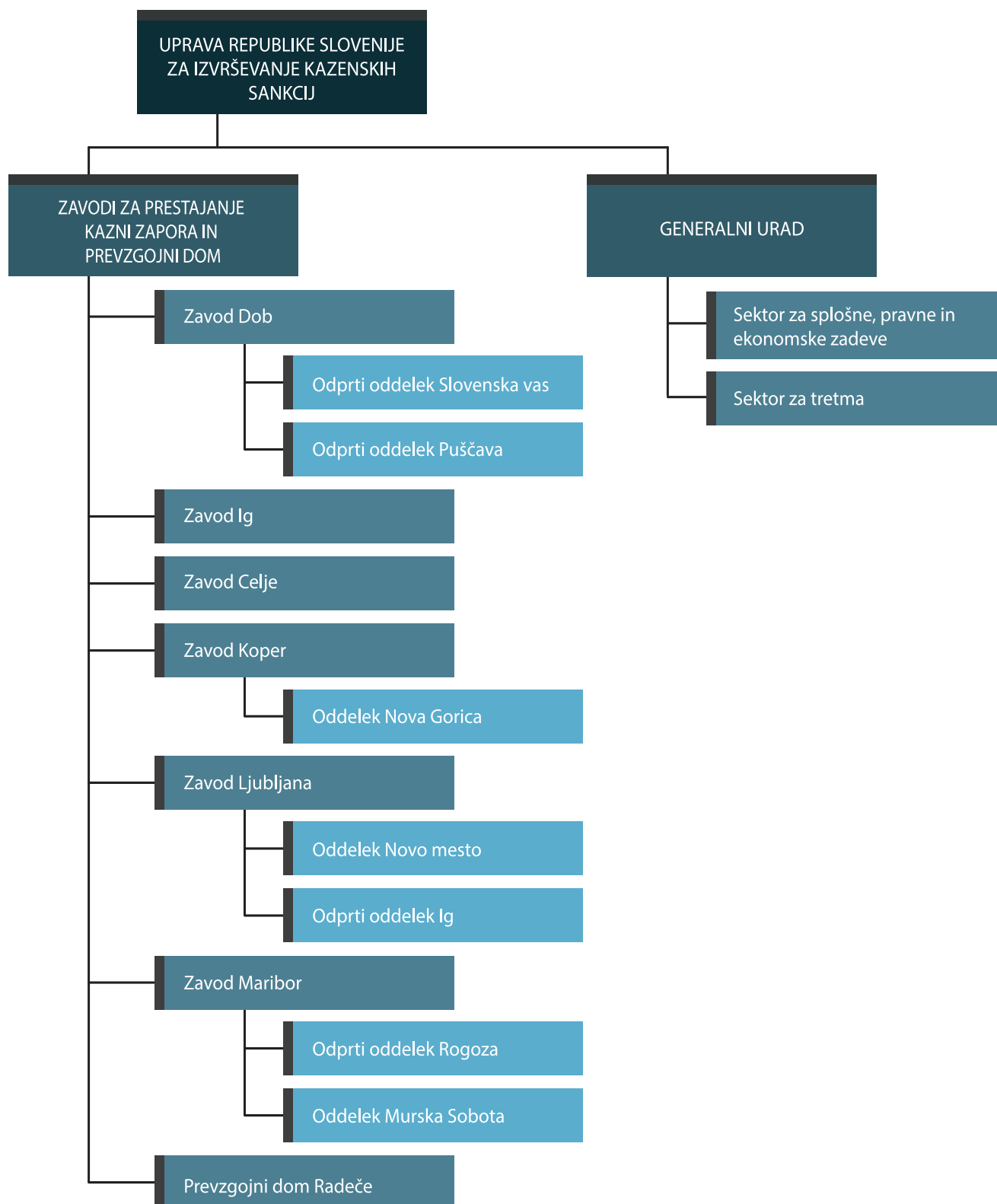
Z uresničevanjem vseh načrtanih ciljev in projektov bomo pripomogli k razvoju sodobnega zaporskega sistema, v katerem se izvršuje kazenske sankcije na human način ter v okviru visokih standardov spoštovanja človekovih pravic in svoboščin, pri čemer je v ospredju zagotavljanje in ohranjanje dostojanstva zaprtih oseb.

Ljubljana, 31. 5. 2022

Mag. Bojan Majcen

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Beethovnova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 446 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

Opomba:

Dne 6. 11. 2021 je pričelo veljati Navodilo o spremembi in dopolnitvi Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora (Uradni list RS, št. 167/21), s katerim se je spremenil režim prestajanja kazni v oddelku Slovenska vas iz polodprtega v odprti. Ker je do spremembe režima in poimenovanja oddelka prišlo med letom 2021, bo v letnem poročilu za celotno obdobje uporabljen nov naziv Odprti oddelek Slovenska vas.

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2021

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 99 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 97 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
 Prostorska zmogljivost: 106 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 140 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2021

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v letu 2021 izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb. Tudi to leto je poseben izziv v zaporih in v prevzgojnem domu predstavljala organizacija dela v pogojih epidemije nalezljive bolezni COVID-19.

V zavodih za prestajanje kazni zapora so bile vseskozi zagotovljene stabilne varnostne razmere. V celotnem obdobju ne beležimo izstopajočih dogodkov. Pristojne službe uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora. Ne beležimo nobenega pobega iz zaprtih delov zavodov, prav tako ne pobega med spremstvom.

Še vedno namenjamo posebno skrb spremljanju gibanja števila zaprtih oseb v okviru prezasedenosti nekaterih zavodov. Problematiko prezasedenosti se je deloma reševalo skozi mehanizem premeščanja zaprtih oseb iz bolj v manj zasedene zavode, predvsem iz najbolj prenapolnjenih zavodov.

V celotnem obdobju je bilo v povprečju 1.283,8 vseh zaprtih oseb, kar je za 1,11 % manj kot v prejšnjem letu. Gre za manjši upad, ki je, tako kot v lanskem letu, v največji meri posledica epidemije in ukrepov iz interventne zakonodaje za omilitev njenih posledic. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 355,9 na 372,2 oziroma za dobrih 4,6 %.

Na manjšo zasedenost zavodov na celoletni ravni je vplivala predvsem epidemija COVID-19. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je v tem obdobju poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora. Kljub temu pa so nekateri zavodi še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana, Novo mesto in Celje), kar je predvsem posledica priliva pripornikov. Interventna zakonodaja je z ukrepi posegala v zmanjševanje zasedenosti v okviru prestajanja zaporne kazni, ne pa tudi pripora.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 30,6 oseb, v hišnem zaporu pa 6,3 oseb.

Skupaj je umrlo sedem oseb, ki jim je bila odvzeta prostost. Naravne smrti so umrli trije obsojenci v zavodu Dob. V zavodu Ljubljana beležimo samomor pripornika, v zavodih Koper, Celje in na Odprtem oddelku Ig beležimo po en samomor obsojenca (obsojenec, ki je prestajal kazen na Odprtem oddelku Ig, je samomor storil v času namenskega izhoda).

Obravnavanih je bilo skupaj 81 pritožb, od tega 52 pritožb obsojencev, 27 pritožb pripornikov ter 2 skupinski pritožbi, in sicer obsojenk iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig, ki je bila naslovljena na Državni zbor Republike Slovenije, Komisijo za peticije, človekove pravice in enake možnosti in skupine obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje. Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo skoraj za 20 %.

Varuh človekovih pravic je izvedel nadzore v: Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni in v Odprtem oddelku Slovenska vas, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Odprtem oddelku Rogoza, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana in dislociranem Oddelku Novo mesto, Prevzgojnem domu Radeče in v UKC Maribor - Enoti za forenzično psihiatrijo. Vsa poročila o izvedenih nadzorih smo podrobno proučili in se odzvali nanje z odzivnimi poročili.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj, v skladu z možnostmi, ki so jih narekemale razmere v času zdravstvenih omejitev. Prav tako smo oblikovali Priročnik za strokovne delavce, ki je nastal kot rezultat večletnega spremljanja strokovne obravnave obsojencev na prestajanju kazni zapora. Namenjen je vsem strokovnim delavcem, še posebej tistim, ki s svojim delom v zavodu za prestajanje kazni zapora ali prevzgojnemu domu začenjajo. Izhodišča za pripravo priročnika postavljajo v ospredje obsojenca s svojimi potrebami in temeljijo na načrtovanju konkretnih dejavnosti tako obsojenca kot strokovnih delavcev v zavodih za prestajanje kazni zapora. Hkrati je priročnik zasnovan sistematično od faze sprejema obsojenca na prestajanje kazni do izteka kazni in navaja vse potrebne postopke pri obravnavi obsojenca.

V sklopu obiskov v zavodih smo v zvezi s področjem strokovne obravnave zaprtih oseb pripravili strokovne usmeritve zavodom. Ob tem smo ugotavljali, da so nekatere izboljšave pogojene s kadrovskimi okrepitvami (dodatnimi strokovnimi delavci), ki pa v tem letu niso bile mogoče.

V sodelovanju z društvom Urbani čebelar, ki je vključeno v evropski projekt FoodE – Food Systems in European Cities, je na Odprtem oddelku Ig potekal pilotni projekt Medena celica – čebelarjenje v zaporu. Projekt je bil namenjen izobraževanju in urjenju v čebelarjenju v zaporih. Udeležencem programa Medena celica je bilo omogočeno izobraževanje in pridobitev certifikata – certificiran čebelarski vajenec.

Z Unicefom smo sodelovali pri projektu Punčka iz cunj, katerega namen je zbiranje sredstev za program cepljenja otrok proti šestim nalezljivim otroškim boleznim v državah v razvoju. Punčke so šivali v ženskem zaporu na Igu.

V obravnavanem obdobju smo nadgrajevali sodelovanje z Upravo za probacijo s ciljem še boljše obravnave obsojenih oseb.

V izobraževanje je bilo vključenih 21,2 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov.

Zaradi epidemije COVID-19 je bila v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu uvedena začasna ukinitve možnosti obiskov s svojci, možnosti koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti, izvajalo se je manj ustaljenih aktivnosti za zaprte, ponudili pa smo jim nekatere nove možnosti, prilagojene razmeram.

Obravnava zaprtih oseb, ki so napotene na psihiatrično zdravljenje, se je izvajala v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor, Enota za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2020 in o njegovem izidu obveščala javnost. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali cilj, da se pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih. Na pobudo uprave smo otrokom in drugim vključenim v programe Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste – Polje ter Zveze društev za cerebralno paralizo Slovenije – Sonček v predprazničnem decembrskem času podarili komplet ravnotežnostnih kock s sloganom »Dobra roka - Igri dajemo smisel«, ki so jih izdelale zaprte osebe. Javnosti smo želeli ob donaciji sporočiti, da so slovenski zapori tudi prostor ponovne priložnosti.

Nadaljevali smo s promocijskimi aktivnostmi v okviru poklica pravosodni policist, »Poklica, s katerim rasteš!« ter se udeležili osrednjeslovenskega kariernega sejma v Ljubljani in nekaterih drugih dogodkov, ki so potekali v spletnem okolju ali v živo. V mesecu novembru 2021 smo na družbenih omrežjih Ministrstva za pravosodje pričeli z objavo video posnetkov, v katerih so zaposleni v upravi predstavili različne vidike dela z zaprtimi osebami. Z objavo kratkih videoposnetkov smo se želeli v sodelovanju z ministrstvom predstaviti širši javnosti, da bolje spozna naše delo in poklice, ki opravljajo delo v zaporih. Predstavitev je bila osnovana tudi kot povabilo za prijavo na prosta delovna mesta.

Na spletnem mestu objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na dan 31. 12. 2021 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 890 javnih uslužbencev.

Izplačano je bilo 63.666 ur nadurnega dela, kar je za 4,7 % manj kot v prejšnjem letu.

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 8 javnih uslužbencev. Sedmim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Nobenemu javnemu uslužbencu ni bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je v tem letu udeležilo 37 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 43 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 35 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo izvedeno za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupaj se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 249 pravosodnih policistov, 364 strokovnih delavcev (psihologi, pedagogi, socialni delavci, zdravstveni delavci, vodje vzgoje, itd.), 36 inštruktorjev in 11 sodelavcev iz splošnega sektorja. Podatki predstavljajo vsoto vseh udeležencev, kar pomeni, da so se posamezni uslužbenci udeležili več usposabljanj.

Pričeli smo z izvajanjem projekta Sveta Evrope in Evropske komisije »Izboljšanje mladoletniškega kazenskega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja«, v sklopu katerega se bo pripravilo orodje za oceno tveganj in potreb za zaprte osebe, kar predstavlja izhodišče za pripravo osebnega načrta oz. pripomoček, ki olajša diagnostiko in spremljanje zaprte osebe tekom prestajanja kazni zapor. Prav tako bodo znotraj projekta pripravljeni temelji za ustanovitev Akademije in raziskovalnega centra, kjer se bo izvajalo osnovno in nadaljevalna usposabljanja za zaposlene v zaporskem sistemu, kakor tudi raziskovalne in razvojne vsebine zaporskega sistema.

Kljub zdravstvenim omejitvam smo se aktivno vključevali v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2021 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi. Izpostaviti je treba tudi medsebojno podporo in informiranost med državami glede širjenja ter sprejetih ukrepov za zajezitev virusa SARS-CoV-2.

Za namen delovanja smo porabili 56.644.635,48 EUR proračunskih sredstev, kar je za 8.556.528,67 EUR ali 15,11 % več kot leta 2020. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2020 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2021.

Povprečni oskrbni dan v letu 2021 je znašal 104 EUR.

1. 1. CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2022 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni cilji in naloge:

- Na podlagi sprejete strategije razvoja sistema izvrševanja kazenskih sankcij realizirati akcijske načrte za posamezna ciljna področja.
- Namenjati posebno skrb varovanju človekovih pravic ter zagotavljanju zdravstvene varnosti zaprtih oseb in uslužbencev v novih pogojih posebnih zdravstvenih razmer v družbi.
- Novelirati Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, in sicer spremembe na področju usposabljanja in izobraževanja (ustanovitev akademije), poklicnega standarda, priprave podlage za kolektivno pogodbo in normative, spremembe plačnega sistema in ostale spremembe, ki so nujno potrebne za nemoteno delovanje sistema izvrševanja kazenskih sankcij.
- Postopno dvigniti kadrovske načrte na 990 dovoljenih zaposlitev (17 dodatnih dovoljenih zaposlitev) in realizirati nove zaposlitve pravosodnih policistov - kandidatov in vseh ostalih nadomestnih zaposlitev. Izpeljati ostale potrebne postopke, da se novi sodelavci čim prej usposobijo in pričnejo z delom ter zagotoviti sredstva za zaposlitve v skladu s kadrovskim načrtom in spremembami na zakonodajnem področju. Ob tem izvajati načrtovano promocijo za poklic pravosodni policist.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS na vseh področjih, predvsem za investicijsko vzdrževanje, nakup opreme, uniforme, materialne stroške in zagotovitev varnostnih sistemov.
- Nadaljevanje z aktivnostmi za izgradnjo novega zapora v Ljubljani ter obnovo in dograditev ženskega zapora na Igu, s ciljem zasledovati terminski plan končne izgradnje na obeh lokacijah.
- Nadaljevanje izvajanja projektov, ki se financirajo iz kohezijskih sredstev: Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb, nadgradnja informacijskega sistema e-Zapori in e-Zaporniška celica.
- Pridobitev kohezijskih sredstev za obdobje 2021–2027 za financiranje razvojnih projektov URSIKS.
- Povečevati možnosti zagotavljanja dela zaprtim osebam.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2021

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih zmanjšalo iz 1298,3 na 1283,8.

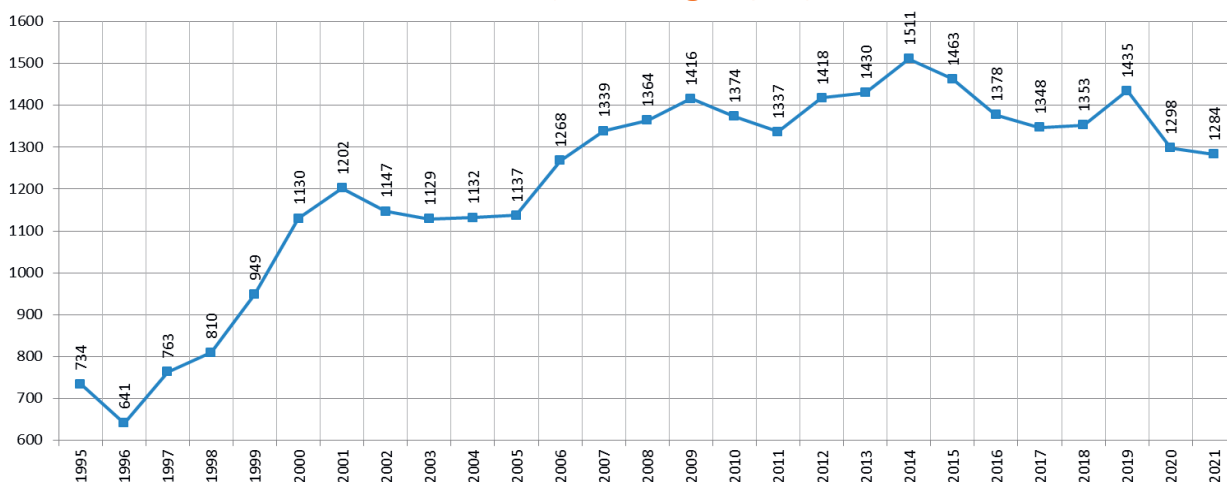
Nadaljnje zmanjšanje povprečnega števila zaprtih oseb je tudi v letu 2021 odraz epidemije COVID-19. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je namreč v času epidemije poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora.

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb tako kot v predhodnem letu največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

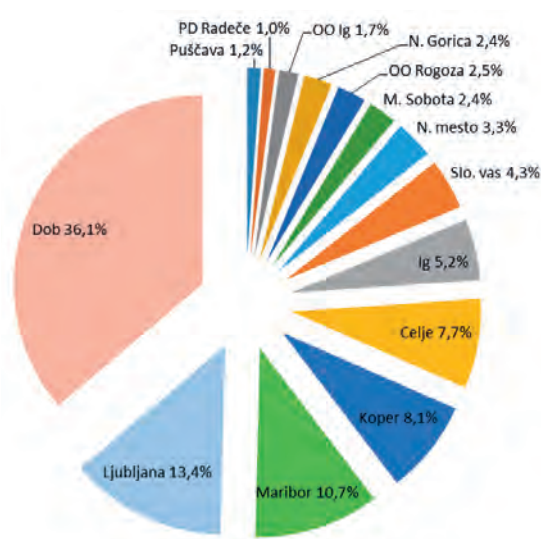
Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %
DOB	423	307	730	123	318	32	503	463,0	36,06
SLOV. VAS	37	14	51	63	39	7	68	55,4	4,32
PUŠČAVA	7	2	9	22	12	1	18	14,7	1,15
IG	59	142	201	13	125	7	82	66,8	5,20
CELJE	91	203	294	42	212	12	112	102,0	7,95
KOPER	101	244	345	58	218	65	120	103,4	8,05
NOVA GORICA	24	72	96	16	75	6	31	31,0	2,42
LJUBLJANA	174	474	648	21	382	126	161	172,0	13,40
NOVO MESTO	43	165	208	15	162	19	42	41,9	3,26
ODP. ODD. IG	19	4	23	53	47	9	20	21,2	1,65
MARIBOR	150	325	475	84	364	64	131	137,5	10,71
MURSKA SOBOTA	37	76	113	37	86	32	32	30,8	2,40
MB ROGOZA	29	31	60	70	45	47	38	31,7	2,47
PD RADEČE	14	10	24	5	9	8	12	12,4	0,97
Skupaj	1208	2069	3277	622	2094	435	1370	1283,8	

POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapora)

Delež zaprtih oseb po zavodih

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

2

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno stanje
Mladoletnik v PD	14	10	24	5	9	8	12	12,4
Obsojenec	784	1071	1855	438	1046	301	946	861,6
Pripornik	394	700	1094	91	733	91	361	372,2
Sodno pridržan	2	166	168	0	168	0	0	0,5
Vikend zapor	12	44	56	77	57	34	42	30,6
Nadomestni zapor	2	78	80	11	81	1	9	6,5
Skupaj	1208	2069	3277	622	2094	435	1370	1283,8

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo vikend zapor ter nadomestni zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

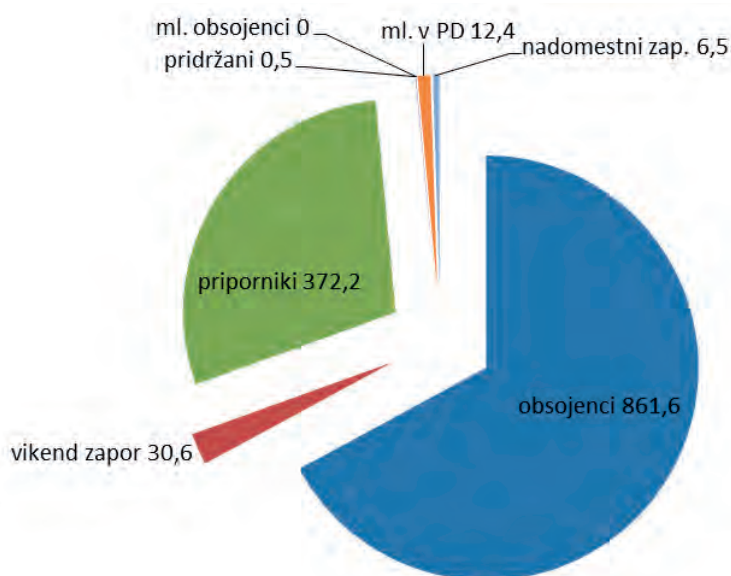
Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah in z razdelitvijo po spolu

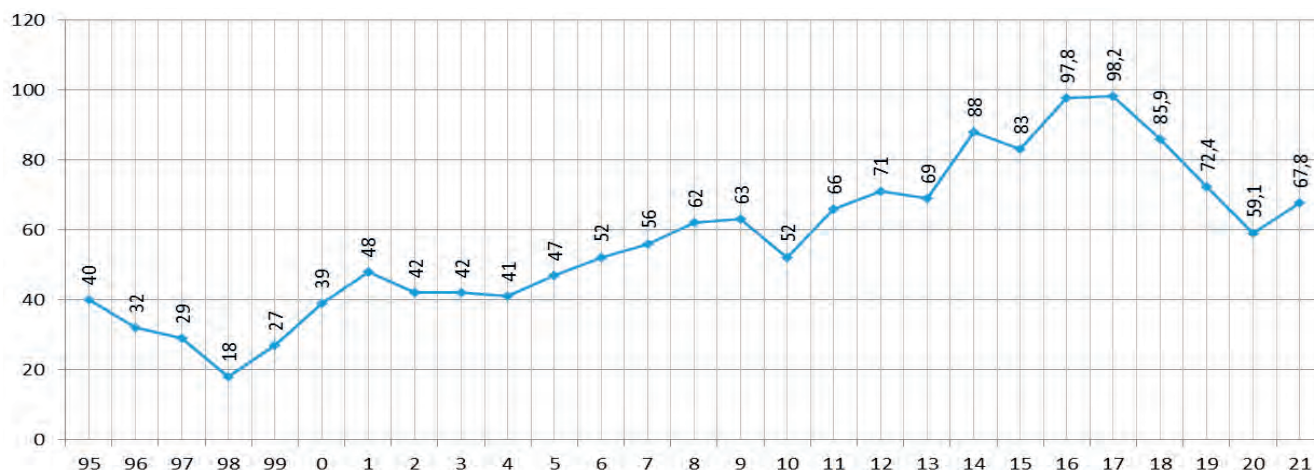
	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletnik v PD	13	1	14	9	1	10	22	2	24	5	0	5
Obsojenec	743	41	784	991	80	1071	1734	121	1855	426	12	438
Pripornik	376	18	394	657	43	700	1033	61	1094	91	0	91
Sodno pridržan	2	0	2	154	12	166	156	12	168	0	0	0
Vikend zapor	12	0	12	42	2	44	54	2	56	77	0	77
Nadomestni zapor	2	0	2	73	5	78	75	5	80	11	0	11
Skupaj	1148	60	1208	1926	143	2069	3074	203	3277	610	12	622

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletnik v PD	9	0	9	8	0	8	10	2	12	11,4	1,0	12,4
Obsojenec	979	67	1046	294	7	301	887	59	946	813,3	48,3	861,6
Pripornik	692	41	733	91	0	91	341	20	361	354,8	17,4	372,2
Sodno pridržan	156	12	168	0	0	0	0	0	0	0,5	0,0	0,5
Vikend zapor	57	0	57	34	0	34	40	2	42	29,9	0,8	30,6
Nadomestni zapor	77	4	81	1	0	1	8	1	9	6,2	0,3	6,5
Skupaj	1970	124	2094	428	7	435	1286	84	1370	1216,0	67,8	1283,8

Tabela prikazuje gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah - iz podatkov lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev.

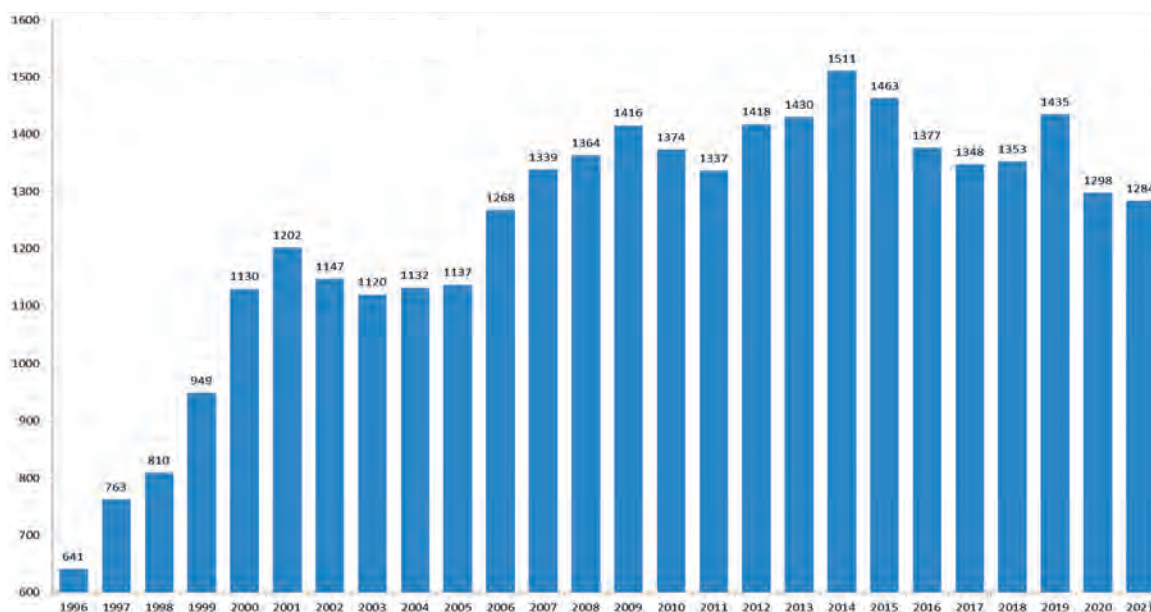
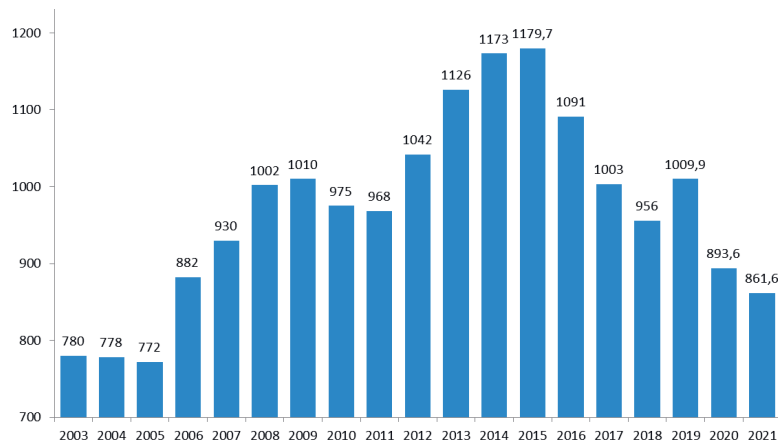
Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

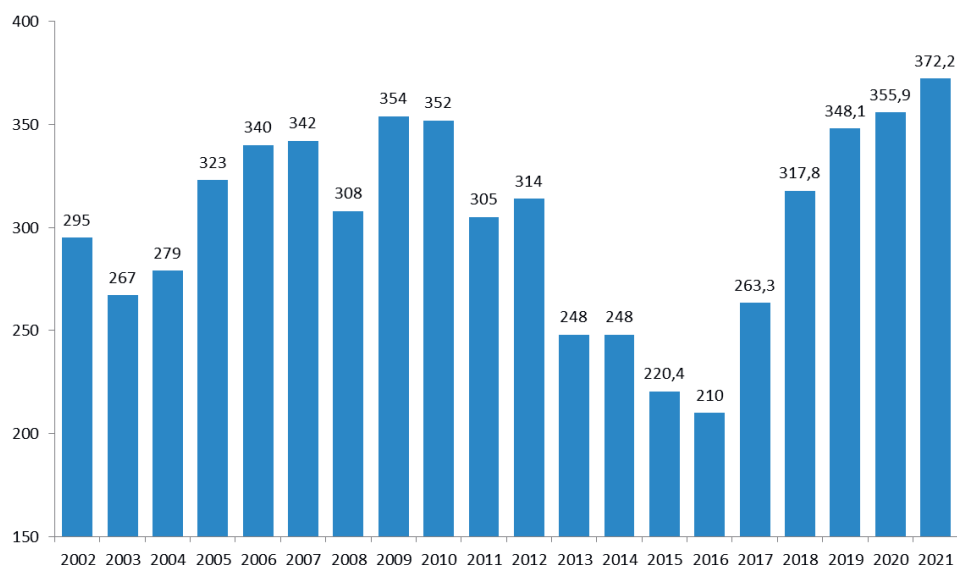
Povprečno število žensk

Pri podatkih o povprečnem številu žensk (brez hišnega zapora) se je po nekaj letnem upadu število v letu 2021 rahlo povišalo.

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

*Povprečno število vseh zaprtih oseb po letih**Povprečno število obsojencev po letih*

Povprečno število pripornikov po letih

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	423	293	716	118	304	32	498	457,8
SLOV. VAS	37	14	51	48	33	7	59	50,3
PUŠČAVA	7	2	9	12	7	1	13	10,8
IG	41	80	121	13	68	7	59	48,3
CELJE	49	84	133	26	76	8	75	59,3
KOPER	25	115	140	11	57	55	39	32,9
NOVA GORICA	12	35	47	13	42	3	15	15,2
LJUBLJANA	25	148	173	14	87	66	34	31,9
NOVO MESTO	21	79	100	11	80	13	18	19,2
ODP. ODD. IG	16	2	18	32	29	4	17	16,2
MARIBOR	93	175	268	61	192	56	81	87,5
MURSKA SOBOTA	12	22	34	34	34	21	13	8,7
MB ROGOZA	23	22	45	45	37	28	25	23,5
Skupaj	784	1071	1855	438	1046	301	946	861,6

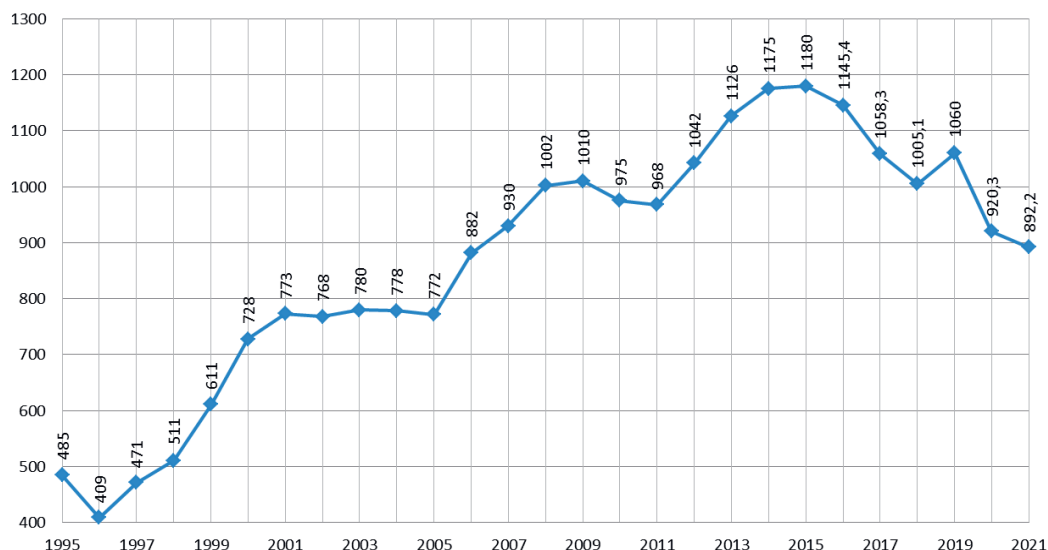
4

V tem letu je prestajalo oziroma nastopilo prestajanje zaporne kazni 1.855 obsojencev, kar je za 223 oseb manj kot prejšnje leto. Na manjše število so vplivale predvsem epidemiološke razmere. V tej tabeli so vključene samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile pred letom 2014 v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zavora ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za vikend zapor prikazani ločeno, saj gre za dve kategoriji, ki spadajo v tako imenovane alternativne oblike kaznovanja.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 121, kar je za 6 več kot predhodno leto.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf, s podatki od leta 1995 dalje. Od leta 2015 dalje je zaznan postopen trend zniževanja povprečnega števila obsojencev, pri čemer upad v letih 2020 in 2021 predstavlja predvsem odsev ukrepov zaradi zdravstvenih razmer.

Povprečno število obsojencev (vključeni obsojeni na vikend zapor in brez obsojenih na hišni zapor)

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

5

			Moški	Ženske	Skupaj
sprejeti	s prostosti	prišli sami	251	26	277
		privedeni	134	21	155
	iz pripora		385	20	405
	iz zavodov drugih držav		7	1	8
	izrek enotne kazni		188	11	199
premeščeni ali prerazporejeni			272		272
vrnjeni z bega			6	3	9
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			148	9	157
popravljen IKZ			2		2
premestitev iz odprtega/ polodprtega v zaprti zavod			16		16
prenos kazni iz druge države			6	1	7
razveljavitev sodbe			1		1
sprememba iz vikend zapor v zapor			1		1
Skupaj			1417	92	1509

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (199) - obsojencem je sodišče dve ali več kazni zavora združilo v enotno kazen. Osebe so ob tem že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Končni podatek 1.509 oseb predstavlja vsoto vrednosti »sprejeti« in »priliv« iz prejšnje tabele.

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu ter predkaznovanosti

		nastopili sami	privedeni s prostosti	priveden iz pripora	izročen iz tujine - m.tiralica	nov IK - enotna sodba	nov IK - prerazporejen	popravljen IKZ	Premestitev iz odprtega/ polodprtega v zaprti zavod
moški	povratniki	127	40	84	4	122	24	0	8
	prvič kaznovani	124	94	301	3	34	8	2	8
	Skupaj	251	134	385	7	156	32	2	16
ženske	povratnice	14	3	2	0	7	0	0	0
	prvič kaznovani	12	18	18	1	4	0	0	0
	Skupaj	26	21	20	1	11	0	0	0
vsi	povratniki	141	43	86	4	129	24	0	8
	prvič kaznovani	136	112	319	4	38	8	2	8
	Skupaj	277	155	405	8	167	32	2	16

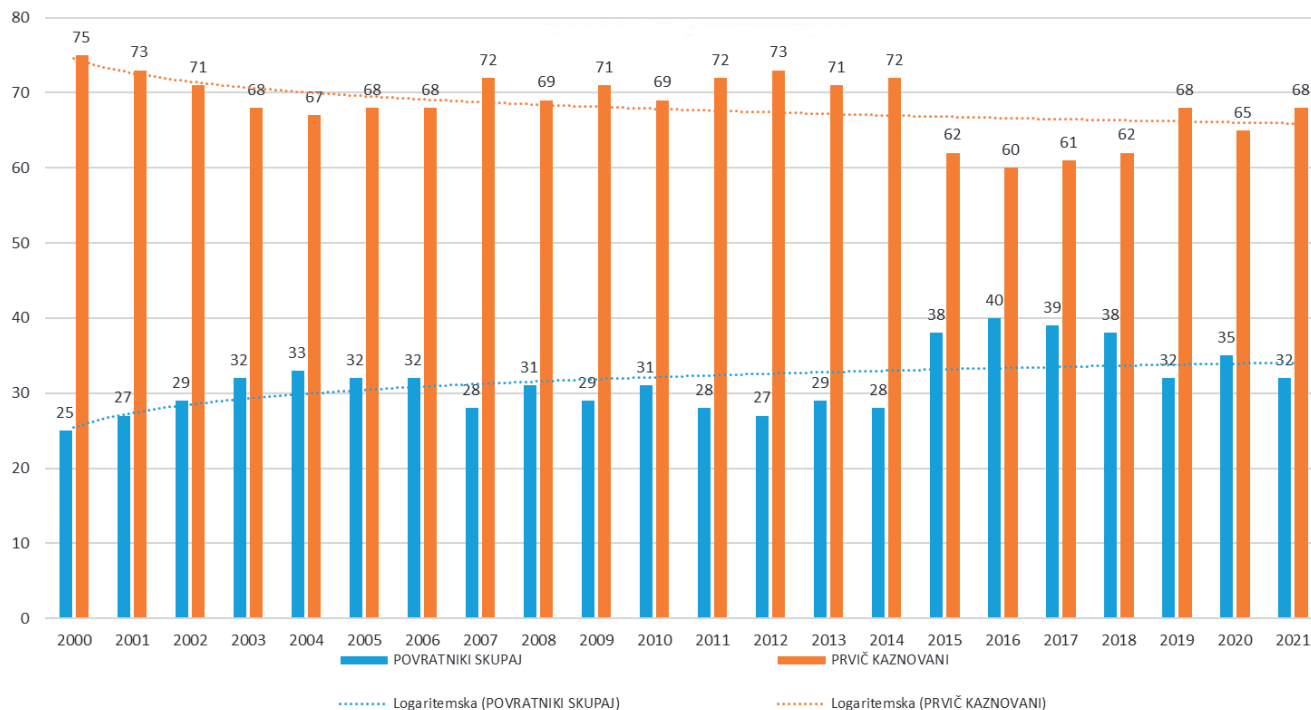
		Premestitev v istovrstni zavod	Premestitev v odprti ali polodprti zavod	Prenos kazni iz druge države	Sprememba iz vikend zapor v zapor	Vrnjeni iz bega	Vrnjeni po poteka prekinitev kazni	Skupaj	Skupaj
moški	povratniki	87	22	3	1	0	4	67	593
	prvič kaznovani	111	52	3	0	1	2	81	824
	Skupaj	198	74	6	1	1	6	148	1417
ženske	povratnice	0	0	0	0	0	2	2	30
	prvič kaznovani	0	0	1	0	0	1	7	62
	Skupaj	0	0	1	0	0	3	9	92
vsi	povratniki	87	22	3	1	0	6	69	623
	prvič kaznovani	111	52	4	0	1	3	88	886
	Skupaj	198	74	7	1	1	9	157	1509

Pri statistični obdelavi podatkov o povratništvu smo v letu 2020 uvedli pomembno novost. Programska posodobitev nam je namreč omogočila obdelavo podatkov na način, da se pri izračunih o nastopih kazni ustrezno upošteva pomembna kategorija nastopa združene kazni. To pomeni, da je obsojenec že na prestajanju zaporne kazni in s strani sodišča prejme sklep o združitvi čakajoče kazni ali več kazni skupaj. Vsakokratnih nastopov združene kazni pri istem obsojencu tekom prestajanja kazni po novi metodologiji ne seštevamo več, saj se oseba ves ta čas še vedno nahaja v zaporu, zato se na ta način pridobi bolj verodostojne podatke o stopnji povratništva.

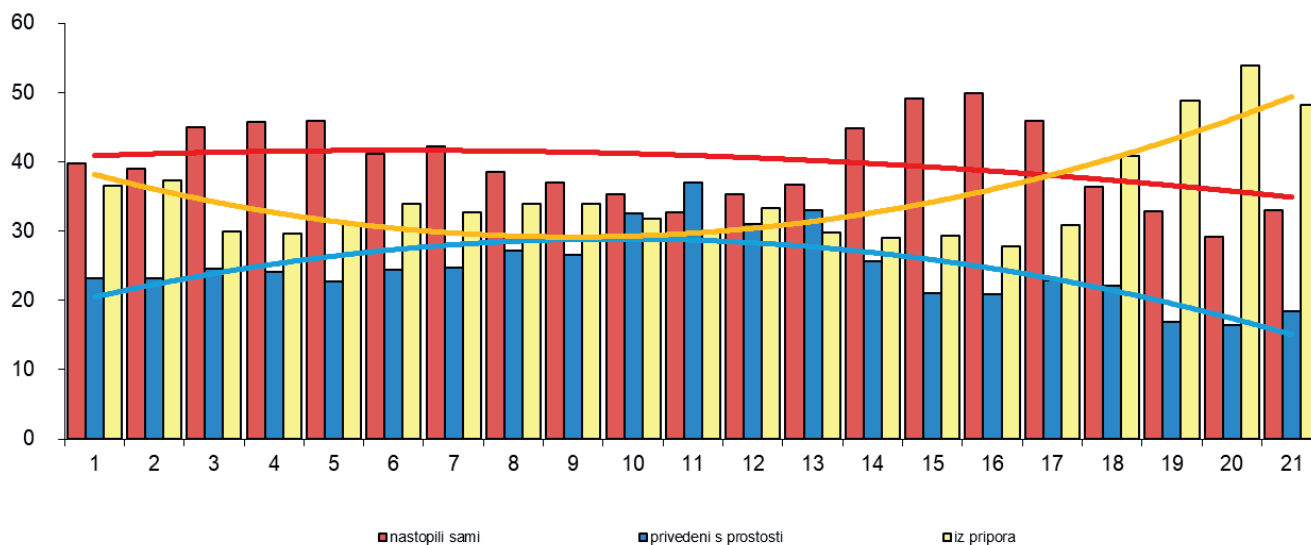
Zaradi spremembe metodologije so stopnje povratništva preračunane tudi za preteklo obdobje, od uvedbe elektronske obdelave podatkov v letu 2000 dalje.

Tabela prikazuje delež povratnikov pri obsojenih osebah (za oba spola), ki so nastopile kazen od leta 2000 dalje.

Delež povratnikov

Način nastopa kazni obsojencev

V zadnjih letih je opazen trend povečevanja števila obsojencev, ki kazen nastopijo iz pripora. V deležu sledi kategorija nastopa zaporne kazni s prostosti, najmanj obsojencev pa je bilo v zapor privedenih.

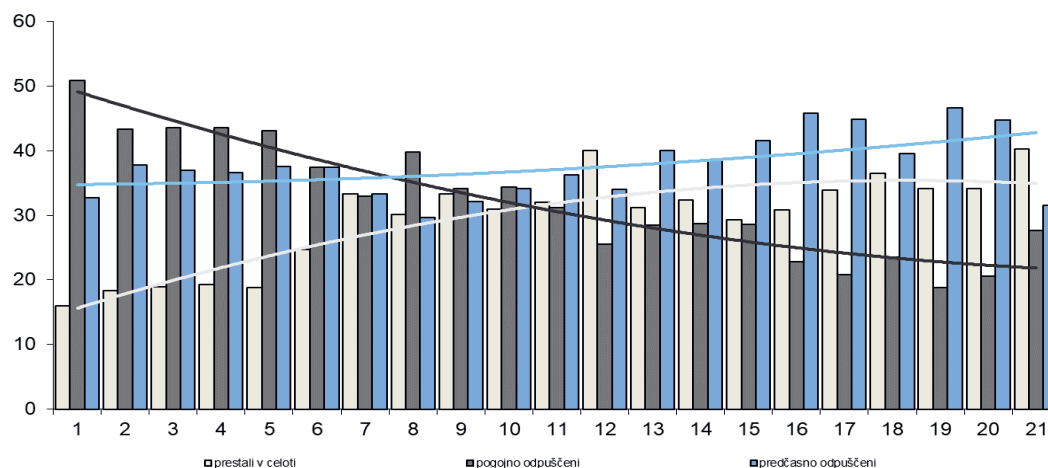

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen prestal v celoti	240	19	259
	pogojno	160	18	178
	predčasno	187	16	203
	v druge države	13		13
	umrli	8		8
	nastop iz hišnega zapor		1	1
	izrek enotne kazni	188	11	199
	del denarne kazni plačan	1		1
	denarna kazen je plačana	10	1	11
	nadomestitev kazni z opravo družbeno koristnih del	1		1
	popravljen IKZ	2		2
	ustavljeno izvrševanje kazni	9	1	10
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	194		194
prekinitvev kazni	izredne zdravstvene razmere v državi	78		78
	nujna dela doma	2		2
	sklep o priporu	2		2
	varstvo otrok	2	2	4
	zdravljenje	12	3	15
beg		8	2	10
nastop nove kazni		3		3
predč. odpust po dir. COVID-19		48		48
premestitev iz odprtega/polodprtega v zaprti zavod		12		12
premestitev v odprti ali polodprti zavod		75		75
razveljavitev sodbe		11		11
sprememba iz zapor v vikend zapor		7		7
Skupaj		1273	74	1347

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev s prestajanja zaporne kazni v tem letu prikazuje, da je največ obsojencev kazen prestalo v celoti, sledi predčasni odpust, ki je v primerjavi z lanskim letom nekoliko upadel. Kljub povečanju deleža pogojno odpuščenih, je po tem institutu še vedno odpuščenih najmanj oseb.

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

8

	1.1.		sprejeti		Skupaj	Delež v %
	M	Ž	M	Ž		
čast in dobro ime	1	0	0	0	1	0,05
človečnost	4	2	3	0	9	0,49
človekove pravice in svoboščine	4	0	11	0	15	0,81
človekovo zdravje	99	4	84	6	193	10,40
delovno razmerje in soc. varnost	2	1	3	0	6	0,32
denarna kazen - izvršba	0	0	2	0	2	0,11
gospodarstvo	34	1	31	4	70	3,77
javni red in mir	95	1	246	10	352	18,98
pravni promet	1	1	4	0	6	0,32
pravosodje	1	0	2	0	3	0,16
premoženje	279	17	428	46	770	41,51
splošno varnost ljudi in premoženja	3	0	1	0	4	0,22
spolno nedotakljivost	51	0	34	0	85	4,58
ur. dolžnost in javna pooblastila	1	2	0	0	3	0,16
varnost javnega prometa	14	0	12	1	27	1,46
zakonsko zvezo, družino in ml.	28	0	28	1	57	3,07
zakonsko zvezo, družino in otroke	1	0	0	0	1	0,05
življenje in telo	124	12	52	3	191	10,30
osebe, ki imajo vrsto akta "ZDI - Zap.-spr. denarne k. v zapor po ZIZ"	1	0	27	3	31	1,67
osebe, ki imajo vrsto akta "ZDP - Zap.-spr. denarne k. v zapor po ZKP"	0	0	2	0	2	0,11
osebe, ki imajo vrsto akta "ZDS - Denarna kazen spremenjena v zapor"	0	0	2	0	2	0,11
osebe, ki imajo vrsto akta "ZDZ - Zap.-spr. denarne k. v zapor po KZ-1"	0	0	19	6	25	1,35
Skupaj	743	41	991	80	1855	

Struktura kaznivih dejanj je primerljiva s preteklimi leti. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper javni red in mir ter zoper človekovo zdravje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		skupaj	1.1.		sprejeti		skupaj
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 1 meseca	2	0	58	9	69	0	0	6	11	4
več kot 1 do 3 mes.	6	0	51	10	67	1	0	5	13	4
več kot 3 do 6 mes.	27	3	96	6	132	4	7	10	8	7
več kot 6 mes. do 1 leta	74	1	134	10	220	10	2	14	13	12
več kot 1 do 2 leti	146	5	270	24	445	20	12	27	30	24
več kot 2 do 3 leta	95	7	159	10	271	13	17	16	13	15
več kot 3 do 5 let	138	11	122	10	280	19	27	12	13	15
več kot 5 do 10 let	126	5	72	1	204	17	12	7	1	11
več kot 10 do 15 let	51	6	19	0	76	7	15	2	0	4
več kot 15 do 20 let	42	1	7	0	50	6	2	1	0	3
več kot 20 do 30 let	20	2	2	0	24	3	5	0	0	1
30 let	16	0	1	0	17	2	0	0	0	1
Skupaj	743	41	991	80	1855					

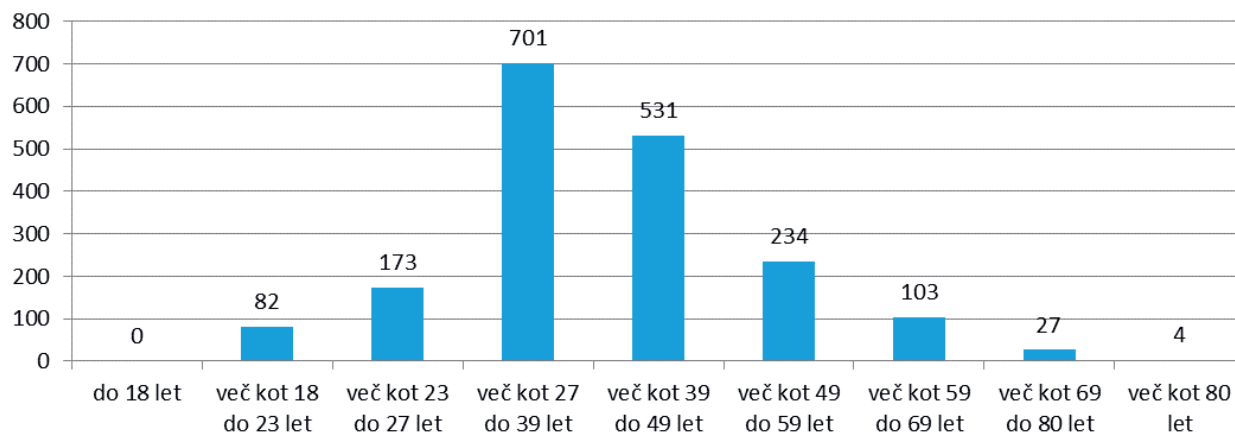
9

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		VSI	1.1.		sprejeti		VSI
	moški	ženske	moški	ženske		moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 18 let	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
več kot 18 do 23 let	19	1	55	7	82	2,6	2,4	5,5	8,8	4,4
več kot 23 do 27 let	57	1	107	8	173	7,7	2,4	10,8	10,0	9,3
več kot 27 do 39 let	305	13	359	24	701	41,0	31,7	36,2	30,0	37,8
več kot 39 do 49 let	194	15	293	29	531	26,1	36,6	29,6	36,3	28,6
več kot 49 do 59 let	99	6	121	8	234	13,3	14,6	12,2	10,0	12,6
več kot 59 do 69 let	52	3	46	2	103	7,0	7,3	4,6	2,5	5,6
več kot 69 do 80 let	15	2	8	2	27	2,0	4,9	0,8	2,5	1,5
več kot 80 let	2	0	2	0	4	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2
Skupaj	743	41	991	80	1855					

10

Struktura obsojencev po starosti

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

		obsojenci	obsojenke	Skupaj
začetni datum	Denarna kazen	112	5	117
	Izgon tujca iz države	88	1	89
	Odvzem predmetov	111	7	118
	Odvzem voznškega dovoljenja	1	0	1
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	15	0	15
	Skupaj	328	13	341
sprejeti	Denarna kazen	250	12	262
	Izgon tujca iz države	190	11	201
	Odvzem predmetov	147	6	153
	Odvzem voznškega dovoljenja	3	0	3
	Prepoved izdaje voznškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	4	0	4
	Prepoved vožnje motornega vozila	13	1	14
	Varstveno nadzorstvo	1	0	1
	Skupaj	610	30	640
skupaj v letu	Denarna kazen	362	17	379
	Izgon tujca iz države	278	12	290
	Odvzem predmetov	258	13	271
	Odvzem voznškega dovoljenja	4	0	4
	Prepoved izdaje voznškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	5	0	5
	Prepoved vožnje motornega vozila	28	1	29
	Varstveno nadzorstvo	1	0	1
	Skupaj	938	43	981

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 981 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar v primerjavi s prejšnjim letom (1109) predstavlja zmanjšanje.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zavora po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo v tujino premestili 13 obsojencev.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine smo sprejeli 8 obsojencev. Vsi so bili v Slovenijo privedeni na podlagi mednarodne tiralice.

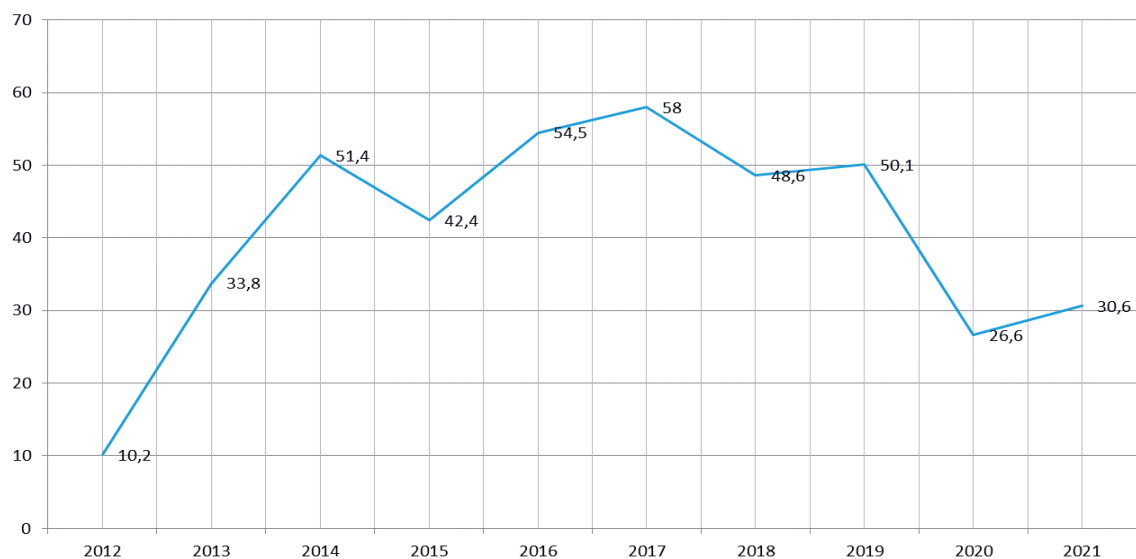
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	0	14	14	5	14	0	5	5,2
SLOV. VAS	0	0	0	15	6	0	9	5,1
PUŠČAVA	0	0	0	10	5	0	5	3,9
IG	0	2	2	0	0	0	2	0,8
CELJE	1	0	1	0	1	0	0	0,1
KOPER	2	3	5	4	1	6	2	1,1
NOVA GORICA	0	2	2	2	2	0	2	1,6
LJUBLJANA	0	5	5	2	6	1	0	0,0
ODP. ODD. IG	2	2	4	11	7	5	3	4,2
MARIBOR	1	6	7	3	7	3	0	0,0
MB MURSKA SOBOTA	0	1	1	0	0	0	1	0,5
MB ROGOZA	6	9	15	25	8	19	13	8,2
Skupaj	12	44	56	77	57	34	42	30,6

12

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Vikend zaporu"

Pri izvajanju zavora ob koncu tedna ugotavljamo, da se je povprečno število oseb nekoliko povečalo, a še vedno ni na ravni preteklih let. Upad povprečnega števila oseb, ki prestajajo zapor ob koncu tedna, gre v zadnjih dveh letih pripisati predvsem ukrepom za zaježitev COVID-19 (prekinitve zaporne kazni).

Struktura oseb na prestajanju vikend zaporu po vrsti odpusta in spolu

13		Moški	Skupaj
odpuščeni	kazen prestal v celoti	3	3
	pogojno	10	10
	predčasno	13	13
	izrek enotne kazni	1	1
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	2	2
	prekinitev kazni	Izredne zdravstvene razmere v državi	31
	beg	1	1
	premetitev iz odprtega/polodprtega v zaprti zavod	4	4
	premetitev v odprti ali polodprti zavod	25	25
	sprememba iz vikend zapor v zapor	1	1
	Skupaj	91	91

Gibanje števila hišnega zaporu po zavodih

14		1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
	IG	0	4	4	0	3	0	1	1,4
	CELJE	0	1	1	0	1	0	0	0,2
	KOPER	1	2	3	0	3	0	0	1,3
	KP NOVA GORICA	0	2	2	0	2	0	0	0,3
	LJUBLJANA	0	4	4	0	0	0	4	1,6
	MARIBOR	1	4	5	0	5	0	0	1,5
	Skupaj	2	17	19	0	14	0	5	6,3

V primerjavi z letom 2020 se je letos povprečno število oseb v hišnem zaporu povečalo iz 2,5 na 6,3.

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Hišnem zaporu"

Grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012, do konca leta 2021.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	0	0	0	0	0	0	0	0,0
PD RADEČE	14	10	24	5	9	8	12	12,4
Skupaj	14	10	24	5	9	8	12	12,4

15

V tem letu nismo imeli mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapor, prav tako v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov in način odpusta iz prevzgojnega doma

	Ponovni vzgojni ukrep	Pogojni odpust z varstvenim nadzorom	Ustavitev VU	Začasna namestitev	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	SKUPAJ
Do 6 mesecev	1						1
1 do 2 leti		1	1				2
2 do 3 leta		1	1			1	3
3 leta			3				3
Skupaj	1	2	5			1	9

16

2. 6. NADOMESTNI ZAPOR

Podatki o gibanju števila oseb, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor

		1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
Moški	CELJE	0	1	1	0	0	0	1	0,2
	KP NOVA GORICA	1	6	7	0	7	0	0	0,2
	LJUBLJANA	0	37	37	0	32	0	5	2,9
	LJ NOVO MESTO	0	25	25	1	23	1	2	1,6
	LJ ODP. ODD. IG	1	0	1	10	11	0	0	0,9
	MARIBOR	0	3	3	0	3	0	0	0,2
	MB MURSKA SOBOTA	0	1	1	0	1	0	0	0,1
Ženske	IG	0	5	5	0	4	0	1	0,3
Skupaj		2	78	80	11	81	1	9	6,5

17

V tem letu smo na prestajanje kazni v večjem številu sprejeli osebe, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor. V prejšnjem letu smo jih sprejeli 42, letos smo jih obravnavali že 80.

2. 7. PRIPORNIKI

2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.094 oseb, kar je manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 355,9 na 372,2 - kar pomeni, da je bilo manjše število oseb dlje časa v priporu.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

18

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %	Sprejeti v povprečju na dan
IG	18	43	61	0	41	0	20	17,4	4,67	0,12
CELJE	39	59	98	16	74	4	36	42,2	11,33	0,16
KOPER	74	118	192	43	152	4	79	69,3	18,63	0,32
NOVA GORICA	11	22	33	1	17	3	14	14,0	3,76	0,06
LJUBLJANA	149	250	399	5	223	59	122	137,1	36,82	0,68
NOVO MESTO	22	55	77	3	53	5	22	21,0	5,65	0,15
MARIBOR	56	101	157	20	122	5	50	49,6	13,33	0,28
MURSKA SOBOTA	25	52	77	3	51	11	18	21,6	5,80	0,14
Skupaj	394	700	1094	91	733	91	361	372,2		1,92

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih

19

	1.1.			Sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	18	0	0	43	0	0	61	0	0	0	0
CELJE	39	0	0	58	0	1	97	0	1	16	0	0
KOPER	74	0	0	118	0	0	192	0	0	43	0	0
KP NOVA GORICA	11	0	0	22	0	0	33	0	0	1	0	0
LJUBLJANA	149	0	0	250	0	0	399	0	0	5	0	0
LJ NOVO MESTO	21	0	1	55	0	0	76	0	1	3	0	0
MARIBOR	55	0	1	101	0	0	156	0	1	20	0	0
MB MURSKA S.	25	0	0	51	0	1	76	0	1	3	0	0
Skupaj	374	18	2	655	43	2	1029	61	4	91	0	0

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povp. število		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	41	0	0	0	0	0	20	0	0,0	17,4	0,0
CELJE	74	0	0	4	0	0	35	0	1	41,9	0,0	0,3
KOPER	152	0	0	4	0	0	79	0	0	69,3	0,0	0,0
KP NOVA GORICA	17	0	0	3	0	0	14	0	0	14,0	0,0	0,0
LJUBLJANA	223	0	0	59	0	0	122	0	0	137,1	0,0	0,0
LJ NOVO MESTO	52	0	1	5	0	0	22	0	0	20,9	0,0	0,1
MARIBOR	121	0	1	5	0	0	50	0	0	49,4	0,0	0,2
MB MURSKA S.	51	0	0	11	0	0	17	0	1	21,5	0,0	0,0
Skupaj	690	41	2	91	0	0	339	20	2	354,1	17,4	0,6

Število in struktura sodno pridržanih oseb

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor		Položil varščino
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M
IG	0	12	0	2	0	10	0
CELJE	61	0	9	0	52	0	0
KOPER	8	0	1	0	7	0	0
KP NOVA GORICA	7	0	1	0	6	0	0
LJUBLJANA	34	0	2	0	31	0	1
LJ NOVO MESTO	6	0	0	0	6	0	0
MARIBOR	40	0	8	0	32	0	0
Skupaj	156	12	21	2	134	10	1

(20)

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 168 oseb, kar je na podobni ravni kot preteklo leto (169).

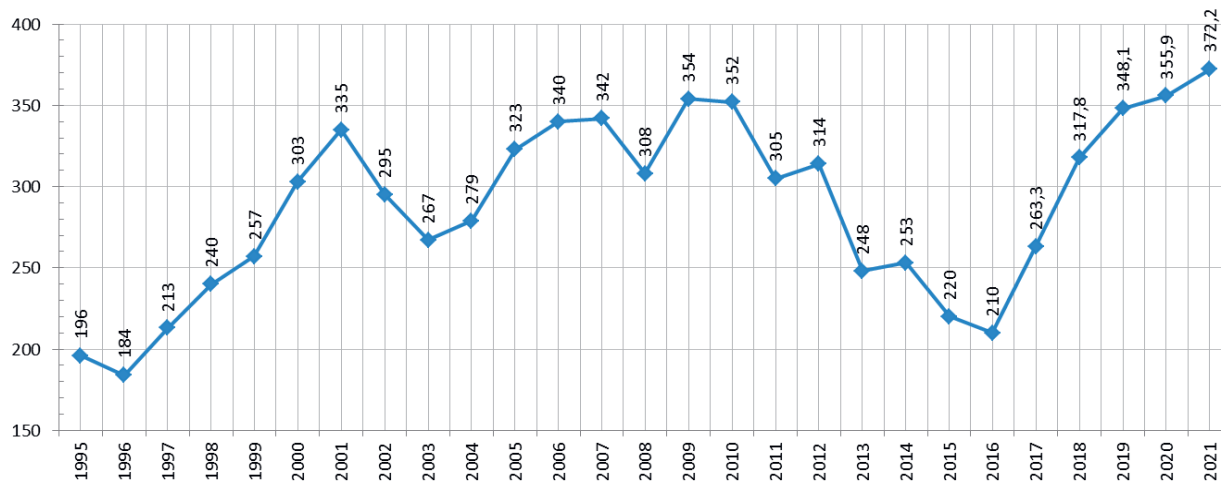
Gibanje števila pripornikov po vrsti nastopa in odpusta

			M	Ž	ML	Skupaj
1.1.			374	18	2	394
na novo sprejeti			655	43	2	700
priliv	premeščeni iz drugega zavoda		91	0	0	91
odpust	premeščeni v hišni pripor		19	0	0	19
	premeščeni v hišni zapor		1	0	0	1
	nastopili kazni	ukrep v prevzg. domu	0	0	1	1
	nastopili v psihiatriji		10	2	0	12
	umrli		1	0	0	1
	ekstradicija - izročitev dr. drž.		48	4	0	52
	kazen prestana v priporu		6	0	0	6
	nastop kazni iz pripora		220	7	0	227
	nastop nove kazni		1	0	0	1
	ni več pripornih razlogov		2	0	0	2
	nov IK prerezporejen		2	0	0	2
	odprava pripora		215	10	1	226
	odrejen pripor		1	0	0	1
	položil varščino		0	5	0	5
	predčasen nastop kazni iz prip.		160	13	0	173
	pripor ni podaljšan		3	0	0	3
	razveljavitev sodbe		1	0	0	1
odliv	premeščeni v drug zavod		91	0	0	91
31.12.			339	20	2	361

(21)

Kako se je število pripornikov gibalo od leta 1995 dalje prikazuje spodnji graf. Število pripornikov je bilo v upadu od leta 2010 dalje, od leta 2016 dalje pa zopet beležimo občuten trend rasti.

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Število tujcev med zaprtimi osebami

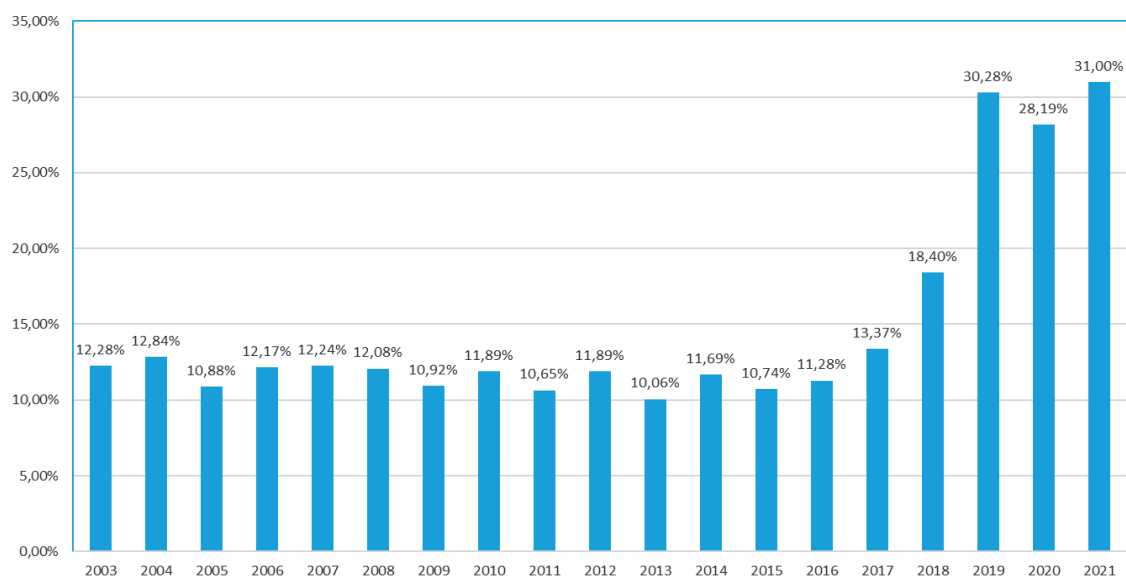
22

	Število				Delež v %	Delež v %		
	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	priporniki	skupaj	skupaj	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	priporniki
DOB	209	0	0	209	19,3	41	0	0
DOB SLOV. VAS	3	0	0	3	0,3	1	0	0
IG	16	1	28	45	4,2	3	14	5
CELJE	55	0	29	84	7,8	11	0	5
KOPER	70	0	177	247	22,8	14	0	31
KP NOVA GORICA	7	0	15	22	2,0	1	0	3
LJUBLJANA	42	3	128	173	16,0	8	43	22
LJ NOVO MESTO	33	0	55	88	8,1	7	0	10
LJ ODP. ODD. IG	6	1	0	7	0,6	1	14	0
MARIBOR	53	2	93	148	13,7	10	29	16
MB MURSKA SOBOTA	4	0	46	50	4,6	1	0	8
MB ROGOZA	7	0	0	7	0,6	1	0	0
Skupaj	505	7	571	1083				

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 1.083 tujcev, kar je 236 manj kot prejšnje leto. V preteklih letih so med tujci prevladovali priporniki, letos pa je število obsojencev in pripornikov na primerljivi ravni. Največ tujcev je bilo tudi letos v zavodu Koper in Ljubljana, sledi zavod Dob.

Večina tujcev je bilo priprtih ali na prestajanju zaporne kazni zaradi organiziranja prepovedanega prehoda čez državno mejo. Ta okoliščina je imela tudi največji učinek na skupno povprečno število tujcev med vsemi zaprtimi osebami.

Delež tujcev med zaprtimi v zadnjih letih

Struktura tujcev po posameznih državah

	Število				Delež v %
	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	priporniki	Skupaj	
Afganistan	7	0	12	19	1,8
Albanija	6	0	9	15	1,4
Alžirija	1	0	4	5	0,5
Avstrija	3	0	2	5	0,5
Azerbajdžan	0	0	1	1	0,1
Bangladeš	1	0	1	2	0,2
Belgija	15	0	21	36	3,3
Belorusija	2	0	0	2	0,2
Bolgarija	12	0	11	23	2,1
Bosna in Hercegovina	78	2	64	144	13,3
Češka	2	0	3	5	0,5
Črna Gora	5	0	6	11	1,0
Egipt	2	0	1	3	0,3
Eritreja	1	0	0	1	0,1
Finska	1	0	1	2	0,2
Francija	5	0	5	10	0,9
Gambija	0	0	1	1	0,1
Gruzija	5	0	6	11	1,0
Hrvaška	62	0	49	111	10,2
Indija	8	0	8	16	1,5
Irak	5	0	5	10	0,9
Iran	1	0	2	3	0,3
Irska	2	0	2	4	0,4
Italija	38	0	43	81	7,5
Izrael	0	0	1	1	0,1
Kazahstan	1	0	1	2	0,2
Kitajska	7	0	0	7	0,6
Kosovo	33	0	24	54	4,6

Kuba	2	0	3	5	0,5
Latvija	2	0	0	2	0,2
Libija	0	0	1	1	0,1
Litva	5	0	2	7	0,6
Madžarska	4	0	4	8	0,7
Makedonija	9	2	9	20	1,8
Maroko	2	0	2	4	0,4
Mehika	0	0	1	1	0,1
Mjanmar	1	0	1	2	0,2
Moldavija	8	0	10	18	1,7
Nemčija	3	0	6	9	0,8
Nepal	2	0	1	3	0,3
Neurejeno ali neznano	1	0	1	2	0,2
Nigerija	2	0	1	3	0,3
Nizozemska	8	0	14	22	2,0
Pakistan	26	0	47	73	6,7
Poljska	5	0	8	13	1,2
Romunija	28	0	34	62	5,7
Rusija	5	0	6	11	1,0
Sirija	9	0	8	17	1,6
Slovaška	0	0	2	2	0,2
Somalija	0	0	1	1	0,1
Srbija	29	3	57	89	8,2
Španija	1	0	3	4	0,4
Šri Lanka	2	0	0	2	0,2
Švedska	2	0	1	3	0,3
Švica	0	0	2	2	0,2
Tunizija	3	0	3	6	0,6
Turčija	8	0	16	24	2,2
Ukrajina	32	0	39	71	6,6
Uzbekistan	1	0	3	4	0,4
Velika Britanija	1	0	2	3	0,3
ZDA	1	0	0	1	0,1
Skupaj	505	7	571	1083	

V letu 2021 smo v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu obravnavali 1.083 tujcev iz 60 različnih držav.

2. 9. ENOTA ZA FORENZIČNO PSIHIATRIJO

Število oseb z varnostnim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja

(24)

	1.1.	sprejeti	priliv	Skupaj	odpust	odliv	31.12.	povprečno število
FORENZIKA	30	15	0	45	13	0	32	30,0
Skupaj	30	15	0	45	13	0	32	30,0

Enota za forenzično psihiatrijo je organizacijsko del Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Izvrševanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja ni v pristojnosti uprave. V prostorih enote zagotavljamo varovanje pravosodne varnostne policije, tudi za osebe z izrečenim varnostnim ukrepom.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji različnih strok. Usmerjeno je tudi v sodelovanje z zunanjim okoljem. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, delovni terapevti, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, strokovni delavci za obravnavo povzročiteljev nasilja, zdravstveni delavci, psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe na Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili razporeditev v režim, vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti). Zaradi slabših epidemioloških razmer, povezanih z nalezljivo boleznijo COVID-19, so se navedene oblike dela sicer izvajale, vendar v omejenem oz. okrnjenem obsegu. Male skupine so vodili strokovni delavci, pedagogi, socialni delavci in psihologi. Sestavljene so bile heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine. Sestanke domskih skupnosti so vodili direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestankov domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi uporabnikov nedovoljenih psihoaktivnih snovi in alkohola, obravnavi povzročiteljev nasilja, preprečevanju samomorov in samopoškodb in obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zaradi že omenjenih slabših epidemioloških razmer, je bilo tudi na tem področju skupinsko delo okrnjeno, poudarek je bil na individualnem delu z obsojenci.

Iskali smo nove možnosti za specifične programe dela z zaprtimi ter povezovanje z zunanjimi organizacijami in tudi drugimi resorji. Redno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, supervizije socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, pedagogov, za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti ter za strokovne delavce s področja obravnave povzročiteljev nasilja, razen v obdobju, ko izvedba zaradi slabih epidemioloških razmer ni bila mogoča. Glede na to, da imamo v zaporskem sistemu veliko izrednih dogodkov, supervizija pa predstavlja svetovalno-razbremenilni proces, ki naslavlja dileme in konflikte v poklicnih interakcijah, s čimer udeležencem omogoča, da preko refleksije in analize lastnih izkušenj prihajajo do novih spoznanj in znanj, s tem pa krepijo strokovne kompetence in poklicno identiteto, smo zaposlenim omogočali tudi udeležbo na individualni superviziji.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem spreminja glede na oceno o možnosti zlorabe režima, na katero med drugim vplivata tudi obsojenčevo uresničevanje osebnega načrta in njegova varnostna ocena. Od 814 obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2021, jih je 1,47 % prestajalo t. i. vikend zapor, 72,73 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 17,69 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 8,11 % v odprti režim.

Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2021

(25)

Zavod	Vikend zapor	Odprti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob	0	0	0	423	423
OO Slovenska vas	0	0	37	0	37
OO Puščava	0	7	0	0	7
Celje	1	7	22	20	50
Koper	2	0	14	12	28
Nova Gorica	0	3	5	4	12
Ljubljana	0	0	0	25	25
Novo mesto	0	0	5	16	21
OO Ig	2	19	0	0	21
Maribor	1	0	25	68	94
Murska Sobota	0	0	12	0	12
OO Rogoza	6	23	0	0	29
Skupaj	12	59	120	568	759
OBSOJENKE					
Ig	0	6	14	21	41
Skupaj	0	6	14	21	41
MLADOLETNIKI					
Celje	0	0	0	0	0
Radeče	0	1	10	3	14
Skupaj	0	1	10	3	14
Skupaj	12	66	144	592	814
Delež (v %)	1,47	8,11	17,69	72,73	100

V letu 2021 je bilo 137 namestitev obsojencev v prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1). Največji delež teh namestitev je bil, ker so obsojenci huje motili druge (64) in ker so bili obsojenci ogroženi od drugih (64), nekaj pa tudi, ker so jim drugi grozili (9). Nihče ni bil nameščen v prostore s strožjim režimom iz razloga izrazite begosumnosti.

Namestitev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2021

Zavod	Begosumnost	Motenje drugih	Ogroženost	Jim grozijo drugi	Skupaj
Dob	0	37	47	5	89
Celje	0	9	13	4	26
Nova Gorica	0	0	1	0	1
Ljubljana	0	2	0	0	2
Maribor	0	1	2	0	3
Ig	0	2	1	0	3
Radeče	0	13	0	0	13
Skupaj	0	64	64	9	137

(26)

195. člen ZIKS-1 določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2021 je bilo 13 tovrstnih namestitev mladoletnikov, en mladoletnik je bil po tej podlagi nameščen dvakrat.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora

Kazen zapora v obliki zapora ob koncu tedna (četrty odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2021 prestajalo 56 oseb. Na dan 1. 1. 2021 je kazen zapora na takšen način prestajalo 12 oseb, skozi celotno leto 2021 pa je s tovrstnim prestajanjem kazni zapora začelo še 44 oseb. Na dan 31. 12. 2021 je kazen zapora ob koncu tedna prestajalo 42 oseb. Kazen so večinoma prestajali tako, da so bili razporejeni v odprti režim prestajanja kazni. V letu 2021 so bile od vseh primerov takšnega izvrševanja kazni zapora ugotovljene 3 zlorabe, enemu obsojencu je bila kazen zapora ob koncu tedna spremenjena v zaporno kazen zaradi prenehanja delovnega razmerja.

V skladu z 2. odstavkom 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je v času prestajanja kazni zapora 8 obsojencev zaprosilo, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v obliki vikend zapora.

Kazen zapora v obliki hišnega zapora (peti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2021 prestajalo 19 obsojencev, kar je za 10 več kot v preteklem letu.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki opravljajo delo na terenu in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. Nadalje zavodi navajajo, da v primeru, ko se zaradi hujših kršitev milejšega režima na sodišče poda predlog za spremembo alternativnega načina prestajanja kazni, sodišča predlogom večinoma ne sledijo. Izpostavljajo pa tudi potrebo po večji angažiranosti sodišč pri selekciji primernih kandidatov za vikend kazni.

Prestajanje kazni zapora v obliki zapora ob koncu tedna je bila tudi v tem letu zaznamovano s slabimi epidemiološkimi razmerami, zaradi česar je bila večini obsojencem s tovrstno kaznijo kazen zapora za določeno obdobje prekinjena.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni znanja in izobrazbe zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2021 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb za vključevanje v različne izobraževalne programe.

V drugi polovici leta 2016 smo pričeli z izvajanjem evropskega projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Namen projekta je uvedba in izvedba različnih programov za obravnavo zaprtih oseb s ciljem, da se zaprte osebe usposobi za življenje na prostosti s pridobivanjem delovnih kompetenc in hkrati z odpravo tveganj, ki pogojujejo ponavljanje kaznivih dejanj. V okviru projekta se izvajajo izobraževalni programi (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje), usposabljanja za delo (programi s certificiranjem za pridobitev različnih nacionalno poklicnih kvalifikacij - NPK) in delovne terapije. V projekt so bili vključeni obsojenci na vseh lokacijah ZPKZ (Dob, Ig, Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) in mladoletniki iz PD Radeče. Izobraževalni programi so se izvajali samo v ZPKZ Dob, kjer se izvršujejo daljše kazni zapora, in v ZPMZKZ Celje, kjer se izvršuje kazen mladoletniškega zapora. Obsojenci so se lahko v izobraževalne programe vključili kadarkoli med šolskim letom. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka izvajanja projekta do konca leta 2021 je bilo v programe vključenih 1.268 obsojencev, od tega 190 v letu 2016, 226 v letu 2017, 257 v letu 2018, 221 v letu 2019, 125 v letu 2020 in 249 v letu 2021. Posamezen obsojenec je lahko vključen v različne programe znotraj projekta, tako je bilo 1.480 obsojencev, od začetka izvajanja projekta do konca leta 2021, vključenih v različne programe, in sicer 604 (šteti tudi priporniki) v delovno terapijo, 209 v izobraževalne programe in 667 v usposabljanja za delo (nacionalne poklicne kvalifikacije - NPK).

V letu 2021 so v nekaterih zavodih v delovne terapije vključevali tudi pripornike. Zaradi ukrepov za zaježitev širjenja bolezni COVID-19 so bile aktivnosti projekta v tem letu večkrat prekinjene, kar je vplivalo na nižjo vključenost zaprtih oseb v programe.

3. 2. 1. Izobrazbena struktura

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov na dan 1. 1. 2021 in na novo sprejetih

(27)

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	10	0	0	10	17	0	0	17	27
nedokončana OŠ	71	5	3	79	97	7	3	107	186
OŠ	206	5	0	211	257	8	0	265	476
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	14	1	8	23	34	3	6	43	66
nižja poklicna šola	30	1	3	34	103	0	0	103	137
srednja poklicna šola	251	21	0	272	301	15	0	316	588
srednja strok. šola ali gimnazija	122	11	0	133	144	18	0	162	295
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	9	0	0	9	13	2	0	15	24
višja šola	13	1	0	14	18	2	0	20	34
visoka šola oz. fakulteta	32	2	0	34	36	4	0	40	74
SKUPAJ	758	47	14	819	1020	59	9	1088	1907

Usposabljanje za pridobitev NPK čistilec v zavodu Dob

Usposabljanje za pridobitev NPK viličarist v zavodu Dob

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v letu 2021 jih je imelo 725 (38 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 476 (25 %) osnovno šolo, 295 (15,5%) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 108 (5,6 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo je imelo 66 (3,4 %) oseb, 24 (1,2 %) oseb je imelo nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe je bilo 213 (11,1 %) oseb, med njimi 27 (1,4 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij. Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni. Dokazila o izobrazbi so predložili le tisti, ki so bili vključeni v izobraževanje.

3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne zna pisati, brati, računati	3	0	0	3	13	0	0	13	16
nedokončana OŠ	16	0	3	19	21	0	3	24	43
OŠ	29	0	0	29	16	0	0	16	45
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	33	1	8	42	12	0	6	18	60
nižja poklicna šola	2	0	3	5	2	0	0	2	7
srednja poklicna šola	46	1	0	47	23	0	0	23	70
srednja strok. šola ali gimnazija	24	1	0	25	19	0	0	19	44
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
višja šola	5	0	0	5	2	0	0	2	7
visoka šola oz. fakulteta	3	0	0	3	2	0	0	2	5
SKUPAJ	161	3	14	178	110	0	9	119	297

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so se v tem letu vključili v izobraževanje, jih je imelo 77 (26 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 45 (15,1 %) osnovno šolo, 44 (14,8 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo,

12 (4 %) jih je imelo višjo, visoko šolo ali fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 60 (20,2 %), oseb z nedokončano višjo ali visoko šolo nismo imeli. Brez šolske izobrazbe jih je bilo 59 (19,9 %), med njimi 16 (5,4 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2021 vključevali obsojenci, obsojenke in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mlade.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov po spolu v letu 2021

(29)

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	12	0	2	14	4	0	1	0	0	0	8	0	1
osnovna šola	29	0	4	33	7	0	2	3	0	0	19	0	2
nižja poklicna šola	0	0	7	7	0	0	3	0	0	2	0	0	2
srednja poklicna šola	57	2	7	66	21	0	1	4	0	0	32	2	6
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	226	0	2	228	62	0	0	89	0	2	75	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	40	1	0	41	12	0	0	9	0	0	19	1	0
višja šola	7	0	0	7	2	0	0	0	0	0	5	0	0
visoka šola oz. fakulteta	9	0	0	9	2	0	0	0	0	0	7	0	0
SKUPAJ	380	3	22	405	110	0	7	105	0	4	165	3	11

V letu 2021 je bilo v izobraževanje vključenih 21,2 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Predčasno je z izobraževanjem prekinilo 110 obsojencev in 7 mladoletnikov. V večini primerov je razlog za prekinitev izobraževanja odpust s prestajanja kazni zapora. Kot razloge za prekinitev izobraževanja zavodi med drugim navajajo še premestitev v drug zavod, izpis, odklonitev ponovnega vpisa, odvzem financiranja izobraževanja zaradi neizpolnjevanja učnega dogovora, neizpolnjevanje pogojev za pristop k certificiranju, namestitvev v poseben strožji režim prestajanja zaporne kazni, neobiskovanje predavanj, transfer.

Usposabljanje za pridobitev NPK pomočnik kuharja v PD Radeče

Usposabljanje za pridobitev NPK pomočnik kuharja v ZPKZ Dob

Zaključek usposabljanja v ZPKZ Ig za NPK pomočnica kuharja

Letak za virtualna predavanja Križpotja

Največ zaprtih oseb je obiskovalo poklicne tečaje (oz. NPK programe) in programe srednje poklicne šole.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2021

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	12	0	2	14	0	0	0	0
osnovna šola	28	0	3	31	1	0	0	1
nižja poklicna šola	0	0	7	7	0	0	0	0
srednja poklicna šola	57	0	7	64	0	2	0	2
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	222	0	2	224	2	0	0	2
srednja strok. šola, gimnazija	37	0	0	37	3	1	0	4
višja šola	0	0	0	0	7	0	0	7
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	9	0	0	9
SKUPAJ	356	0	21	377	22	3	0	25

30

A/ Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje, jih je v tem letu kar 93,8 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (254), OO Slovenska vas (47), OO Puščava (1), Celje (33), Oddelek Novo mesto (21) ter v Prevzgojnem domu Radeče (21).

V zavodu Dob, OO Slovenska vas in OO Puščava je osnovno šolo za odrasle izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 28 obsojencev (od tega 3 iz OO Slovenska vas), izmed katerih jih je bilo 8 vključenih v opismenjevanje (od tega 1 iz POU Slovenska vas). Izobraževanje sta uspešno zaključila 2 obsojenca. Programe srednje poklicnega izobraževanja, srednje strokovnega izobraževanja in poklicno tehničnega izobraževanja je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 52 obsojencev (od tega 7 iz OO Slovenska vas in 1 iz OO Puščava), program so uspešno zaključili 4 obsojenci (1 iz OO Slovenska vas). V programu Gastronomija in turizem se je predavanj udeleževalo 12 obsojencev (3 iz OO Slovenska vas), program

je uspešno zaključilo 6 obsojencev (2 iz OO Slovenska vas). V SSI program Logistični tehnik je bilo vpisanih 7 obsojencev (2 iz OO Slovenska vas), 1 obsojenec iz OO Slovenska vas je program uspešno zaključil, ostali nadaljujejo z izobraževanjem. V PTI program Logistični tehnik je bilo vpisanih 14 obsojencev (2 iz OO Slovenska vas), program sta uspešno zaključila 2 obsojenca (1 iz OO Slovenska vas). V program PTI Gastronomija sta bila vpisana 2 obsojenca iz OO Slovenska vas, ki z izobraževanjem nadaljujeta.

V sklopu projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je CIK Trebnje izvedel tri skupine usposabljanj za program NPK Čistilec prostorov; certificiranje je bilo izvedeno za dve skupini - vključenih je bilo 26 obsojencev (od tega 6 iz OO Slovenska vas in 1 iz OO Puščava), 19 obsojencev je program uspešno zaključilo (6 iz OO Slovenska vas); tretja skupina je z usposabljanjem pričela v mesecu novembru 2021 in usposabljanje še ni zaključeno - vključenih je 14 obsojencev (5 iz OO Slovenska vas). Izvedeno je bilo usposabljanje za program NPK Pomočnik kuharja; vključenih je bilo 14 obsojencev, od tega je 6 obsojencev uspešno opravilo certificiranje. Izvedene so bile še tri skupine usposabljanj za program NPK Viličarist. Program je izvajala Ljudska univerza Šentjur. V prvo skupino je bilo vključenih 20 obsojencev (5 iz OO Slovenska vas in 1 iz OO Puščava), 19 obsojencev je pridobilo certifikat (5 iz OO Slovenska vas in 1 iz OO Puščava), v drugo skupino je bilo vključenih 21 obsojencev (7 iz OO Slovenska vas), 19 obsojencev je pridobilo certifikat (7 iz OO Slovenska vas). Usposabljanje tretje skupine se je pričelo v decembru 2021 in še poteka; vključenih je bilo 21 obsojencev (od tega 3 iz OO Slovenska vas).

CIK Trebnje je izvajal še tečaj nemškega jezika (vključenih 24 obsojencev, od tega 2 iz OO Slovenska vas) - 6 obsojencev je tečaj uspešno zaključilo (2 iz OO Slovenska vas) ter tečaj slovenskega jezika za tujce v treh skupinah, ki se je pričel v novembru 2020 in še poteka (vključenih 49 obsojencev).

V zavodu Celje so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvajali programe SPI Trgovec, SPI Gastronom hotelir, SPI Oblikovalec kovin-orodjar, PTI Gastronomija ter SSI Gastronomija in turizem. V zavodskih delavnicah in kuhinji omogočajo posameznim obsojencem, ki se izobražujejo v gostinskih, kovinarskih in mizarskih poklicnih programih, da opravijo zahtevani praktični pouk. Za obsojence se po potrebi organizira tudi učna pomoč (pedagogi v zavodu, Ljudska univerza Celje). Prav tako so v okviru projekta izvedli tri sklope delovnih terapij (vključenih 15 obsojencev) ter v celoti izpeljali program NPK Viličarist (8 udeležencev uspešno zaključilo usposabljanje in preverjanje). V nadaljevanju so izvedli še usposabljanje NPK Pomočnik kuharja za 6 obsojencev, certificiranje se bo izvedlo v letu 2022. Velik pomen in težo dajejo tudi opismenjevanju obsojencev ter pridobitvi osnovnošolske izobrazbe (12 obsojencev). Zaradi vse večjega števila tujcev in posledično porasta težav v sporazumevanju so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje v zavodu nadaljevali s tečajem slovenskega jezika za tujce (10 obsojencev).

V zavodu Koper so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« in v sodelovanju z Ljudsko univerzo Ajdovščina pričeli z izvajanjem delovne terapije s priporniki, ki jih je bilo številčno več kot obsojencev,

Pohod mladoletnikov iz PD Radeče na Komno

Pohod PD Radeče na Veliko planino

Praznovanje dneva žena v ZPKZ Ig

Obeležitev materinskega dne v ZPMZKZ Celje

kateri so bili večinoma zaposleni na različnih delih v zavodu (JGZ, hišna dela). Delovno terapijo so izvajali tedensko za dve skupini (skupaj je bilo vključenih 46 pripornikov, med njimi mnogi tujci). Glede na raznovrstnost predlaganih likovnih tehnik in vsebin so imeli udeleženci možnost razširjanja neformalnega likovnega znanja.

V Oddelku Novo mesto je v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto v okviru partnerstva v projektu VGC skupaj potekal izobraževalni program »Spodbujanje razvoja veščin vsakdanjega življenja«. V okviru istega partnerstva se je izvedel še sklop šestih delavnic z naslednjo tematiko: Avtoportret, Moj top tatoo, Moja najljubša destinacija, Škatlica presenečenja, Gledališče - igra vlog in Uporaben izdelek za vsakogar. Izvajal se je še program Govorim slovensko. V OO Ig je potekal pilotni projekt Medena celica – čebelarjenje v zaporu. Projekt je izvajalo Društvo Urbani čebelar, vključeno v evropski projekt FoodE – Food Systems in European Cities, ki je bilo namenjeno izobraževanju in urjenju v čebelarjenju v zaporih. Udeležencem programa Medena celica so zagotavljali izobraževanje in certifikat – certificiran čebelarski vajenec. Januarja in februarja 2021 je potekalo teoretično usposabljanje, marca se je začelo praktično usposabljanje – delo s panji, maja delo s čebeljimi družinami, ki je potekalo kontinuirano enkrat tedensko. Poleti se je izvedlo točenje medu, jeseni pa skrb za hrano in prezimitev ter odprava bolezni.

V zavodu Maribor zaradi premajhnega števila zainteresiranih niso organizirali izobraževanja za pridobitve formalne izobrazbe v zavodu. V sodelovanju z Andragoškim zavodom Maribor so za pripornike izvedli skupinsko neformalno izobraževanje, in sicer tečaj slovenskega jezika v trajanju 50 ur. Izobraževanja se je udeležilo 10 pripornikov, odziv in motivacija za obiskovanje je bila velika. Na OO Rogoza so v letu 2021 pričeli sodelovati z Andragoškim zavodom Maribor. Njihova strokovna delavka je pričela s tečajem nemškega jezika in nadaljevala z angleškim jezikom.

V zavodu Ig so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« v sodelovanju s CDI Univerzum izvedli dva sklopa delovnih terapij. Skupaj je bilo vključenih 22 obsojenk in 11 pripornic.

V Prezgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki možnost vključitve v različne formalne izobraževalne programe: mizar, trgovec, avtokaroserist, obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih (ličar, kovinar), administrator, frizer, izvajalec suhomontažne gradnje, pečar- polagalec keramičnih oblog, osnovna šola za odrasle. V mesecu februarju 2021 je bilo uspešno izvedeno certificiranje za dva mladoletnika v programu NPK pomočnik kuharja, ki je bilo predvideno že v letu 2020. Po potrebi (interesi mladoletnikov, specifična znanja, sposobnosti, možnosti vpisov, razporedljive oblike in načini ter organiziranost izobraževanja...) so vzpostavili nove kontakte in se dogovorili za nova sodelovanja na izobraževalnem področju. Vzpostavljena je

široka mreža izobraževalnih institucij. Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja oziroma po večini v izpitni obliki. Praktični pouk oziroma praktično usposabljanje pri delodajalcu se je v celoti izvajalo v učnih delavnicah. Pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil praktični pouk realiziran v delavnicah Prevzgojnega doma Radeče. Priprave na izpite iz splošnih in strokovnih predmetov so potekale v zavodu. Delo se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole, priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem. Predmetni izpiti se v celoti izvajajo v izpitni obliki na matičnih šolah, s katerimi imajo mladoletniki sklenjene osebne izobraževalne načrte. Izvajale so se tudi številne oblike neformalnega izobraževanja (mizarska, kovinarska, pleskarsko-ličarska in avtoličarska delavnica, kuhinja, vrtnarstvo in parkovno urejanje).

Zaradi slabih epidemioloških razmer ter COVID-19 omejitev se je v zavodih in prevzgojnem domu izvajalo manj aktivnosti za zaprte kot sicer. Z namenom krepitev duševnega zdravja, osebnega razvoja ter izboljšanja samopodobe smo za zaprte osebe v sodelovanju z Inštitutom Stopinje v letu 2021 nadaljevali z izvajanjem virtualnih delavnic »Križpotja« - izvajalec je v sklopu delavničnih predavanj pripravil različne vsebine, ki so zaprtim osebam v pomoč že med prestajanjem kazni zapora in ki bi jim omogočale lažje socialno vključevanje po prestani kazni (kakovostna komunikacija, življenjski načrti, psihologija konflikta, čustva v konfliktu, tehnike za reševanje konfliktov, ipd). Delavnice so se izvajale preko avdio video konferenčnega sistema, sodelovali so obsojenci iz OO Slovenska vas in OO Puščava, zavodov Maribor, Ljubljana in Celje.

B/ Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob so bili trije obsojenci vpisani v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, višja strokovna šola. Študijske obveznosti so v letu 2021 opravljali na daljavo prek aplikacij Zoom in Teams. En obsojenec je bil odpuščen, dva obsojenca z izobraževanjem nadaljujeta. En obsojenec je v študijskem letu 2021/22 vpisan na redni visokošolski študij Aplikativna kineziologija, program izvaja Fakulteta za vede o zdravju. Obsojenec lahko obveznosti opravlja na daljavo. V študijskem letu 2020/21 je bil en obsojenec redno vpisan v visokošolski program Inženiring poslovnih sistemov na Fakulteti za organizacijske vede Kranj. Študijske obveznosti je opravljal v sklopu koriščenja prostih izhodov na fakulteti. Obsojenec je bil odpuščen s prestajanja zaporne kazni. V študijskem letu 2020/21 in 2021/22 je bil en obsojenec evidenčno vpisan v dodiplomski študij na Teološki fakulteti. Obveznosti lahko opravlja v zavodu, saj mu opravljanje študijskih obveznosti na fakulteti ni omogočeno. V OO Slovenska vas se je en obsojenec vpisal v mojstrski tečaj, program za pridobitev naziva Kamnoseški mojster, ki ga izvaja Obrtna zbornica Slovenija. En obsojenec je vpisan v program srednjega strokovnega izobraževanja Ekonomski tehnik, ki ga izvaja Ekonomska šola Celje. Na izpite se pripravlja individualno, izpite in ostale obveznosti opravlja na šoli. Dva obsojenca sta vpisana na višješolski študijski program, ki ga izvaja Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana. Študijske obveznosti izvajata na daljavo in na šoli v sklopu koriščenja ugodnosti.

Velikonočni zajtrk v PD Radeče

Noč knjige v ZPKZ Maribor

Proslava ob dnevu državnosti v ZPMZKZ Celje

Predstavitve pesniške zbirke mladoletnika v PD Radeče

En obsojenec je bil vpisan v dodiplomski študij Instrumentalna pedagogika na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost Gradec. Obsojenec je bil pogojno odpuščen. En obsojenec je vpisan na enoviti magistrski študijski program na Teološki fakulteti. Obveznosti je v letu 2021 opravljal tako na daljavo, kot na sedežu fakultete v okviru koriščenja prostih izhodov.

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Vezano na epidemiološko stanje v državi so se posluževali predvsem izobraževanja v zavodu, ki pa je bilo okrnjeno zaradi omejitev. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, kjer se najpogosteje izobražujejo njihovi obsojenci, glavnina izobraževanja ostaja na Ljudski univerzi Celje. En obsojenec je opravljal splošno maturo zunaj zavoda na Gimnaziji Ljubljana.

Čistilna akcija v Odprtem oddelku Slovenska vas

V zavodu Koper se je en obsojenec za krajše obdobje izobraževal izven zavoda, vendar so mu namenske izhode za namen izobraževanja zaradi zlorab ukinili.

Na OO Ig je en obsojenec opravljal obveznosti v zvezi s pridobitvijo izpita B kategorije ter uspešno opravil izpit iz prve pomoči. En obsojenec je v uspešno opravil izpit za voznika B kategorije v celoti, en obsojenec je opravil teoretični del izpita za voznika C kategorije. En obsojenec je nadaljeval z izobraževanjem na Višji šoli za elektrotehniko, en na univerzitetnem programu Fakultete za družbene vede, en pa je uspešno zagovarjal magistririj na bolonjski stopnji na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

V zavodu Maribor je en obsojenec obiskoval osnovnošolski program, eden se je vpisal na fakulteto – visokošolski program. V Oddelku Murska Sobota je bil en obsojenec vključen v program srednje strokovne šole. Na OO Rogoza en obsojenec opravlja doktorat, enemu obsojencu je bil omogočen vpis v šolo vožnje za opravljanje voznškega izpita za B kategorijo.

V zavodu Ig sta bili dve obsojenki vključeni v srednjo poklicno šolo izven zavoda, ena preko Javnega zavoda Cene Štupar (poklic bolničar – negovalec) in ena preko B2 srednja šola, Ljubljana (za poklic frizer). Ena obsojenka je bila preko CDI Univerzum v Ljubljani vključena v izobraževalni program »Priprava na maturo«. Mature v letu 2021 še ni opravila. Obsojenka, ki je bila vključena preko Javnega zavoda Cene Štupar v srednje poklicno izobraževanje, je v letu 2021 opravila pet izpitov.

C/ Viri financiranja izobraževanja

Program osnovne šole je brezplačen, saj sredstva zagotavlja Republika Slovenija. Izobraževanje je bilo brezplačno tudi za vse, ki so se izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov. V okviru omenjenega projekta so se izvajala tudi usposabljanja in certificiranja za NPK in so bila prav tako v celoti financirana s strani Evropskega socialnega sklada in Republike Slovenije. Izobraževalne programe izven zavoda so si zaprte osebe financirale same in s pomočjo bližnjih.

V zavodu Dob in OO Slovenska vas se je v okviru projekta Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc izvedel tečaj nemškega jezika, ki je bil financiran s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Evropske unije, zato je bil tečaj za obsojence brezplačen. Prav tako je bil brezplačen tečaj slovenskega jezika, ki ga je financiral zavod. V zavodu Celje so preko Ljudske univerze Celje organizirali tečaj slovenskega jezika za tujce, ki je bil za obsojence brezplačen. En obsojenec se je izobraževal kot samoplačnik. V Oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje brezplačno. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

D/ Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Zavedamo se, da je izobraževanje eden izmed pomembnejših dejavnikov rehabilitacije in normalizacije zaprtih oseb, zato so vsi obsojenci seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojence na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike izobraževanj že v uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori), prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. Obsojencem se poskušajo predstaviti pozitivni vidiki izobraževanj, kot na primer aktivno preživljanje prostega časa, nadgradnja znanj, pridobitev poklica, večja zaposljivost med in po prestani kazni, lažja vključitev v družbo po prestani kazni. Način motiviranja je tudi v podeljevanju statusa izobraževanca, ki je z vidika podeljevanja ugodnosti enakovreden statusu delavca.

V zavodu Celje tesno sodelujejo z Ljudsko univerzo Celje, ki obsojencem predstavlja različna izobraževanja ter jim po potrebi nudi učno pomoč. V zavodu Koper so v letu 2021 sodelovali z Ljudsko univerzo Ajdovščina. V Oddelku Novo mesto so imeli pomembno vlogo pri motiviranju obsojencev tudi strokovni delavci iz Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Na OO Rogoza imajo obsojenci možnost, da se obrnejo na Center za izobraževanje in poklicno svetovanje ter virtualna karierna središča. V prevzgojnem domu sta mladoletnike motivirala pedagoga-andragoga ter drugi strokovni delavci, skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi-andragogi na šoli.

Predstavitve Zavoda Vozim v ZPKZ Ljubljana

Delavnica Zavoda Vozim v ZPMZKZ Celje

E/ Omejitve

V programe v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« se lahko vključijo samo tisti obsojenci, ki imajo dovolj dolgo kazen, da program zaključijo do konca trajanja projekta (do konca leta 2023). Posledično se obsojenci, ki so se želeli vpisati v program in ga zaradi krajše kazni ne bi mogli zaključiti v zavodu, ne morejo izobraževati brezplačno, zaradi česar se pojavi težava glede financiranja izobraževanja.

Zaradi slabih epidemioloških razmer ter izvajanja ukrepov za zaježitev širjenja nalezljive bolezni COVID-19 smo bili v začetku leta 2021 soočeni s popolno zavolitvijo izobraževalnega procesa in kasneje s krčenjem skupin zaradi izvajanja navodil NIJZ. V zavodih ni možnosti za izvajanje izobraževanja na daljavo, zato je bil tudi v tem letu izobraževalni proces zelo okrnjen. Številni obsojenci tako niso mogli zaključiti programov v načrtanih časovnih okvirih, nekateri so bili tudi že odpuščeni s prestajanja zaporne kazni.

V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov za izobraževalne aktivnosti. Prav tako se srečujejo s težavo slabo opremljenih računalniških učilnic oz. le-teh nimajo.

V zavodih, kjer obsojenci prestajajo krajše kazni je težava tudi v tem, da termini izobraževanja pri andragoških in drugih izobraževalnih ustanovah zaradi krajših kazni pogosto časovno ne sovpadajo z obdobjem prestajanja kazni.

Težavo predstavlja tudi dejstvo, da je obsojence, ki prestajajo krajšo kazen zavora, težko motivirati za izobraževanja, tisti z daljšo kaznijo pa velikokrat nimajo prostih izhodov in se težje vključujejo v izobraževanje zunaj zavoda.

V primeru izobraževanj zunaj zavoda se lahko zaplete v primerih, kjer kandidati nimajo izhodov in je potrebno izvajati namenske izhode v spremstvu, kar seveda pomeni dodatni strošek v breme obsojenca, prav tako pa tudi kadrovske težave pravosodne varnostne policije, ki dodatnih obremenitev, vezanih na šolanje zunaj zavoda, ne zmore.

V prevzgojnem domu so se srečevali s težavami kot so: slaba opremljenost z učili in učnimi pripomočki, delovnimi stroji in napravami ter njihovo zastarelostjo, izostanki od pouka, nizko predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, občasno izobraževanje na daljavo, šolanje kot ne-vrednota ter pridobivanje ustreznega zunanjega dela.

F/ Uspehi

V vseh zavodih se je projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« uspešno nadaljeval.

Kljub zdravstvenim omejitvam je v zavodu Dob, OO Slovenska vas in OO Puščava potekalo pet srednješolskih programov (SPI Gastronomske in hotelske storitve, SSI Gastronomija in turizem, SSI Logistični tehnik, PTI Gastronomija, PTI Logistični tehnik). Ponudbo brezplačnih srednješolskih programov lahko opredelimo kot uspeh, saj je izobraževanje odraslih v navedenih programih zunaj zavoda plačljivo in zato mnogim zainteresiranim

Zavod Vozim na delavnici Alkohol = sprememba življenja v PD Radeče

Delavnica Zavoda Vozim o škodljivi rabi alkohola v ZPKZ Dob

Igrače iz blaga, ki so jih izdelale obsojenke

ZPKZ Ig je otrokom iz CUDV Drača podaril igrače

nedostopno; obsojenci imajo tudi možnost vključitve v številne NPK programe (v letu 2021 je bilo uspešno izvedenih pet skupin usposabljanja za NPK programe, dva sta še v teku). Prav tako je bil izveden jesenski rok zaključnih izpitov in poklicne mature, na katerem je program uspešno zaključilo trinajst obsojencev. Obsojencem, ki so vpisani v študijske programe je bilo omogočeno opravljanje študijskih obveznosti na daljavo. Prav tako so v tem letu pričeli z izvedbo treh tečajev slovenskega jezika za tujce v obsegu 60 ur, za katere si bomo prizadevali, da postanejo stalnica in s tem pripomogli k lažjemu sporazumevanju in delu s tujci.

V zavodu Celje se lahko pohvalijo z izvajanjem srednješolskih programov, opismenjevanja, osnovne šole (en obsojenec je zaključil osnovnošolske obveznosti), 3x zaključeno delovno terapijo ter NPK Viličarist in zaključeno usposabljanje za NPK Pomočnik kuharja – vzporedno z vsemi redno vodenimi in načrtovanimi izobraževalnimi aktivnostmi. Sprotno načrtovanje, usklajevanje znotraj zavoda, predvsem pa v sodelovanju z zunanjimi institucijami, je bilo vsled epidemiološkim razmeram oteženo. Motivacija obsojencev - udeležencev je bila na visoki stopnji, vendar je tudi to področje zahtevalo dodatno mero pozornosti vseh, tako udeležencev izobraževanja kot izvajalcev ter zavodskih delavcev. Medsebojna povezanost, sodelovanje vseh služb se je v letu 2021 okrepila in nadgradila osnove, priučene za delo v epidemiji leta 2020. Prehojeno pot, ki je v ospredje postavila pomembnost posameznika ter njegovega zdravje, ne glede na vlogo, v kateri posameznik nastopa, štejejo kot uspeh, vrednoto povezanega odnosa vseh akterjev pri izvedbi in za doseg rezultatov zavodskega izobraževanja.

V zavodu Koper so preko celega leta izvajali delovne terapije (1x tedensko po dve skupini), kamor so vključili več kot 40 pripornikov, med njimi večino tujcev.

V Oddelku Novo mesto so v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto uspeli izvesti dva sklopa delavnic v okviru programa VGC Skupaj na temo spodbujanje razvoja veščin vsakdanjega življenja in sklop šest različnih delavnic ter delavnice v okviru Govorim slovensko. Velik uspeh predstavlja precejšnja obiskanost vseh izobraževalnih programov, ki so se izvedli ter pozitivne povratne informacije s strani zaprtih oseb.

V Oddelku Murska Sobota so sodelovali s Svetovalnim središčem Murska Sobota, ki deluje pri Ljudski univerzi Murska Sobota. Njihov svetovalec je v individualnih pogovorih obsojencem nudil brezplačne informacije in svetovanje o možnostih izobraževanja v programih za odrasle.

V zavodu Ig vsako vključevanje v proces formalnega izobraževanja štejejo kot uspeh, saj si obsojenke s tem ustvarjajo možnosti za pridobitev višje stopnje izobrazbe. Nadaljevali so z izvajanjem delovnih terapij (izvedli so dva sklopa), v katere so bile vključene tako obsojenke kot tudi pripornice. Izvedli so tudi 60-urni tečaj usposabljanja za pridobitev NPK za poklic pomočnica kuharja, katerega je uspešno zaključilo oseb obsojenk.

V prevzgojnem domu je ob stalni pomoči pedagogov-andragogov večini mladoletnikov uspelo doseči zastavljene cilje (uspešno opravljanje izpitov, zaključevanje izobraževalnih programov ali vsaj posamezne letnike oz. razrede). V izobraževanje oz. delo so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah.

G/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Za kontinuirano in nemoteno izvajanje predvsem formalnih oblik izobraževanja, ki bi bilo dostopno vsem obsojencem, je potrebno poiskati sistemske rešitve za področje izobraževanja odraslih v zaporih. Financiranje izobraževanj zaprtih oseb je z evropskim projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« preneseno z obsojencev in zavodov na druge vire, kar pomeni več možnosti in lažjo dostopnost za obsojence. Glede na to, da izobraževanje lahko pripomore v procesu rehabilitacije in zmanjšuje negativne učinke zapora, bi morali področju izobraževanja nameniti posebno pozornost, predvsem pa zagotoviti sredstva za kontinuirano izvajanje različnih formalnih programov. Smiselno bi bilo, da se na državni ravni poišče načine za enake možnosti zaprtih oseb na področju dostopnosti do sofinanciranja šolanja v času prestajanja kazni zapora. Glede na to, da je v naših zaporih vedno več tujcev, ki ne govorijo slovensko, bi bilo potrebno redno izvajati tečaje slovenskega jezika za tujce, katerih cilj je opismenjevanje tujcev za lažje vključevanje v zaporsko okolje v času prestajanja zaporne kazni in kasneje v vsakdanje življenje in družbo.

V luči razmer, s katerimi so se zavodi soočali tudi v letu 2021, izpostavljajo potrebo po omogočanju možnosti izobraževanja na daljavo.

V zavodu Dob se srečujejo s prostorsko stisko, zastarelimi učilnicami in kadrovsko podhranjenostjo. Za zagotavljanje kvalitetnega izobraževanja bi bilo potrebno urediti dodatne šolske prostore, obstoječe pa posodobiti. Glede na število obsojencev, vključenih v izobraževanje, bi bilo potrebno zagotoviti dodatno strokovno osebje.

Vzpostavitev ali izboljšanje računalniških učilnic bi ob zagotovitvi dodatnih vsebinskih elementov lahko služilo tudi študiju na daljavo.

V prevzgojnem domu se srečujejo z naslednji izzivi: vključevanje mladoletnikov v interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, še dodatne izboljšave na področju varstva pri delu, organiziranje praktičnega pouka v sodelovanju z zunanjimi podjetji ali zavodi, postopna ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov na nivoju JGZ Rinka, samooskrba zavodov in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij, širitev zaposlovanja mladoletnikov na vrtu, parku, na polju in v sadovnjaku ter posodobitev z učili.

*Zaključek pobude »Naj obsojenec«
v ZPMZKZ Celje*

Turnir v odbojki v ZPKZ Ig

3. 3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

3. 3. 1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo osebni načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki pripravlja mnenja o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog obsojenca spremlja, po potrebi dopolnjuje njegov osebni načrt, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni ter vodi upravne postopke in pripravlja potrebno dokumentacijo kot so poročila in mnenja za sodišča ter druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni), vodi potrebne evidence, z ostalimi strokovnimi delavci pripravlja letno poročilo, vodi osebni spis za obsojenca, sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci, ipd. V letu 2021 so pedagogi izvajali tudi stike zaprtih s svojci preko Skypa.

Vrste aktivnosti/skupinske

(31)

Število seans	Obsojeniške			Mladolletniške			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Sestanki malih skupin	505	44	549	552	60	612	1057	104	1161
Sestanki oddelčnih / domskih skupnosti	80	2	82	3	3	6	83	5	88
Ostale oblike	612	0	612	19	4	23	631	4	635
SKUPAJ	1197	46	1243	574	67	641	1771	113	1884

Pedagog pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Razbremenilni razgovori, ki jih opravljajo, lahko prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in se nanašajo predvsem na stiske zaprtih oseb med prestajanjem kazni. V letu 2021 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 1.884 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 1.161, sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti je bilo 88 in 635 ostalih oblik skupinskega dela. Sestanki malih skupin potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine okoli 10 obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanja, vodene diskusije, izpolnjevanje vprašalnikov in delovnih listov, pogovor, interaktivne vaje, itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo različne skupinske dogodke, ki pa nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, trening socialnih veščin, predavanja, recitali, predstavitve, razstave, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni in kulturni dogodki, delavnice nenasilne komunikacije, peka palačink in pic, itd). V prevzgojnem domu potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog.

Število aktivnosti/individualne

(32)

Število seans	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladolletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Uvodni razgovor	465	0	465	1151	82	1233	61	3	64	0	0	0	1677	85	1762
Svetovalni razgovor	735	0	735	7202	1299	8501	107	4	111	0	0	0	8044	1303	9347
Informativni razgovor	2101	0	2101	23802	309	24111	187	7	194	0	0	0	26090	316	26406
Intervencije/ razbremenilni razgovor	204	0	204	1750	20	1770	15	0	15	0	0	0	1969	20	1989
Učna pomoč	0	0	0	8	2	10	0	0	0	0	0	0	8	2	10
Ostalo	1072	0	1072	3205	29	3234	50	0	50	0	0	0	4327	29	4356
SKUPAJ	4577	0	4577	37118	1741	38859	420	14	434	0	0	0	42115	1755	43870

Individualno obliko obravnave v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in drugih oblik pristopov. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prijavnic, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnav se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje pripornika, obsojenca ali mladoletnika.

V letu 2021 so pedagogi skupaj opravili 43.870 zabeleženih aktivnosti. Največ je bilo informativnih razgovorov 26.406 (60,19 %), nato svetovalnih razgovorov 9.347 (21,31 %), intervencij in razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, je bilo 1.989 (4,52 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo skupaj 1.762 (4,02 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, tovrstnih aktivnosti je bilo 10 (0,02 %), ostalih neopredeljenih srečanj je bilo 4.356 (9,94 %).

V prevzgojnem domu je zaradi narave dela nemogoče številčno ovrednotiti vse aktivnosti v obliki razgovorov. Pedagogi so namreč tesno vpleteni v vsakodnevne aktivnosti mladoletnikov v matičnih skupinah. To pomeni, da imajo mladoletniki možnost razgovora s pedagogi na vsakodnevni ravni, brez predhodne najave. Težko je številčno opredeliti tudi sodelovanje pedagogov s svojci. Razgovori (preko telefona, osebno – ob obiskih, predhodnih najavah za razgovore) potekajo redno pri načrtovanju in preverjanju koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda. Razgovori potekajo redno tudi v obdobju, ko mladoletnik nima možnosti koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda, saj je pomembno medsebojno sodelovanje in informiranost staršev o mladoletnikovem izpolnjevanju osebnega načrta. Zato se podatki v tabeli nanašajo le na mladoletne obsojence iz zavoda Celje.

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

Število	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Svojci/ostali	46	0	46	567	62	629	12	0	12	0	0	0	625	62	687
Zunanje inštitucije	98	0	98	2024	86	2110	30	0	30	0	0	0	2152	86	2238
Ostalo	30	0	30	380	35	415	0	0	0	0	0	0	410	35	445
SKUPAJ	174	0	174	2971	183	3154	42	0	42	0	0	0	3187	183	3370

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem in obsojenkam. Od vseh 3.370 dogodkov je bilo največ sodelovanja z zunanjimi institucijami 2.238 (66,41 %), s svojci 687 (20,39 %) in ostalo 445 (13,2 %).

Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko pisnih oblik komunikacije. S svojci in drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev, itd. Z zuna-

Poletni tabor mladoletnikov iz PD Radeče

njimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z drugimi zavodi za prestopanje kazni zapora, z enotami za probacijo, z zavodi za zaposlovanje, domovi za starejše občane, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, policijo, bankami, nevladnimi organizacijami, samskimi domovi, društvi, delodajalci, izobraževalnimi institucijami, veleposlaništvu, z zunanjimi delodajalci oz. delovnimi organizacijami, ambulantami za zdravljenje odvisnosti, društvi za pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, itd.

Priprava zahtevnih besedil

(34)

Vrsta dokumenta	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Osebni načrt/dopolnitve ON	0	0	0	4814	296	5110	49	0	49	148	11	159	5011	307	5318
Poročila/mnenja	129	0	129	2982	81	3063	15	0	15	32	4	36	3158	85	3243
Odločbe/sklepi	9	0	9	6271	224	6495	13	0	13	8	1	9	6301	225	6526
Ostalo	138	0	138	4990	195	5185	4	0	4	0	0	0	5132	195	5327
SKUPAJ	276	0	276	19057	796	19853	81	0	81	188	16	204	19602	812	20414

Delovno mesto pedagoga je v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato je njihovo dejansko pedagoško delo podvrženo velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Obsojenca se med prestajanjem kazni spremlja, njegovo prestajanje kazni se obravnava na t. i. spremljevalnih konferencah, na podlagi katerih lahko nastajajo tudi dodatki in spremembe osebnih načrtov obsojencev. Teh je bilo v minulem letu 5.318 (26,05 %). Drugih oblik dokumentacije, denimo poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, premestitve, prekinitve, poročila v zvezi z obravnavo pritožb, itd. je bilo 3.243 (15,89 %). Pripravljenih je bilo tudi 6.526 (31,97 %) odločb in sklepov. Pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, dovolilnic, seznamov dovoljenih obiskovalcev in dopisovalcev, uradnih zaznamkov, razne poizvedbe, itd. Tovrstnih dokumentov je bilo 5.327 (26,09 %).

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil (20.414) kaže, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z administrativnimi in upravnimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih pedagoških aktivnosti z zaprtimi osebami. Cilj je v prizadevanju za spremembe predpisov v smeri zmanjševanja administriranja.

Koncert Etno Hist(e)ria v ZPKZ Koper

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zapora, še posebej pri mladoletnikih. Prostočasne dejavnosti omogočajo aktivno preživljanje časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti in zmanjšanje razlikovanj na podlagi kulturnih, etičnih, verskih in socialnih dimenzij življenj mladostnikov.

Keramični izdelki, nastali v zaporu Koper

Tudi v letu 2021 je bila namenjena velika skrb za organizacijo prostočasnih aktivnosti, so pa bile te zaradi epidemije COVID-19 zelo okrnjene. Kljub temu so bili izvedeni športni, kulturni umetniški, glasbeni in drugi dogodki.

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovale športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

A/ Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so se obsojenci in mladoletniki vključevali v različne športne aktivnosti (fitnes, mali nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, balinanje, šah, pikado, badminton, tek, sprehodi), organizirani so bili različni turnirji (šah, balinanje, namizni tenis, nogomet, odbojka). V nekaj zavodih so telovadnice opremili z novimi športnimi pripomočki.

V vseh zavodih so bile organizirane različne ustvarjalne delavnice (izdelava novoletnih okrasov, čestitk in okraševanje oddelka, slikanje in drugo).

V letu 2021 so v okviru projekta Križpotja potekala virtualna predavanja za zaprte osebe z udeleženci iz več zavodov.

Razstava izdelkov delovne terapije, nastalih v ZPKZ Maribor

V zavodu Dob je bilo v prostočasne dejavnosti vključenih 19 obsojencev, ki so se lahko vključevali v različne dejavnosti (slikanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso in mavcem). V individualno igranje inštrumenta je bilo med letom vključenih 14 obsojencev. V zavodu Koper so z zunanjo sodelavko sodelovali pri izdelavi igrač za slepe in slabovidne, v zavodu Celje so organizirali več ustvarjalnih, glasbenih in športnih delavnic, v zavodu Maribor so organizirali več ustvarjalnih delavnic, v zavodu Ig so bile organizirane vsakodnevne prostočasne dejavnosti, ki jih je skupaj obiskovalo 60 obsojenk in 22 pripornic, v PD Radeče so izvedli športne, literarno-kreativne in kuharske delavnice, v Oddelku Murska Sobota pa sta potekali ustvarjalna in literarna delavnica.

B/ Vključevanje obsojencev v prostočasne dejavnosti izven zavoda

V zavodu Celje so organizirali več pohodov in ogledov športnih prireditev, v PD Radeče so se mladoletniki udeležili več športnih aktivnosti in planinskih pohodov, v Oddelku Nova Gorica so se obsojenci udeležili dveh pohodov.

Koncert v Odprtem oddelku Slovenska vas

Predavanju o pomenu duševnega zdravja v zavodu Ig

C/ Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodu Dob je bilo organizirano predavanje o zdravem načinu prehranjevanja in pravilni uporabi fitnes naprav pod vodstvom osebnega trenerja Alena Štritrofa in delavnica o škodljivih posledicah uživanja alkohola. V zavodu Koper so gostili koncert 65 članskega orkestra Etno Histeria. V zavodih Ljubljana in Maribor je potekala preventivna delavnica zavoda Vozim. Delavnica zavoda Vozim je potekala tudi v zavodu Celje, ob tem pa še delavnica socialne igre s študentom socialne pedagogike. V zavodu Ig je potekala vodena vadba joge pod mentorstvom zunanje izvajalke, v PD Radeče je potekalo predavanje Mitje Duha, v Oddelku Novo mesto so potekale delavnice, ki so jih vodili delavci RIC.

Predavanje fitnes trenerja za obsojence v zavodu Dob

D/ Zavodske knjižnice

V zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, razen zavodu Celje, kjer knjižnica zaradi načrtovane prenove ni delovala, so pa omogočili izposoja knjig v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Celje. Tudi v nekaterih drugih zavodih je bila omogočena izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Za izposoja in vračanje knjig so skrbeli zaposleni in zaprte osebe. Težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjig in drugih knjižnih enot. V zavodu Dob so imeli ob koncu leta 10.294 knjig, obisk se je povečal, predvsem pri tujcih, ki so si izposojali literaturo v tujih jezikih. Ob tem je knjižnica Pavla Golie Trebnje zavodsko knjižnico obogatila s premično knjižno zbirko. V zavodu Koper imajo na voljo okoli 5.800 knjig. Imajo tudi t. i. premično zbirko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja, poleg tega je bila obsojencem omogočena tudi izposoja preko te knjižnice. V zavodu Maribor je na voljo preko 4.500 knjižnih enot, knjižnico so okrepili z literaturo v tujih jezikih. V zavodu Ig razpolagajo s približno 7.000 knjigami, v PD Radeče imajo okvirno 3.500 enot knjižnega gradiva in sodelujejo s Posavsko potujočo knjižnico. V Oddelku Novo mesto je bila zaprtim osebam zagotovljena izposoja knjig v zavodski knjižnici ter izposoja knjig in ostalega gradiva iz Knjižnice Mirana Jarca. V Oddelku Murska Sobota sodelujejo s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti. V oddelku Rogoza imajo knjižnico z nekaj več kot 1.000 enotami. V Oddelku Nova Gorica so knjižnico dopolnili z večjim številom knjig. Zavodi so se pridružili tudi akciji ob Svetovnem dnevu knjige - Noč knjige.

E/ Zavodski časopisi

Namen časopisov je predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdajanje zavodskih glasil je v zadnjih letih nekoliko zamljalo. Razlogi za to so v pomanjkanju interesa, idej, pa

tudi v pomanjkanju časa za organizacijo tovrstnih aktivnosti. Leta 2021 so v zavodu Maribor izdali dve številki zavodskega časopisa Ob fontani, v PD Radeče izdali eno številko zavodskega časopisa Grajske novice in v oddelku Rogoza eno številko zavodskega časopisa V parku.

F/ Omejitve

V letu 2021 je največ težav povzročila epidemija bolezni COVID-19 in s tem povezane omejitve. Ob tem se v zavodih srečujejo še s težavami glede zagotavljanja materiala za tovrstne aktivnosti ter pomanjkanjem osnovnih pripomočkov ter s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da ni na voljo dovolj primernih prostorov.

Prva letina medu v Odprtem oddelku Ig

G/ Uspehi

V letu 2021 je bilo kljub epidemiji izvedenih precej dogodkov, pri čemer je pohvalna zavzetost zaposlenih in ustvarjalnost zaprtih oseb. Če so se zaradi epidemije zmanjšale ali celo popolnoma ustavile določene delavnice, pa so se prav zaradi nje razvile tudi nove, razmeram prilagojene dejavnosti.

H/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

V prihodnje se bo zasledovalo cilj čim več sodelovanja z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevanja v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, igralci itd., organiziranja različnih športnih dogodkov, ustanovitve glasbene skupine, filmskega krožka, organiziranja koncertov in drugo. Potrebno bi bilo izobraževanje zaposlenih na področju prostočasnih aktivnosti in na področju specialnih oblik dela. S strani zaposlenih je bila izražena potreba, da se v vseh zavodih zaposli ustrezno usposobljenega delavca, ki bi se ukvarjal izključno z organiziranjem in izvajanjem prostočasnih dejavnosti. Nekateri zavodi opozarjajo na ureditev zunanjih površin za športne dejavnosti. Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo nujno potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasnih dejavnosti.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Izvajanje ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe z virusom SARS-CoV-2 je zaznamovalo tudi področje psihološkega dela. Nove razmere so terjale fleksibilnost pri opravljanju delovnih nalog in odzivanje na različne stiske, ki so jih zaprte osebe doživljale zaradi epidemije. Situacija se je odrazila v nadaljnjem začasnem zmanjšanju števila zaprtih oseb in zmanjšanju števila na novo sprejetih oseb.

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilna ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2021

(35)

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	20	393	413	36	600	636	2	0	2	1	8	9	59	1001	1060
kontinuirane obravnave	0	315	315	14	985	999	0	0	0	31	199	230	45	1499	1544
krizne intervence	2	28	30	6	96	102	0	0	0	16	31	47	24	155	179
razbrem. razgovori	126	359	485	170	427	597	0	0	0	5	20	25	301	806	1107
informativni razgovori	0	1698	1698	10	361	371	0	0	0	3	20	23	13	2079	2092
SKUPAJ	148	2793	2941	236	2469	2705	2	0	2	56	278	334	442	5540	5982

V tem letu so psihologi opravili 1.060 uvodnih razgovorov, od tega 413 (39 %) s priporniki, 636 (60 %) z obsojenci, 9 (0,8 %) z mladoletniki ter 2 (0,2 %) z osebama, ki jima je bila izrečena kazen nadomestnega zapora. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 13,6 % večje od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 5.982 seans, kar je 11,8 % več kot v letu 2020. V 179 primerih je šlo za krizne intervencije, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.107 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

398 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.544 razgovorov, kar je za 15,1 % seans več kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 2.092 informativnih razgovorov, kar je za 11,8 % več kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2021

(36)

Število oseb	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	0	92	92	7	281	288	0	0	0	2	16	18	9	389	398
intervence	1	28	29	6	90	96	0	0	0	2	7	9	9	125	134
razgovori	33	681	714	55	1067	1122	2	0	2	2	16	18	92	1764	1856
SKUPAJ	34	801	835	68	1438	1506	2	0	2	2	22	24	106	2261	2367

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.367 zaprtih oseb. Od tega je imelo 835 oseb status pripornika (35,3 %), 1.506 je bilo obsojencev (63,6 %) in 24 mladoletnikov (1 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 398 oseb, med njimi 92 pripornikov, 288 obsojencev in 18 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 134 oseb, med njimi 9 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste seans, se je povečalo za 8,88 %, oziroma 193 oseb, pri čemer se je število vseh opravljenih seans povečalo za 11,79 %, oziroma 859 seans. Število informativnih razgovorov se je povečalo za 11,8 %, število razbremenilnih razgovorov za 6,5 %, število uvodnih razgovorov za 13,6 %, število razgovorov znotraj kontinuiranih obravnav pa za 15,1 %.

Število kriznih intervencij se je povečalo za 8,5 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane za 8,9 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je povečalo za 32,2 %. Povprečna obravnava je trajala 3,9 seanse in se je glede na preteklo leto skrajšala za 0,6 seanse.

Na delo psihologov se je izvajanje ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe z virusom SARS-CoV-2 odrazilo nekoliko manj kot v letu 2020, saj je bilo ob upoštevanju pogoja PCT (preboleli, cepljeni, testirani) možno obravnavati nekoliko več oseb. Najbolj se je to odrazilo na številu oseb, ki so bile vključene v kontinuirano obravnavo. To število je poraslo za 97 oseb ali 32,2 % glede na leto 2020.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob pri Mirni kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale enkrat tedensko. V letu 2021 sta se odvila dva ciklusa skupinskih srečanj. Prvi kot nadaljevanje skupine iz leta 2020, ki je bila zaradi epidemije prekinjena. Drugi se je pričel v jesenjskem času in bil v celoti izveden.

Psihologi so se v letu 2021 vključevali tudi v obravnave oseb s težavami zaradi zlorabe drog in alkohola in obravnave oseb s kaznivimi dejanji z elementi nasilja ter v kadrovske selekcije.

Kadrovska zasedenost s psihologi tudi v letu 2021 ni bila zadostna. V začetku leta je v zavodu Maribor z delom pričela nova psihologinja. V Prevezgojnem domu Radeče so sredi leta ostali brez psihologinje, ki je odpovedala delovno razmerje. Zaradi tega kadrovskega primanjkljaja so psihologi z Doba opravljali individualno psihološko obravnavo mladoletnikov, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost v prevzgojnem domu.

V letu 2021 je bila v usposabljanje za delovno mesto psihologa sprejeta psihologinja - pripravnica, kateri je s strani zaposlenih psihologov na Dobu nudeno mentorstvo ter ustrezna strokovna pomoč in vodenje.

Zaradi zdravstvenega stanja supervizorja je bilo število izvedenih supervizij manjše od načrtovanega. Nadomeščali smo jih z intervizijami, ki smo jih opravljali preko spleta. Ob zaostrenih epidemioloških razmerah je bilo potrebno preko spleta izvesti tudi zadnji dve superviziji. Izvedena sta bila dva aktiva psihologov, eden v živo in drugi preko spleta.

Nova knjižna polica v koprskem zaporu

Slikanica mladoletnika PD Radeče
»Šu čebele/ O čebelah«

3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2021 so socialni delavci nudili pomoč s področja socialnega dela pri 51,3 % (336) na novo sprejetih pripornikov in pripornic v osmih zavodih za prestajanje kazni zapora, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in Ig). Socialna pomoč pripornikom se je v primerjavi z letom poprej povečala za 10,8 %. Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, v sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo, delovnimi in stanovanjskimi organizacijami ter v razreševanje slabega materialnega stanja. V pomoč so zajeta tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijskimi razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Med izvrševanjem pripora je bil v 84 primerih (8,2 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami, humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije. Predvsem v času epidemije so za pripornike aktivnosti organizirali strokovni delavci zavodov.

V letu 2021 je bila pri obravnavi pripornikov najbolj izpostavljena problematika urejanja oblačil, predvsem sezonskih, ter težava pri sporazumevanju s tujci, ki ne govorijo enega od svetovnih jezikov. Oblačila in obutev so zavodi zagotavljali s pomočjo humanitarnih organizacij.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig so v letu 2021 za pripornice nadaljevali projekt skupinske in individualne oblike svetovanja in izvajanja delovne terapije »Stopinje v svobodo – Peron«, ki ga izvaja zunanji izvajalec.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2021 so strokovni socialni delavci v sprejemnem obdobju v okviru ocene potreb in tveganj in priprave osebnega načrta izdelali načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami za 96,9 % (1.100) obsojencev in mladoletnikov. Pri 16,3 % (185) obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči. Štirje od 991 novo sprejetih obsojencev so odklonili obravnavo v zavodu.

Za obsojence, obsojene na kazen zapora na način, da še naprej delajo ali se izobražujejo in prebivajo doma, razen v prostih dnevih, praviloma ob koncu tedna (4. odstavek 86. čl. KZ-1 – t. i. vikend zapor), ter za tujce z izgonom, je bil načrt socialnega vključevanja izdelan v omejenem obsegu.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi podatki iz uradnih evidenc centrov za socialno delo. V sprejemnem obdobju je bilo v letu 2021 na pristojne centre za socialno delo posredovanih 482 zaprosil za podatke iz uradnih evidenc, prejeli smo jih za 399 na novo sprejetih obsojencev in mladoletnikov. Zavodi podatkov centrov niso naprošali za obsojence tujce in za tiste s kratkimi kaznimi. 174 ali 15,3 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev, kar je podobno kot v predhodnem letu.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri

zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti, načrtovanje pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom, financiranje nekaterih oblik izobraževanja ter usmerjanje v različne zunanje obravnave z namenom reševanja njihovih težav.

415 ali 36,6 % na novo sprejetih obsojencev v letu 2021 je imelo skupno 572 mladoletnih otrok. Cilj Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij je tudi v bodoče omogočiti možnost obsojencem, da krepijo starševske veščine v času prestajanja kazni zapora ter vzdržujejo in izboljšajo odnose in stike s svojimi otroki.

Pomembno vlogo pri delu z zunanjimi institucijami in pri reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se je v primerjavi s preteklimi leti zmanjšal zaradi epidemioloških razmer. V letu 2021 so socialni delavci opravili skupno 206 obiskov na terenu (92 obiskov na centrih za socialno delo, 9 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 105 na zavodih za zaposlovanje ter v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice, porodnišnice, ipd.

414 ali 36,5 % na novo sprejetih obsojencev je potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 692 ali 61 % pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2021

37

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1711
zavodi za zaposlovanje	166
delovne organizacije	257
Rdeči križ in Karitas	199
zdravstvene ustanove	107
izobraževalne ustanove	81
stanovanjske organizacije	97
ZPIZ	43
domovi za starejše občane	140
samski domovi	138
drugo	583
SKUPAJ	3522

Nogometna tekma v ZPKZ Koper

Zavodi so v letu 2021 pri izvajanju načrtov socialnega vključevanja največ sodelovali s centri za socialno delo (48,6 %) ter z drugimi institucijami (16,6 %). Sodelovanje s centri za socialno delo je s strani zavodov ocenjeno kot dobro in ustrezno. Po številu vzpostavljenih stikov v tem letu sledijo delovne organizacije, humanitarne in zdravstvene institucije. Stiki so potekali tudi v telefonski in elektronski obliki ali preko spletnih aplikacij.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 175 obiskov strokovnih socialnih delavcev centrov za socialno delo in 153 obiskov drugih oseb iz organizacij in društev, ki lahko vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem.

Za 79 obsojencev, ki so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja nasilja v družini, so na pobudo zavodov za prestajanje kazni zapora, pristojni centri za socialno delo organizirali multidisciplinarni tim za namen načrtovanja pomoči in zaščite žrtvam nasilja v družini.

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pri procesu socialnega vključevanja obsojenca po odpustu, poleg zavoda sodelujejo centri za socialno delo, ki za obsojenca pripravijo program potrebnih ukrepov za pomoč po odpustu. Obsojenci brez materialnih sredstev, ki jim v času prestajanja kazni zapora ni bilo moč zagotoviti drugega vira preživetja, so pogosto mesec dni pred odpustom na pristojni center za socialno delo posredovali vlogo za dodelitev izredne denarne socialne pomoči. Natančnega števila posredovanih vlog ni bilo moč preveriti.

V zavodih so socialni delavci pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. Opravili so 183 strokovnih timov s pristojnimi centri za socialno delo, zaradi priprave programa potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po prestani kazni zapora. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom je bilo opravljenih 53 koordinacij s probacijskimi enotami. Najpogosteje so bili podani predlogi za obravnavo storilcev nasilja in odvisnosti ter obiskovanje psihološke svetovalnice.

Zaposlitev

Nižja izobrazbena raven obsojencev ter želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2021 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 24,7 %. Od 113, oziroma 10,2 % vseh odpuščenih obsojencev ali mladoletnikov, se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve. Zaposliti se je uspelo 3 obsojencem. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve.

Predavanje Sabine Gorenc v ženskem zaporu

Direktor ZPKZ Dob ob predaji izdelkov Odprtega oddelka Puščava direktorici DSO Trebnje

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2021

Zavod	urejena zaposlitev
Dob	17
OO Slov. vas	13
OO Puščava	6
Ig	5
Celje	3
Koper	61
N. Gorica	8
Ljubljana	7
N. mesto	31
OO Ig	20
Maribor	60
M. Sobota	6
OO Rogoza	38
Radeče	0
SKUPAJ	275

(38)

Predstavitve projekta Medena celica v Odprtem oddelku Ig

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2021

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na ZRSZ	28
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na ZRSZ	14,9
tujci	21,1
zdravstveni razlogi	2,7
vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,8
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2,2
upokojenci	3
vključeni v redno izobraževanje	0,4
drugo	26,9

(39)

Nastanitev

Med odpuščenimi je zaradi nastopa kazni zapora ali prestajanja vzgojnega ukrepa, nastanitev izgubilo 74 obsojencev ali 6,6 % novo sprejetih obsojencev, 71 obsojencev je potrebovalo pomoč pri urejanju nastanitve.

Večina obsojencev se je po odpustu vrnila na naslov, kjer so živeli pred nastopom kazni zapora. Tisti obsojenci, ki nastanitve niso imeli urejene, so si nastanitev urejali na novo, in sicer ob pomoči socialne službe v zavodu. Tisti obsojenci, ki so imeli prihranke, so se posluževali najemniških stanovanj in sob. Osebam, ki so bile brez premoženja ob odpustu, smo urejali nastanitev v zavetiščih za brezdomce. Urejanje nastanitve za obsojence po prestani kazni zapora je izredno težko, saj centri za socialno delo ne razpolagajo s namestitvenimi kapacitetami, poleg tega stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane strategije ali vizije in zato obsojene osebe s svojim socialnim statusom nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2021

40

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	54,9
pri sorodnikih	14
v podnajemniški sobi	5,8
v samskem domu	3
v dodeljeni sobi ali stanovanju	2,2
v prehodnem domu za tujce	3,7
v domu za starejše občane	0,8
v zavetišču za brezdomce	0,3
neurejena nastanitev	0
drugo	15,3

*Ustvarjalna delavnica jesenskih izdelkov
v mariborskem zaporu*

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (381 primerov). Določen del obsojencev si je z delom med prestajanjem kazni privarčeval znesek od nagrade za delo. V letu 2021 so se socialni delavci pri pripravah in urejanju odpusta srečevali tudi s težavo izplačevanja denarnih socialnih pomoči, saj določeni obsojenci niso imeli odprtega transakcijskega ali osnovnega plačilnega bančnega računa za nakazilo.

Jesenski turnir v odbojki v zavodu Ig

3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

V letu 2021 je zavod obiskoval 1 prostovoljec. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zaporu. Prostovoljno svetovanje temelji na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni in strokovni delavci so v letu 2021 opravili 9.509 razgovorov, od tega 1.253 uvodnih razgovorov, 1.964 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 4.970 informativnih razgovorov, 1.322 razbremenilnih razgovorov in druge, ki so se nanašali na prestajanje kazni zaporu, reševanje socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanje v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (8.135).

41

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	skupaj
uvodni razgovori	215	1038	1253
svetovalno/ motivacijski razgovori	254	1710	1964
informativni razgovori	710	4260	4970
razbremenilni razgovori	195	1127	1322

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA

Zdravstveno oskrbo na primarni ravni zaprtim osebam zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže na območjih zavodov, pri čemer sodelovanje poteka v skladu z dogovorom, sklenjenim med zavodom in zdravstvenim domom. Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic, ki so jim s specialnim predpisom omejene. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika, ginekološko ambulantno za zaprte ženske in kliničnega psihologa ter pedopsihiatra v prevzgojnem domu. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Večji regionalni zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč in nego ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb. V času razglašene epidemije so bili regionalni zdravstveni domovi ključni akterji pri preprečevanju širjenja nalezljive bolezni COVID-19 v zavodih za prestajanje kazni zapora za zaprte osebe kot tudi cepljenja za zaprte in zaposlene v zavodih.

3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2021 se je število nameščenih zaprtih oseb na enoti gibalo med 13 – 20 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor poteka zelo dobro.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

Zaprte osebe so v letu 2021 opravile 4.414 pregledov pri zunanjih specialističnih ambulantah, kar je za 301 primer več kot v letu poprej. Od tega je bilo 1.381 pregledov pripornikov in 3.033 obsojencev. Mladoletniki so bili vključeni v 60 specialističnih pregledih.

Zaprte osebe na specialistične preglede po nalogu zdravnika naroča zdravstveno osebo zavodov za prestajanje kazni zapora. Zaprto osebo se naroči s klasičnim načinom pošiljanja napotnic po pošti, na elektronski način ali po telefonu. Največji problem, ki se nam pojavlja pri izvajanju specialističnih pregledov zunaj zavoda, so kadrovske težave oz. zagotavljanje spremstva s strani pravosodnih policistov. Termine pregleda je iz teh razlogov potrebno prestaviti, posledično prihaja do nezadovoljstva zaprtih oseb.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V tem letu je bilo izvedenih 204 hospitalizacij zaprtih oseb. Od tega jih je bilo 133 v času hospitalizacije varovanih. Od 14 hospitalizacij mladoletnikov jih je 6 potekalo z varovanjem.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Po okvirno razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, so bile v letu 2021 med testiranimi osebami tri okužene z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri dvanajstih zaprtih osebah in hepatitis C pri tridesetih zaprtih osebah. Hepatitis A ni bil potrjen pri nobeni zaprti osebi.

Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2013 – 2021

(42)

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
število testiranih na HIV in hepatitis	196	169	190	136	269	292	359	244	248
HIV	0	0	0	3	2	0	2	0	3
hepatitis A	1	0	0	0	0	0	1	0	0
hepatitis B	9	5	7	3	23	31	26	17	12
hepatitis C	25	22	18	61	27	40	37	27	30

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2021 odločilo 248 oseb. Od vseh jih je bilo 152 testiranih v ZPKZ Maribor, kjer zdravstveni tim ZPKZ Maribor sistematično spodbuja zaprte osebe ob nastopu za prostovoljno testiranje.

Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri specialistih infektologih, ambulantah za HIV in druge prenosljive spolne bolezni. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov in zdravljenja ter nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 5. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 873 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 619 ali 71 % zaprtih oseb, odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. Med novosprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 414 ali 46,8 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2015 - 2021

(43)

Kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
priporniki	175	142	186	196	216	193	193
obsojenci	467	441	367	409	462	376	426
SKUPAJ	642	583	553	605	678	569	619

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno sklenile dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili najpogosteje uporabljeni za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji in ostale osebe, za katere je obstajal sum, da so pod vplivom nedovoljenih psihoaktivnih snovi. V letu 2021 je bilo odrejenih 1.765 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2021 je bilo skupaj 6.220 ležalnih dni, kar je za 443 več kot leto poprej. Od tega je bilo 2.069 dni v zavodskih bolniških sobah in 4.151 dni v bolnišnicah. Za 700 dni se je v primerjavi z letom poprej povečalo število ležalnih dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb je znašalo 186. Razlogi zanje so različni, največ jih je bilo v prostem času.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2021 beležimo sedem (7) poskusov samomorov in sedemdeset (70) samopoškodb. Skupaj 77 dogodkov, kar je v primerjavi z letom 2020, ko smo takih dogodkov zaznali 75, manjše povečanje.

30-krat (38,96 %) so se samopoškodovali obsojenci, 33-krat (42,86 %) priporniki in 14-krat (18,18 %) mladoletniki v PD Radeče.

Največ dogodkov so zabeležili v ženskem zavodu Ig (21), pri čemer si je ena obsojenka osem (8) izmed teh samopoškodb prizadejala na Enoti za forenzično psihiatrijo. Sledita Radeče in Ljubljana (14), Dob (9), Celje in Maribor (6), Novo mesto (5) in Koper (2). Brez samopoškodbe so bile v letu 2021 lokacije: Murska Sobota, Nova Gorica, Odprti oddelek Ig, Rogoza, Slovenska vas in Puščava.

Največkrat, desetkrat, se je samopoškodovala obsojenka, ki je bila večino časa nastanjena na Enoti za forenzično psihiatrijo. Tam se je samopoškodovala osemkrat, dvakrat se je samopoškodovala v matičnem zavodu Ig. V letu 2020 se je ista oseba samopoškodovala osemkrat. Sledi mladoletnik z devetimi samopoškodbami, od katerih sta bili dve opredeljeni kot poskus samomora. Dva od teh dogodkov sta bila zabeležena v zavodu Maribor, kjer je bil priprt, ostalih sedem pa v Radečah. Pripornik v Ljubljani se je samopoškodoval sedemkrat, mladoletnica v Radečah pa šestkrat (ista mladoletnica se je v letu 2020 samopoškodovala devetkrat). Šest oseb se je samopoškodovalo po dvakrat. Po enkrat se je samopoškodovalo nadaljnjih 30 oseb. Poskuse samomora in samopoškodbe smo zabeležili pri 43 osebah, kar je glede na leto 2020, ko smo jih beležili pri 51 osebah, za osem oseb manj.

Daleč najpogostejša metoda samopoškodovalnega vedenja, oseminštirideset (48) primerov, je bila tudi v letu 2021 rezanje, od tega je bilo eno rezanje (vrat) opredeljeno kot poskus samomora, pri dodatnih sedmih (7) primerih je šlo zgolj za praske. Sledijo udarci (6) in zaužitje tujka (2). Nadalje beležimo štiri (4) obešanja, od katerih sta bili dve opredeljeni kot poskus samomora. Kot poskus samomora beležimo tudi (3) tri dogodke, ko si je oseba skušala vzeti življenje z zaužitjem večje količine tablet in en primer, ko je mladoletnik v sobi zanetil ogenj, vendar je ostal nepoškodovan. Nadalje beležimo še po eno samopoškodbo z vbodom in en primer, ko si je obsojenka zarinila pod kožo tujek.

Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Beležimo štirinajst (14) hospitalizacij po dogodkih, od tega dvanajst (12) na Enoti za forenzično psihiatrijo.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avto-agresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2021 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Aktiv, ki ga sestavljajo

predstavniki iz vseh lokacij, se je zaradi epidemije lahko sestal le dvakrat, od tega enkrat preko spleta. Obravnava vseh pomembnejših izrednih dogodkov s tega področja je potekala individualno na daljavo. Supervizijska skupina se je sestala sedemkrat. Zaradi epidemije je bilo nekaj seans izvedenih preko spleta.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2021 so storili samomor trije obsojenci in en pripornik. V treh primerih je smrt nastopila kot posledica obešanja. Državljan Maroka se je obesil v priporu zavoda Ljubljana. Obsojenec, ki je kazen prestajal na Odprtem oddelku Ig, se je obesil na podaljšanem namenskem izhodu. V starosti 82 let se je obesil obsojenec v zavodu Koper. Obsojenec v zavodu Celje si je vzel življenje z zadušitvijo. Naravne smrti so umrli trije obsojenci v zavodu Dob. Skupaj je umrlo sedem oseb, šest obsojencev in en pripornik.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v tem letu zaprte osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 5 primerov gladovnih stavk, kar je ena manj kot v letu 2020. Priporniki (3) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenca (2) pa sta na ta način izražala predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Najdaljša gladovna stavka je trajala 39 dni. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, minimaliziranje težav oziroma nekritičnost, obrambni mehanizmi, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih, ki tovrstno obravnavo izvajajo. Dodatno je bilo vključevanje v programe v lanskem letu oteženo zaradi epidemije in ukrepov za preprečevanje okužb.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2021

44	Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
	obsojenci	1991	223	11,2
	priporniki	1094	49	4,5
	mladoletniki	24	1	4,2
	SKUPAJ	3109	273	8,8

V letu 2021 je prepoznanih 8,8 % zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2021

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		130			130
Slov. vas		10			10
Puščava		2			2
Ig			3		3
Celje	4	16			20
Koper	1	5			6
N. Gorica		7			7
Ljubljana	23	19			42
N. mesto	3	6			9
OO Ig		3			3
Maribor	13	11			24
M. Sobota	5	6			11
Rogoza		5			5
Radeče				1	1
SKUPAJ	49	220	3	1	273

Likovni natečaj – 1. nagrada

Tudi v letu 2021 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. Abstinenčno krizo zaradi alkohola je imelo 7 oseb.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2013–2021

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
število vseh zaprtih oseb	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401	3109
osebe s težavami zaradi alkohola	471	412	408	333	328	379	340	299	273
delež v %	10,4	9,1	10,4	9,4	9,7	10,8	8,7	8,8	8,8

Vabilo na motivacijsko predstavitev knjige Mitje Duha Tek za življenjem

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave v letu 2021

47

program motivacije	program edukacije	intenzivni program in vzdrževanje abstinence
136	104	61

V letu 2021 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust. Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer je bilo vključenih 136 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja so se odločile 104 zaprte osebe, v intenzivni program obravnave pa 61 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstinirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (območne ambulate za zdravljenje odvisnosti, klubi in društva zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki, društva: Projekt Človek, Žarek upanja, Srečanje, Izberi pravo pot, Šent, Viharnik, Inštitut Vir, Abstinenc, ipd.). Pri obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem v okviru dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2021 vključilo 36 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 8 oseb.

3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in jih spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni. Obravnavo spremljajo težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, za spreminjanje življenjskega stila, nekritičnost in minimaliziranje težav, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih. V lanskem letu, pa je bilo vključevanje v programe oteženo tudi zaradi epidemije korona virusa in z njo povezanimi ukrepi za preprečevanje okužb.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2021

48

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	1991	649	32,6
priporniki	1094	202	18,5
mladoletniki	24	22	92
SKUPAJ	3109	873	28,1

V letu 2021 je bilo prepoznanih 28,1 % zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2021

49

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		239			239
Slov. vas		3			3
Puščava		0			0
Ig	4		23		27
Celje	29	53			82
Koper	52	49			101
N. Gorica	13	19			32
Ljubljana	54	38			92
N. mesto	3	20			23
OO Ig		2			2
Maribor	31	184			215
M. Sobota	16	8			24
Rogoza		10			10
Radeče			1	22	23
SKUPAJ	202	625	24	22	873

V letu 2021 je bilo prepoznanih 873 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 114 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepajo zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci) se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Likovni natečaj – 2. nagrada

Likovni natečaj – 2. nagrada

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2013 - 2021

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
število zaprtih oseb	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401	3109
osebe s težavami zaradi droge	1078	997	841	917	929	977	964	866	873
delež v %	23,7	21,9	21,5	25,8	27,5	27,9	24,7	25,5	28,1

50

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave v letu 2021

nizkopražni program	višjepražni program	visokopražni program
552	165	87

51

Ključnega pomena za večje število vključenih oseb v programe je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je

obravnavo del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava, ki jo vodijo strokovni delavci zavodov. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, društva: Projekt Človek, Reintegracijski center Vincenca Drakslerja, Zdrava pot, Izberi pravo pot, Šent, Stigma, Zavod Pelikan, Up, ipd.). V obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo predvsem v okviru dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2021 vključilo 19 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obrnavo v zunanjih ustanovah vključilo 7 zaprtih oseb.

Likovni natečaj – 3. nagrada

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Po uveljavitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1G (Uradni list RS, št. 11/18 z dne 23. 2. 2018), smo nameščali nevarne obsojence v skladu z 98.a členom ZIKS-1. Skupaj je bilo tako nameščenih 79 obsojencev, in sicer: v zavodu Dob (47), Celje (26), Ljubljana, Koper in Nova Gorica (1) ter Ig (3). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili: da s svojim vedenjem huje motijo druge obsojence ali delavce zavoda, so nevarni, ker ogrožajo življenje ali zdravje drugih, oziroma so bili ogroženi od drugih obsojencev.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2021 je bilo med zaprtimi osebami 1.083 tujcev, med katerimi je bilo 505 obsojencev, in 571 pripornikov, 7 oseb je bilo obsojenih po zakonu o prekrških. Pri delu smo se pogosto srečevali z jezikovnimi težavami. Delavci zavodov so se z zaprtimi večinoma sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev predvsem iz vzhodnih držav je obvladalo le materni jezik. Če je bilo le mogoče, smo pomembnejše razgovore organizirali z uradnimi prevajalci. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci. Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov. Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana. Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunaj zavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunaj zavodskih ugodnosti izenačeni s obsojenci slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

Z namenom izboljšanja stikov z zunanjim svetom smo v času epidemije COVID-19 uvedli pilotni projekt Skype video klicev, kar se je izkazalo še posebej dobrodošlo pri tujih zaprtih osebah, katerih svojci so zaradi različnih omejitev težje prihajali na obiske. Pripravili smo Kratke osnovne informacije za pripornike in obsojence v slovenskem in 23 tujih jezikih, v katerih so pojasnjena temeljna izhodišča s pravicami in obveznostmi med prestajanjem pripora ali zaporne kazni v Republiki Sloveniji. Tujci so imeli tudi možnost spremljanja novic v angleškem jeziku.

3. 7. 5. Obravnavanje obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2021 je bilo zaprtih 134 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 31 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 80 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 83 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. Na prestajanju kazni je bilo nekaj gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnavanje obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

Na dan 1. 1. 2021 je bilo na prestajanju zaporne kazni 51 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je za 17 oseb manj kot leto prej.

V tem letu je bilo na novo sprejetih 34 obsojencev s tovrstnimi kaznivimi dejanji, kar je 12 več kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 3,43 % na novo sprejete populacije obsojencev, kar je za 1,26 % več. V zavodih so v letu 2021 obravnavali skupaj 85 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 5 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 4,58 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,25 % več kot pred letom.

Obravnavanje te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovalo od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je mesečno sestajala, žal pa je zaradi bolezni supervizorja pet srečanj odpadlo. Tudi v letu 2021 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Skupinske obravnave se je udeležilo tudi 6 obsojencev v zavodu Maribor. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 22 obsojencev, kar je 6 več kot v letu 2020. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 60 oseb, kar je 9 oseb ali 17,65 % več kot v letu poprej. Poglavitni razlog za povečanje števila vključenih v individualno psihološko obravnavo je izpolnjevanje pogoja PCT, zaradi katere ji bilo možno v obravnave vključiti več obsojencev, kljub temu, da je bilo število obsojencev storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost manjše kot leta 2020.

Novoletne voščilnice iz ZPKZ Maribor

Božični sejem v Prevzgojnem domu Radeče

Praznična okrasitev v Odprtem oddelku Puščava

Praznični december v Odprtem oddelku Slovenska vas

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje v letu 2021 ni prestajal kazni noben mladoletni obsojenec. V prevzgojnem domu so obravnavali 24 mladoletnih oseb, od tega dve mladoletnici.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo, itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke, ipd.).

Dodatni izziv za družine obsojenk je bilo v prvi polovici leta 2021 spremenjeno podeljevanje zunaj zavodskih ugodnosti zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja COVID-19, saj obsojenke, ki so sicer hodile tedensko domov, v tem obdobju niso šle domov tudi po mesec dni ali več, so pa bile zaradi združenih več prostih izhodov doma daljši čas. Ponovno so se pojavljale stiske zaradi ločitve od otrok in tudi drugih članov družine, še posebej, če so bili manj zmožni poskrbeti zase. Iz istega razloga so bili okrnjeni tudi obiski, kar je oteževalo komunikacijo med njimi in svojci. Že preteklo leto uveden pilotni projekt komunikacije preko aplikacije Skype je bil vsem zaprtim osebam v veliko pomoč in so ga koristile v velikem obsegu.

V letu 2021 je bila v zavodu Ig ena zaprta oseba (pripornica) skupaj z otrokom. V zavodu Radeče so v letu 2021 obravnavali dve mladoletnici.

3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja

V zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu poteka delo s povzročitelji nasilja z vključevanjem v individualno in/ali skupinsko obravnavo (v nadaljevanju se besedilo nanaša na obsojence in mladoletnike v Prevzgojnem domu Radeče). Programi so prilagojeni organizaciji posameznega zavoda, kadrovske zasedbi, dolžini kazni in posebnosti obsojencev. V programe treningov socialnih veščin se vključujejo obsojenci, ki so povzročitelji kaznivih dejanj z elementi nasilja, obsojenci z zgodovino nasilniškega vedenja in tisti, pri katerih je razvidno, da so bili v času prestajanja kazni psihično, fizično, spolno in/ali ekonomsko nasilni do drugih. Namen programa je učenje socialnih veščin s ciljem ustavljanja nasilja, preprečevanja nadaljnjega nasilja in priprave na življenje brez uporabe nasilja. Uspešno sodelovanje v programu je eden od pomembnih kriterijev pri zmanjševanju tveganih oblik vedenja.

V obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda, se vključujejo obsojenci, ki si ugodnosti zunaj zavoda še niso pridobili in se ne morejo vključiti v programe zunaj zavoda. V letu 2021 se je v skupinsko obravnavo v zavodu vključilo 118 obsojencev in 36 obsojencev v individualno obravnavo. Od teh jih je 92 zaključilo program. Razlogi za nezaključen program so bili najpogosteje prestana kazen (kratke kazni), premeščanje v druge zavode in izključitev iz obravnave zaradi nespoštovanja dogovora, ki ga vsak podpiše pred vključitvijo v program. V primeru izključitve iz programa se lahko oseba ponovno vključi v individualno pripravo na skupinsko obravnavo ali nadaljuje z individualno obravnavo. V tem letu je bilo vključevanje v programe oteženo zaradi epidemije in ukrepov za preprečevanje okužb.

Kljub začetnim odporom za vključitev v obravnavo, posamezni obsojenci tekom srečevanj izražajo zadovoljstvo, da so z učenjem veščin nenasilne komunikacije pričeli prepoznavati vzorce nasilnega vedenja, razumeti posledice nasilnega vedenja in se učiti konstruktivnega izražanja čustev. Težave se pojavljajo pri vključevanju v obravnavo manj motiviranih obsojencev, obsojencev s težavami v duševnem zdravju in s hujšimi vedenjskimi težavami. Veliko povzročiteljev nasilja ima pridružene težave zaradi uživanja alkohola in drog zato se jih usmerja tudi v programe pomoči zaradi škodljivega uživanja psihoaktivnih snovi.

Obsojenci se vključujejo tudi v druge oblike dela s povzročitelji nasilja, ki potekajo izven zavoda in jih vodijo strokovnjaki organizacij: Društvo za nenasilno komunikacijo in Združenje za razvoj nenasilnih odnosov. V te programe se vključujejo obsojenci po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu in tisti, ki imajo možnost koriščenja ugodnosti zunaj zavoda ter lahko samostojno obiskujejo programe. V te oblike dela je bilo v letu 2021 vključenih 30 obsojencev.

Sodelovanje med zavodi in zunanjimi izvajalci programov poteka v vseh fazah načrtovanja obravnave, od vključitve v obravnavo, spremljanja poteka obravnave, načrtovanja pogojnih odpustov z varstvenim nadzorstvom in načrtovanje nadaljevanja obravnave po prestani kazni. Dobro in usklajeno sodelovanje ima tudi pozitiven učinek na delo z obsojenci in zagotavlja dobre pogoje za uspešen potek obravnave.

Kontinuirana oblika dela s povzročitelji nasilja, ki se začne v zavodu in nadaljuje izven zavoda v času prestajanja kazni zapora se je pri delu s povzročitelji nasilja izkazala kot dobra praksa, saj posamezniki sodelujejo v teh programih tudi po prestani kazni. Žal pa se ugotavlja, da je sodelovanje obsojencev z zunanjimi izvajalci programov velikokrat vezano samo na obdobje prestajanja kazni zapora in se pogosto zaključi po prestani kazni.

V zavodih imajo zaprte osebe in obiskovalci dostop do zloženke, s katero so obveščeni o možnosti iskanja pomoči v primeru povzročanja

Tradicionalni slovenski zajtrk v ZPKZ Koper

nasilja in v primerih, če se prepoznajo kot žrtve nasilja. Z namenom ozaveščanja o nesprejemljivosti nasilja in možnosti učenja nenasilne komunikacije, spremembe vedenj in prepričanj, pa imajo tudi dostop do zložen, ki so prevedene v angleški, nemški in italijanski jezik.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu pa je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo tudi številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunaj zavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2021

52

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	1541
	delna izraba letnega počitka na prostosti	438
	dodatni letni počitek	246
	prost izhod iz zavoda	4666
	obisk zunaj zavoda	1476
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	51
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	23
	skupaj	8441
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	9813
	prost obisk v garsonjeri	617
	skupaj	10430
SKUPAJ		18871

V letu 2021 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 18.871 zavodskih in zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 26,2 % več kot v letu 2020.

Punčke iz cunj, nastale v ZPKZ Ig v sodelovanju z Unicefom Slovenija

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 9,4 ugodnosti, kar je za 2,7 ugodnosti več kot lani, ko je ta koeficient znašal 6,7. Poglavitni razlog za porast je izpolnjevanje pogoja PCT, ki je kljub epidemiji COVID-19 omogočal nekoliko več podeljevanja ugodnosti kot v lanskem letu.

Zunaj zavodske ugodnosti

V letu 2021 je bilo podeljeno 8.441 zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 8,4 % več kot leto poprej. Na obseg podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti je vplivala epidemija COVID-19, oziroma ukrepi omejevanja gibanja, s katerimi se je skušala zajezi. Upošteva je pravila PCT je bilo kljub temu mogoče podeliti več zunaj zavodskih ugodnosti kot leto poprej.

Zavodske ugodnosti

V letu 2021 je bilo podeljeno 10.430 zavodskih ugodnosti, od tega 617 prostih obiskov v namenskih prostorih za obiske preko noči (t. i. garsonjeri).

V primerjavi z letom 2020 se je število zavodskih ugodnosti povečalo za 45,5 %. Število prostih obiskov v garsonjeri za 103 %. V letu 2020 je epidemija COVID-19 povzročila velik upad zavodskih ugodnosti. Z uvedbo pravila PCT je v letu 2021 število podeljenih ugodnosti pričelo naraščati, a je še vedno ostalo mnogo nižje kot v letih pred epidemijo. Osebnostne stike zaprtih oseb s svojci smo tudi v letu 2021 skušali nadomeščati s sodobnimi načini komuniciranja na daljavo.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2021 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 24 primerih, kar predstavlja 0,28 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2021 je za 6 večje kot leto poprej. Največji zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnim domu Radeče in sicer 10, kar predstavlja 41,67 % vseh zlorab ugodnosti.

Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da so se trije (3) vrnili v zavod z zamudo, štirje (4) so bili privedeni, pet (5) oseb je ostalo na begu. 13 oseb je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnim domu Radeče (10), sledita zavod Dob in oddelek Slovenska vas (5) ter Celje (2). Po eno zlorabo beležimo v oddelku Puščava in zavodu Koper. Na ostalih lokacijah zlorab ugodnosti niso zabeležili.

Pisane punčke iz cunj, ki so jih izdelale zaprte ženske v zavodu Ig

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezeti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in ustrezno obnašanje, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

Najbolj je na podeljevanje ugodnosti v tem letu vplivala epidemija COVID-19. Zaradi uvedbe pravila PCT smo kljub temu zabeležili porast števila podeljenih ugodnosti.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2021

53

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu PP	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	215	91	2	308	0
zdravstvene ustanove	791	525	4	1320	0
obravnavo v drugih ustanovah	175	117	29	321	0
izobraževanje	87	0	5	92	2
poroka	12	1	0	13	0
rojstvo otroka	0	1	0	1	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	33	110	64	207	0
SKUPAJ	1313	845	104	2262	2

Podpis sporazuma med URSiKS, Policijo in Upravo za probacijo

Ravnotežnostne kocke Dobra roka smo letos donirali ZPM Moste - Polje

Število namenskih izhodov se je v letu 2021 v primerjavi z letom 2020 zmanjšalo za 1,18 %. Najbolj se je zmanjšalo število namenskih izhodov namenjenih izobraževanju za 52,82 %, sledi zmanjšanje števila namenskih izhodov v državne organe brez odredbe 28,54 % in obravnav v drugih ustanovah 12,53 %. Povečalo se je število namenskih izhodov v zdravstvene ustanove, in sicer za 16,81 %.

V letu 2021 je število namenskih izhodov brez spremstva glede na lani upadlo za 550 primerov oziroma 29,52 %. Število izhodov v spremstvu pravosodnih policistov se je povečalo za 494 primerov ali za 140,74 %, pri čemer je šlo v večini primerov za spremstva v zdravstvene ustanove. Število izhodov s strokovnimi delavci se je povečalo za 29 primerov ali 38,67 %. Podatki odražajo nadaljevanje zaostrenih epidemioloških razmer in z njimi povezanih ukrepov, ki so prepolovili izvajanje in načrtovanje namenskih izhodov glede na obdobje pred epidemijo. Trend upadanja števila namenskih izhodov se je nadaljeval tudi v letu 2021, z izjemo namenskih izhodov v zdravstvene ustanove.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
pisni opomin	2	
razporeditev na drugo delo		
omejitev sprejemanja pošilk	1	
oddaja v samico s pravico do dela	3	3
oddaja v samico brez pravice do dela	12	8
SKUPAJ	18	11

(54)

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

V disciplinskih postopkih je bilo obsojencem izrečenih skupaj 18 disciplinskih kazni, kar je nekoliko več kot v letu prej (14). Največ disciplinskih kazni je bilo izrečenih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, in sicer 6. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob in v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig je bilo izrečenih po 5 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper pa so disciplinsko kazen izrekli v 2 primerih. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana so sicer disciplinsko obravnavali enega obsojenca, vendar je bil postopek zoper njega s sklepom ustavljen. V vseh preostalih zavodih in oddelkih ni bil disciplinsko obravnavan noben obsojenec.

V vseh zavodih za prestajanje kazni zapora je bilo skupaj podanih 40 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka, vendar je bilo večje število uvedenih postopkov ustavljenih zaradi različnih vzrokov (pomanjkanje dokazov, iztek kazni) ali pa disciplinska kazen ni bila izrečena. Poleg tega vsi postopki, ki so bili uvedeni v letu 2021, do konca leta še niso bili zaključeni.

Ker Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij dopušča možnost, da se, kadar je glede na okoliščine mogoče, namesto podaje predloga za uvedbo disciplinskega postopka uporabijo druge strokovne metode dela, ki vsebujejo tehnike nekonfliktnega in pomirjujočega postopanja, se zavodi in oddelki namesto disciplinske obravnave pogosto poslužujejo tovrstnega ukrepanja, kar se je v praksi izkazalo za učinkovito.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

V Prevzgojnem domu Radeče v letu 2021 mladoletnikom ni bila izrečena nobena disciplinska kazen, medtem ko so bile leto prej mladoletnikom izrečene 3 disciplinske kazni. Prav tako nobeden izmed mladoletnikov v letu 2021 ni bil disciplinsko obravnavan.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 178 obsojencev, od tega 160 moških in 18 žensk.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Zaradi epidemije COVID-19 je bilo z interventno zakonodajo poseženo tudi na področje predčnih odpustov s prestajanja kazni zapora na način, da je lahko direktor zavoda za prestajanje kazni zapora, ob siceršnjem izpolnjevanju pogojev, določenih v 108. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, predčasno odpustil obsojenca zaradi preprečitve širjenja virusa SARS-CoV-2 največ šest mesecev pred iztekom kazni, medtem ko Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij omogoča predčasni odpust največ tri mesece pred iztekom kazni. Predčasno so bili odpuščeni 203 obsojenci.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

V letu 2021 predsednik Republike Slovenije ni pomilostil nobenega obsojenca na prestajanju kazni zapora.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravna oziroma postopajo ali da so bivalne razmere neustrezne, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo prejetih skupaj 81 pritožb, od tega 52 pritožb obsojencev, 27 pritožb pripornikov ter 2 skupinski pritožbi, in sicer obsojenk iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig, ki je bila naslovljena na Državni zbor Republike Slovenije, Komisijo za peticije, človekove pravice in enake možnosti ter skupine obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo skoraj za 20 %.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic in nepravilnosti, med najpogostejšimi pritožbenimi razlogi so bile tako kot v preteklih letih neprimerno postopanje in ravnanje pravosodnih policistov in strokovnih delavcev zavoda, neustrezna zdravstvena oskrba, neustrezna hrana, napake v postopku

urinskega testiranja ter neustrezno obravnavanje posameznih dogodkov. Pritoževale so se tudi zaradi zasegov računalnikov in drugih tehničnih predmetov, nepodelitve zunaj zavodskih ugodnosti ali njihov odvzem, ter neizvedbe spremestev v zunanje ustanove.

Zaprte osebe so se pritoževale tudi zaradi različnih začasnih ukrepov, ki so bili sprejeti v zavodih z namenom zajeitve epidemije COVID-19, kot npr. izvajanje obiskov za stekleno pregrado, omejitev podeljevanja zunaj zavodskih ugodnosti, nameščanje zaprtih oseb v ločene prostore (izolacija) in podobno.

Skupina obsojenk Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig je v pritožbi izpostavila ukrepe, ki so bili sprejeti zaradi preprečitve širjenja epidemije, kot so omejeni izhodi iz zavoda, izvajanje obiskov za stekleno pregrado in drugi ukrepi, ki so oteževali neposredne stike z družinskimi člani. Tudi skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje je v pritožbi zatrjevala neprimerne ukrepe, povezane s preprečitvijo širjenja epidemije, zlasti pri izvijanju obiskov.

Kot utemeljene so se izkazale pritožbene navedbe obsojenca glede neprimerne in nestrokovne komunikacije pravosodnega policista ter obsojenca, ki je upravičeno opozoril na neustrezno prakso v zavodu, ki se je nanašala na zavrnitev vpogleda v pisno odredbo o pregledu bivalnega prostora. V vseh ostalih primerih so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale za neutemeljene.

Varuh človekovih pravic je izvedel nadzore v: Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni in v Polodprtem oddelku Slovenska vas, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Odprtem oddelku Rogoza, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana in dislociranem Oddelku Novo mesto, Prevzgojnem domu Radeče, pa tudi v UKC Maribor - Enoti za forenzično psihiatrijo. Vsa poročila o izvedenih nadzorih smo podrobno proučili in se nanje odzvali z odzivnimi poročili.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na posamične pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo obravnavanih 64 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 51 zavrjenih kot neutemeljenih, 6 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 4 primerih je organ druge stopnje v pritožbenem postopku odločbo organa prve stopnje odpravil, 3 pritožbe pa so bile zavržene.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o namestitvi ali podaljšanju namestitve v posebnem strožjem režimu prestajanja kazni zapora (98.a člen ZIKS-1), zoper odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni, zoper odločbe o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim prestajanja kazni ter odločbe o prenehanju pravic z dela.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za skoraj 40 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- V letošnjem letu pobegov ne beležimo.
- 9 primerov uspešno preprečenih poskusov pobega.
- Zmanjšalo se je število nevrnitev zaprtih oseb s prekinitev kazni.
- Povečanje števila uporabe prisilnih sredstev (2020: 86 primerov; 2021: 101 primer), manjše število poškodb pri uporabi prisilnih sredstev.
- Število napadov in poskusov napadov na zaposlene v zavodih se je zmanjšalo, število groženj na zaposlene se je v letošnjem letu povečalo.
- Zmanjšalo se je število uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.
- Zvišalo se je število konfliktov med zaprtimi osebami.
- V letošnjem letu zopet beležimo višje število odpovedi spremstev v primerjavi s preteklim letom.
- Zaznavamo veliko povišanje števila ur varovanja v bolnišnicah.

3. 12. 2. Pobegi, poskusi pobegov ter nevrnitve zaprtih oseb iz ugodnosti zunaj zavoda

V letu 2021 ne beležimo pobegov iz zaprtih delov zavodov, dislociranih oddelkov ter s spremstev. Uspešno je bilo preprečenih devet poskusov pobega, od tega trije primeri v Prevezgojnem domu Radeče.

Število poskusov pobegov je bilo v primerjavi s prejšnjim letom višje za osem primerov. V dveh primerih je šlo za poskus pobega s spremstva, in sicer v enem primeru poskus pobega iz zgradbe sodišča ter drugem iz urgentnega oddelka bolnišnice. V šestih primerih so zaprte osebe skušale pobegniti iz zaprtega dela zavoda na način, da so rezale rešetke, kopale luknjo v steno ter v enem primeru tudi s plezanjem na ograjo sprehajališča. Izstopajoč primer poskusa izvedbe pobega je bil v Oddelku Nova Gorica, kjer sta pravosodna policista ob pregledu bivalnih prostorov opazila luknjo v zidu za straniščnim kotličkom. Zaprti osebi sta bili nemudoma preseljeni v drug bivalni prostor, luknja v sobi pa je bila ustrezno sanirana.

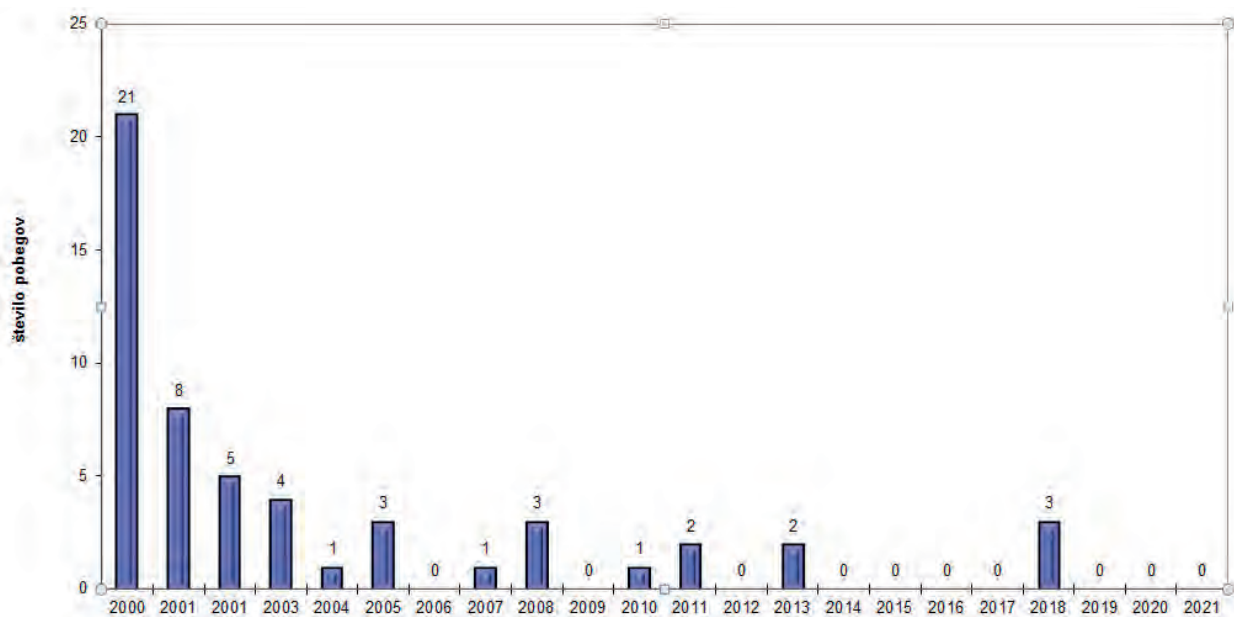
Svečana prisega pravosodnih policistov na Generalnem uradu

Struktura nevrnitev po vrsti in zavodih

Zavod	Iz letnega počitka	Iz namenskega izhoda	Iz ugodnosti obiska izven zavoda	Iz koriščenja vikend kazni	Iz počitnic	Iz aktivnost v okolici zavoda	Iz ugodnosti	Iz šole	Iz prekinitev	Štev. nevrnitev	Število prijetih	Vrnili sami	Ostalo na begu
PD RADEČE						1	7			8	5	1	2
DOB							1			1			1
DOB ODD. SLOVENSKA VAS							1			1			1
IG			1						1	2	1	1	
KP. ODD. NOVA GORICA						1				1		1	
LJUBLJANA									1	1	1		
LJ. ODD. IG		1								1			
LJ. ODD. NOVO MESTO			1			2				3		2	1
MARIBOR													
MB. ODD. ROGOZA	1										1		
SKUPAJ	1	1	2	0	0	4	9	0	2	18	8	5	5

Beležimo osemnajst primerov nevrnitev zaprtih oseb iz raznih zunaj zavodskih ugodnosti, kar je podobno številu nevrnitev v prejšnjem letu. V letošnjem letu je zaznati občutno zmanjšanje števila nevrnitev s prekinitev - beležimo dve tovrstni nevrnitvi, medtem ko jih je bilo v lanskem letu sedem.

Gibanje števila pobeglih oseb iz zaprtih delov zavodov brez Prevzgojnega doma Radeče

Graf prikazuje dinamiko števila pobegov od leta 2000 dalje. Prepoznaven je vpliv vlaganja v tehnične posodobitve, usposabljanje pravosodnih policistov in izvajanje nadzora dela na področju varovanja v celotnem obdobju.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Uporaba prisilnih sredstev je občutljiv poseg v osebno svobodo in dostojanstvo posameznika, zato morajo pravosodni policisti pri uporabi upoštevati vsa strokovna pravila, zakonske podlage, načela in tehnična navodila proizvajalca ter se za uporabo nenehno usposablјati ter izpopolnjevati. Postopki uporabe prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe za obvladovanje oseb, saj je med izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo lahko le korak. Pravosodni policist sme uporabiti prisilna sredstva takrat, ko nastopijo zakoniti pogoji za uporabo. Pri tem je dolžan uporabiti najmilejše prisilno sredstvo oziroma sredstvo, ki v ključnem trenutku predstavlja najmanjšo škodljivo posledico za osebo.

Pregled uporabe prisilnih sredstev

(56)

Zavod	Vsa uporabljena prisilna sredstva	Upravičena	Neupravičena	Poškodovane zaprte osebe	Poškodovani delavci
PD RADEČE	5	5			1
DOB	42	42		1	3
IG	4	4			
CELJE	14	14			1
KOPER	3	3			
LJUBLJANA	19	19			1
LJ. ODD. NOVO MESTO	1	1			
MARIBOR	10	10			2
MB. ODD. MURSKA SOBOTA	2	2			
FORENZIKA	1	1			
Skupaj	101	101	0	1	8

V zavodih je bil obravnavan 101 primer uporabe prisilnih sredstev, kar je 15 primerov več kot lani. Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo poškodovanih 8 uslužbencev. V dveh primerih je šlo za težje poškodbe, v dveh primerih za lažjo poškodbo oziroma bolečine ter v ostalih primerih za sled poškodbe ali brez posledic. Pri zaprtih osebah smo beležili eno lažjo poškodbo pri uporabi prisilnih sredstev.

Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost uporabe. V vseh primerih je bila ugotovljena upravičena uporaba prisilnih sredstev.

Prisega pravosodnih policistov

Stremimo k temu, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile. V določenih okoliščinah prihaja do uporabe prisilnih sredstev, če z drugimi pooblastili ni mogoče preprečiti bega, napada, samopoškodbe ali večje materialne škode, z namenom zagotovitve varnosti, reda in discipline v zavodu.

Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	napad na pravosodne pol. ali druge zaposlene	odklonitev ukaza	pomoč medicinskemu osebju	poskus nap. na pravosodne pol. ali druge zaposlene	preprečitev konflikta	preprečitev pobega	preprečitev samopoškodbe	preprečitev vstopa v zavod	uničevanje inventarja
FORENZIKA		1			3		1		
DOB	3	19		4	7	2		1	6
IG		2				1	1		
CELJE	2	5			3		3		1
KOPER				1			2		
LJUBLJANA	2	5			11		1		
LJ. ODD. NOVO MESTO				1					
MARIBOR	2	2		1	4		1		
MB. ODD. MURSKA SOBOTA					2				
PD RADEČE			1						
Skupaj	9	34	1	7	30	3	9	1	7

57

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v več skupin:

- *Odklonitev ukaza* (34 primerov). Z ukazom smejo pravosodni policisti zaprtim osebam dati navodila in zahtevati od njih ravnanja ali opustitev ravnanj, da bi izvršili svoje uradne naloge. Ob odklonitvi oziroma neizvršitvi ukaza smejo pravosodni policisti uporabiti prisilna sredstva. Ob izreku ukaza, v kolikor okoliščine dopuščajo, pravosodni policisti zaprti osebi navedejo tudi razlog, zaradi katerega je potrebna določena storitev ali opustitev ravnanja ter kakšni ukrepi bodo izvedeni ob neupoštevanju ukaza. Pri tem je potrebno poudariti, da gre v teh primerih v večini zgolj za uporabo milejše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, itd.).
- *Preprečitev konflikta* (30 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. Konflikte, ki nastajajo med zaprtimi osebami, delimo v grobem na verbalne in fizične konflikte. Najpogostejši razlogi za nastanek konfliktov med zaprtimi so: izživiljanje močnejših nad šibkejšimi, zadolževanje, nesprejemanje drugačnosti, zaščitništvo kot oblika zaščita žrtve oziroma maščevanje storilcu za storjeno dejanje nad šibkejšo žrtvijo, boj za vodenje zaporskega podzemlja, pogost vzrok so tudi prostorske in bivanjske razmere v zaporu.
- *Preprečitev samopoškodbe* (9 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da se zaprte osebe ne poškodujejo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (16 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.
- *Uničevanje inventarja* (7 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev pobega* (3 primeri). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

58

Zavod	Strelno orožje	Telesna sila - strokovni met	Telesna sila - potiskanje ali prenašanje	Telesna sila - pritisk	Telesna sila - strokovni prijem	Telesna sila - strokovni udarec	Palica - prijem, pritisk ali potiskanje	Sredstva za vklepanje
FORENZIKA					1			
DOB		1	23	1	26		1	21
IG			2		5			1
CELJE			10		5			6
KOPER			2		1			2
LJUBLJANA			15		5	1		2
LJ. ODD. NOVO MESTO					1			
MARIBOR		1	7		7			6
MB. ODD. MURSKA SOBOTA			2					
PD RADEČE			2		2			2
Skupaj		2	63	1	53	1	1	40

Tako v lanskem letu kot letos je prevladovala predvsem uporaba telesne sile. V letošnjem letu tako prevladuje uporaba vrsta telesne sile - potiskanje in prenašanje (63), sledi telesna sila - strokovni prijem (53) ter nato uporaba sredstev za vklepanje (40). Vsa navedena prisila sredstva spadajo med milejše oblike prisilnih sredstev.

V dveh primerih strožjih oblik prisilnih sredstev je šlo za uporabo telesne sile – strokovni met. V enem primeru je bilo tovrstno prisilno sredstvo uporabljeno pri obvladovanju agresivnega vedenja zaprte osebe, ki je bila pod vplivom nedovoljenih substanc in v drugem primeru zaradi preprečitve nadaljnjega fizičnega konflikta med zaprtima osebama.

Enako kot v lanskem letu beležimo eno uporabo telesne sile – strokovni udarec. Sredstvo je bilo uporabljeno zaradi preprečitve nadaljnjega fizičnega napada na pravosodnega policista.

V enem primeru beležimo tudi uporabo palice. V tem dogodku je šlo za uporabo palice – tonfe kot tehničnega pripomočka, s katerim je bil izveden strokovni pritisk zoper osebo, ki je nudila pasivni odpor. V tem primeru se gre za uporabo palice kot milejšega prisilnega sredstva.

V enem primeru je bila uporabljena potezna puška z gumijastim strelivom za razstrelitev brezpilotnih letalnikov, ki so v nočnem času preletavali varovano območje zavoda, vendar pa se takšne primere ne šteje med uporabo prisilnih sredstev, saj ukrep ni uporabljen proti zaprtim osebama.

Napadi na delavce po zavodih

Število napadov na delavce po zavodih se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za dva primera. Od leta 2019 je tako zaznati upadanje števila napadov na delavce po zavodih (2019: 14, 2020: 13, 2021: 11). Pri napadih beležimo dva primera težjih poškodb, v lanskem letu je prišlo do težje poškodbe enkrat. Beležimo osem primerov poskusov napadov na delavce, kar je v primerjavi z lanskim letom dva manj, vendar še vedno več kot leta 2019, ko smo beležili tri primere. Število groženj na zaposlene narašča. V letošnjem letu znaša 35 primerov, kar je za 17 primerov več kot v lanskem letu in 11 primerov več v primerjavi z letom 2019.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi. Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno tudi v bodoče skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Spremistva zunaj zavoda

Medtem ko smo lansko leto prvič po letu 2014 beležili upad izvedenih spremstev, kar je predvsem posledica epidemioloških razmer v državi, se je v letošnjem letu število izvedenih spremstev zopet povišalo, in sicer za 1.221 spremstev glede na prejšnje leto.

Skupno število odpovedi spremstev se je v primerjavi z lanskim letom povišalo, in sicer iz 389 na 456. Še vedno sta glavna razloga za odpovedi spremstev predvsem kadrovski primanjkljaj pravosodnih policistov ter porast števila priprtih oseb. Od skupno 456 odpovedanih spremstev je bilo 439 spremstev odpovedanih na sodišča, 3 odpovedi so bile na lokacijo centra za socialno telo in 14 odpovedi v zdravstvene ustanove.

Zavodi si kljub danim razmeram stalno prizadevajo, da bi bilo odpovedi čim manj. Pred odpovedjo se tako v zavodih vedno najprej uporabijo vsi notranji razpoložljivi kadrovski viri, kar pomeni, da se v spremstva vključujejo tudi vodstveni delavci pravosodne policije. Zavodi med seboj tudi redno sodelujejo, s tem da se med seboj zaprosajo za pomoč pri izvedbi spremstev. V kolikor spremstva še vedno ni mogoče realizirati, zavodi pred odpovedjo predvsem sodiščem predlagajo izvedbo obravnave ali druga procesna dejanja s pomočjo videokonferenčnih sistemov ali pa z izvedbo naroka sodišča na lokaciji zavoda.

Število izvedenih obravnav/zaslišanj s pomočjo videokonference

Zavod	Število videokonferenc
LJUBLJANA	99
LJ ODD. NOVO MESTO	0
LJ ODP. ODD. IG	0
DOB	30
DOB SLOV. VAS	0
DOB PUŠČAVA	0
IG	4
MARIBOR	20
MB MURSKA SOBOTA	1
MB ROGOZA	0
ZPMZKZ CELJE	1
KOPER	32
KP NOVA GORICA	1
PD RADEČE	0
SKUPAJ VSI	188

(59)

Najdba GSM aparata, skritega v kapučinu

Na področju uporabe videokonferenčnih sistemov je bil narejen velik premik, saj smo uspeli z njimi opremiti vse lokacije, razen odprtih oddelkov. Vzpostavitev videokonferenčnih sistemov se je s povečanjem števila obravnav na daljavo že v prvem letu pokazala kot zelo dobra naložba. V letošnjem letu beležimo 188 obravnav ali drugih procesnih dejanj izvedenih na daljavo s sodišči in centri za socialno delo (1 primer), kar pomeni 100 % več videokonferenc kot lani. Naroki na lokaciji zavoda so bili izvedeni v 33 primerih, večina v zavodu Dob.

Število premstev zaprtih oseb po zavodih

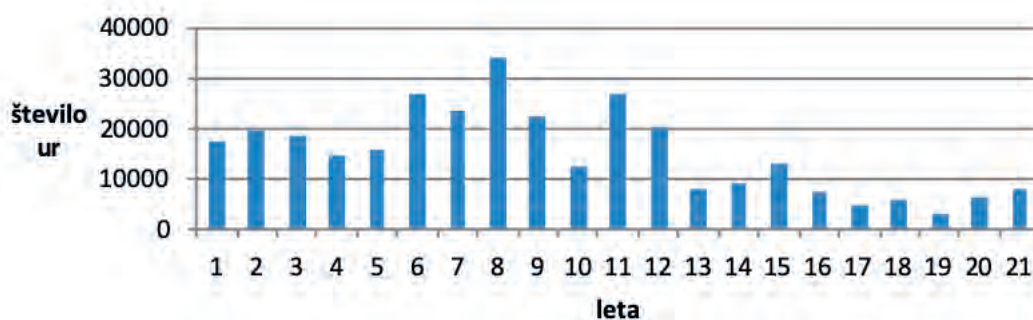
60

Zavod	Na sodišča	V zdravstvene ustanove	Ostalo	SKUPAJ
DOB	485	1187	125	1797
DOB SLOVENSKA VAS	4	6	4	14
DOB PUŠČAVA		27		27
IG	202	368	57	627
CELJE	596	534	189	1319
KOPER	371	454	147	972
KP. ODD. NOVA GORICA	181	195	121	497
LJUBLJANA	1234	860	308	2402
LJ. ODD. NOVO MESTO	224	236	145	605
LJ. ODD. IG	1	49	9	59
MARIBOR	820	625	173	1618
MB. ODD. MURSKA SOBOTA	181	235	164	580
MB. ODD. ROGOZA	14	99	19	132
PD RADEČE	35	210	3	248
SKUPAJ	4348	5085	1464	10897

Poleg izvedenih premstev tudi varovanje zaprtih oseb v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

V tem letu beležimo 8.252 ur varovanja v bolnišnicah, kar predstavlja velik porast od lanskih 6.645 ur tovrstnih varovanj. Največ varovanj (v urah) so imeli v zavodu Dob (5.043 ure) in v zavodu Ljubljana (1.280 ur).

Število ur varovanja po letih

Zaseg rezila

Grafični podatki prikazujejo, da je število ur varovanja v bolnišnicah pričelo upadati po letu 2011, ko je bila v UKC Maribor odprta Enota za forenzično psihiatrijo in so se posledično zmanjšala številna in dolgotrajna varovanja v psihiatričnih bolnišnicah po celotni državi.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, usmerjanjem v strpnost, ipd.

Konflikti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prezasedenost v skupinskih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v okviru odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

Število evidentiranih konfliktov se je glede na lansko leto povečalo za 18 primerov. Od 483 udeleženi oseb je bilo 18 poškodovanih, kar je bistveno manj kot leto prej (31). Pravosodni policisti so vsem poškodovanim nudili prvo pomoč, glede na poškodbe zaprtih oseb so poskrbeli tudi za zagotovitev strokovne medicinske oskrbe s strani medicinskega osebja.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo, skupaj v štirih primerih.

Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjeni bivalni prostori vplivajo na slabo razpoloženje, kar hitreje vodi do nesporazumov. Eden od razlogov za povečanje konfliktov med zaporniki je tudi v porastu uživanja sintetičnih drog. Zabeležili smo primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Zavitki droge, skriti v cigaretni škatlici

Najdba GSM aparata v prenosnem računalniku

USB ključek, skrit v majonezi

Število in posledice konfliktov

61

Zavod	Število konfliktov	Število udeleženih oseb	Število poškodovanih	Obveščena policija
PD RADEČE	9	20		
DOB	80	165	14	1
IG	9	19		1
CELJE	22	51		
KOPER	23	47	1	
KP. ODD. NOVA GORICA	1	2		
LJUBLJANA	34	74		2
LJ. ODD. NOVO MESTO	9	17	2	
MARIBOR	32	76	1	
MB. ODD. MURSKA SOBOTA	6	12		
SKUPAJ	225	483	18	4

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Za pregled pošilk, ki niso pisemske (paketi), je dano pooblastilo za pregled s predpisi in se mora izvesti vedno. Pregled pisemske pošiljke pa se lahko opravi izključno na podlagi suma ter pisne odredbe direktorja zavoda ali druge osebe, ki jo on pooblasti.

Skrivališče za USB ključek v parketu

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo. V lanskem letu je bilo prejetih 15.357 paketov, v letošnjem je bilo teh 16.532.

Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 24 primerih, v lanskem letu v 27 primerih. Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 7.909 pisemskih pošilk. V dveh primerih je bila najdena prepovedana substanca.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih so potekali v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Zaradi omejitev obiskov in koriščenja zunajzavodskih ugodnosti tako v lanskem kot letošnjem letu, povezanih z epidemijo novega korona virusa, je bila zaprtim osebam za ohranjanje stikov z zunanjim svetom poleg dopisovanja in telefonskih pogovorov omogočena nova oblika stikov. V skladu z možnostmi in po vnaprej določenih postopkih je bila v okviru pilotnega projekta zaprtim osebam dana v uporabo možnost stika - video stik, s katerimi smo jim olajšali kontakte s svojci in na ta način prispevali h krepitvi socialnih vezi ter boljšim varnostnim razmeram v zavodih.

V zvezi z uporabo nove oblike stika je bila v letošnjem letu z zavodi in oddelki izvedena evalvacija uporabe. Glede na odgovore zavodov in oddelkov je bilo med zaprtimi osebami (tako priporniki kot obsojenci) v času razglašene epidemije

povpraševanje po tovrstnem stiku veliko. Zavodi in oddelki so navajali, da je tudi po koncu epidemije prisotno povpraševanje po tovrstnih stikih, med katerimi še vedno najbolj izstopa potreba med tujci. Na ta način lažje vzdržujejo stike s svojci, saj imajo zaradi oddaljenosti fizičnih obiskov manj ali pa jih sploh nimajo. Povpraševanje se kaže tudi med zaprtimi, ki imajo otroke. Vsi zavodi in oddelki so mnenja, da je tovrstne stike smiselno ohraniti tudi v bodoče. Prav tako so vsi zavodi video stike ohranili tudi po razglašeni epidemiji, čeprav so zopet na voljo klasični obiski. Zlorab in morebitnih poškodb opreme v večini zavodov niso zaznali.

Nažagana rešetka v Prevzgojnem domu Radeče

Glede na izvedeno evalvacijo smo izluščili nekaj pozitivnih vplivov, ki so se pokazali tekom uporabe video stikov:

- Uporabno predvsem pri tujcih, ki na ta način vzdržujejo stike s svojci, saj imajo zaradi oddaljenosti manj fizičnih obiskov ali jih nimajo.
- Zaprte osebe so zadovoljne, posledično je manj osebnih stisk.
- Prednosti vidimo predvsem v ohranjanju stikov zaprtih z domačimi, kar vpliva pozitivno na zaprte.
- Ocenjujemo, da video stiki pozitivno delujejo na zaprte osebe, čeprav za zaposlene izvedba klicev terja veliko časa.
- Menimo, da je nakup tabličnih računalnikov zelo pozitivno vplival na mladoletnike v času epidemije. Obenem pa je bil tedenski video stik z domačimi za mladoletnike velika motivacija pri izpolnjevanju osebnega načrta.
- Menimo, da video stiki pomembno prispevajo k ohranjanju zunanje socialne mreže zaprtih oseb.
- V zavodu je bilo izvedenih nekaj video stikov tudi za namen konsektivnega prevajanja s prevajalcem za urdu, paštu in farski jezik ter z zdravstveno službo. Nekaj video klicev je bilo izvedenih z italijanskim konzulatom, en video klic je bil izveden s partnerjem, ki prestaja kazen v drugem zavodu.

Zakon omogoča obsojencem prosto telefoniranje, prav tako pa daje direktorju možnost, da v primerih, ko bi lahko telefonski klici ogrozili varnost v zavodu ali varnost oseb in premoženja, z odločbo prepove telefoniranje zaprti osebi za čas enega meseca. V letošnjem letu smo imeli en tak primer.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog

Zaprte osebe drogo v zavod vnašajo na različne načine.

Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (npr. všito v robove), metanje preko ograje, vnos s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da zaprte osebe drogo največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen.

Na podlagi suma, da zaprta oseba skriva prepovedane substance pri sebi, je bilo opravljenih skupno 1.396 osebnih pregledov.

V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo, kar nam omogoča 1. odstavek 98. člena ZIKS-1. V letošnjem letu je bil izveden en tak ukrep.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna.

Od leta 2018 se je število najdb drog in drugih nedovoljenih predmetov ter snovi zmanjševalo, v letu 2020 pa je bilo zopet zaznati porast (414 najdb). Tudi v letošnjem letu beležimo porast najdb, skupno je bilo vseh najdb 650, od tega je bilo 280 primerov najdb prepovedanih snovi.

Število najdb drog in opojnih snovi po vrstah

62

	Alkohol		Prepovedane substance													Pribor za uživanje			
	žgana pijača	Skupaj	afgana	extazy	hašiš	heroin	kanabis	kokain	spice	steroidi	druge sintet. droge	drugo	tablete	metadon	suboxon	Skupaj	pribor za uživanje	Pridelan predmet za skrivanje prep. Substanc	Skupaj
PD RADEČE							1						3			4			0
DOB	1	1	2				2		1	1	25	26	83			140	8	1	9
IG	1	1				1	2					2	6			11	2		2
CELJE			2			1	3				1	2	23		1	33	6		6
KOPER													3			3			0
KP. ODD. NOVA GORICA																0			0
LJUBLJANA	2	2					15	3			1	5	5			29			0
LJ. ODD. NOVO MESTO													1			1			0
MARIBOR	2	2	6		1	3	14	3			3	2	24	1		57	3		3
MB. ODD. MURSKA SOBOTA													4			4			0
MB ROGOZA				1									1			2			0
Skupaj	6	6	10	1	1	5	36	6	1	1	30	37	150	1	1	280	19	1	20

Po številu najdb je na prvem mestu najdba tablet. V večini primerov gre za predpisano terapijo zaprtih oseb, katere ne zaužijejo, kljub nadzorovanemu deljenju terapije. Zaprte osebe nato nezaužito terapijo skrijejo z namenom preprodaje v zavodu. Na drugem mestu po številu najdb sledijo najdbe kanabisa ter na tretjem mestu najdbe drugih sintetičnih drog.

Najdba USB ključka v paketu rogljičkov

Zaseg prirejenega bodala

Pripomoček za kajenje sintetične droge

Zasežen nož, uporabljen za žaganje rešetke

Zasežen nož z daljšim rezilom

Količina najdenih drog in opojnih snovi po količinah*

Zavod	Alkohol	Prepovedane substance											
	I	g										kos	kos
	žgana pijača	afgana	extazy	hašiš	heroin	kanabis	kokain	spice	steroidi	druge sintet. droge	drugo	tablete	suboxon
DOB	2,00	43,16				1,84		,70	1,00	95,72	52,69	2121	
IG	,02				,44	28,35					6,34	10	
CELJE		,30			3,90	15,10				26,40	2,30	235	1
KOPER												155	
KP. ODD. NOVA GORICA													
LJUBLJANA	1,68					101,90	34,62			2,13	33,72	156	
LJ. ODD. NOVO MESTO												26	
MARIBOR	1,65	17,00		3,70	24,60	122,90	5,10			,90	2,30	147	
MB. ODD. MURSKA SOBOTA												75	
MB. ODD. ROGOZA			30,00									4	
PD RADEČE						,43						15	
Skupaj	5,35	60,46	30,00	3,70	28,94	270,52	39,72	,70	1,00	125,15	97,35	2943	1

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Največja količina najdbe afgane je bila v Mariboru, in sicer v skupni bruto teži 6,8 grama. Na podlagi predhodno pridobljenih podatkov pravosodnega policista, da obstaja sum vnosa ob obisku, je bil vnos uspešno preprečen.

V zavodu Ljubljana izstopa najdba večje količine kanabisa, v skupni bruto teži 31,92 grama. Paket s prepovedano snovjo je bil s strani pravosodnega policista najden v travi na sprehajališču. Po pregledu videonadzornega sistema je bilo ugotovljeno, da je neznana oseba paket vrgla preko zidu. Najdba je bila predana policiji.

V Odprtem oddelku Rogoza je bilo v prostorih delavnic, kjer zaprte osebe delajo, najdena večja količina tabletk MDMA – ekstazi, v skupni bruto teži 30 gramov, oziroma 39 tablet. Prepovedana snov je bila zasežena, dokumentirana in predana najbližji policijski postaji.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov in prtljage. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale.

Število opravljenih preiskav po zavodih, oddelkih in v PD Radeče

64

Vrsta postopka	Pregled prostora
Zavod	Število
DOB	56
DOB SLOVENSKA VAS	3
IG	7
CELJE	46
KOPER	7
KP. ODD. NOVA GORICA	9
LJUBLJANA	54
LJ. ODD. NOVO MESTO	20
LJ. ODD. IG	1
MARIBOR	40
MB. ODD. MURSKA SOBOTA	3
MB ODD. ROGOZA	9
PD RADEČE	10
SKUPAJ	265

Posledice samopoškodbe

Zavodi so v letošnjem letu opravili 265 preiskav bivalnih in skupnih prostorov.

Opravljene preiskave in najdbe prepovedanih predmetov

65

Zavod	komunikacijska sredstva								orodja za napad in obrambo				pripomočki za izvedbo pobega					Skupaj
	drugi predmeti za komunikacijo	mobilni telefon	polnilec	prirejeni kablji za polnjenje	sim kartica	snemalnik zvoka ali slike	usb ključek za komunikacijo	Skupaj	nož, bodalo	predelani predmeti za napad	razna orodja in predmeti	Skupaj	drog, palica	vrv	žaga	Razno	Skupaj	
DOB	9	16	2	3	47	4	45	126	11	8	6	25	1			4	5	156
IG					1			1	1			1					0	2
CELJE	2	5			4		18	29	4	5	3	12		1		1	2	41
KOPER				2	2		5	9			1	1		1			1	10
KP. ODD. NOVA GORICA	1	1			1			3				0					0	3
LJUBLJANA	4	23	10	1	20		17	75				0			1		1	75
LJ. ODD. NOVO MESTO								0	1	1		2					0	2
MARIBOR	2	13	6	1	14		7	43	9	2	1	12					0	55
MB. ODD. MURSKA SOBOTA								0				0					0	0
MB. ODD. ROGOZA								0				0					0	0
PD RADEČE								0				0			2		2	0
Skupaj	18	58	18	7	89	4	92	286	26	16	11	53	1	2	3	5	11	350

V letošnjem letu je bilo skupno najdenih 350 prepovedanih predmetov, od teh 58 mobilnih telefonov (v lanskem obdobju 73) in 92 USB ključkov za komunikacijo preko interneta (v lanskem letu 114). Odkrili smo 53 predmetov oziroma orodij, ki bi lahko služili za napad in obrambo. V letošnjem letu beležimo tudi najdbo 11 pripomočkov, ki bi lahko služili za pobeg.

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. Preizkus alkoholiziranosti je lahko napovedan ali nenapovedan. Preizkus se izvede:

- na podlagi dogovora iz strokovne obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola ali
- na podlagi indicov, da zaprta oseba kaže vidne znake alkoholiziranosti.

Zaprte osebe s težavami z alkoholom so najprej vključene v proces motivacije za obravnavo odvisnosti. Osebe, ki izrazijo pripravljenost za vključitev v obravnavo odvisnosti, so vključene v skupinsko ali individualno edukacijsko obravnavo odvisnosti.

Tiste osebe, kjer je izražena večja stopnja težav z alkoholom in ki imajo daljšo kazen zapora, se vključi tudi v intenzivno obliko obravnave odvisnosti, ki je usmerjena v vzdrževanje abstinence in v pripravo na življenje po prestani kazni. Abstenenca oseb, ki so sklenile dogovor o vključitvi v obravnavo odvisnosti, se preverja z nenapovedanimi alkotesti.

Opravljeni preizkusi alkoholiziranosti po zavodih in oddelkih ter v PD Radeče

Zavod	Število opravljenih preizkusov	Negativni	Pozitivni
LJUBLJANA	2	1	1
LJ ODD. NOVO MESTO			
LJ ODD. IG	36	35	1
DOB	129	127	2
DOB SLOV. VAS	54	54	
DOB PUŠČAVA			
IG	4	4	
MARIBOR	6	3	3
MB MURSKA SOBOTA	10	10	
MB ROGOZA	71	71	
ZPMZKZ CELJE	5	5	
KOPER	30	30	
KP NOVA GORICA	2	1	1
PD RADEČE	13	13	
SKUPAJ VSI	362	354	8

(67)

Opravljenih je bilo skupno 362 preizkusov, od tega je bilo 8 pozitivnih, medtem ko je bilo lani od 319 preizkusov 16 pozitivnih.

Na podlagi dogovora strokovne skupine je bilo opravljenih 131 preizkusov, od tega je bil 1 pozitiven. Na podlagi indicov, da zaprta oseba kaže vidne znake alkoholiziranosti je bilo izvedenih 231 preizkusov, v 7 primerih je bil preizkus pozitiven.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega

časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 62 primerih. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, da je huje ogrožala druge pri delu, počitku ali razvedrilu ter da je oseba ogrožala druge. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku. Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 252 primerih, kar je za 53 primerov več kot lansko leto (199).

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se posebej usposobijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih vidikov upoštevati tudi varnostne, ki včasih omejujejo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2021 v večjem delu uresničili zastavljene cilje. Vzrok za delno izvedbo je v nezmožnosti izvajanja vseh izobraževanj in usposabljanj zaradi epidemije v začetku in koncu leta. V skladu z Načrtom za izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in pravosodnih policistov smo v začetku marca končali s centralnim usposabljanjem generacije pravosodnih policistov kandidatov (18 udeležencev). V mesecu septembru se je začelo centralno usposabljanje za novo generacijo, katere zaključek je načrtovan v letu 2022.

Izvedeno je bilo redno usposabljanje pravosodnih policistov, in sicer iz dela z RTG napravami (5 udeležencev), iz varne vožnje (24 udeležencev), iz zahtevnejših spremstev (15 udeležencev), usposabljanje inštruktorjev streljanja (15 udeležencev), usposabljanje s teleskopsko palico (9 udeležencev) in usposabljanje vpada v prostor (12 udeležencev). Zaradi COVID-19 nismo uspeli izvesti vseh predvidenih usposabljanj za pravosodne policiste. V predvidenem obsegu nismo izvedli vseh usposabljanj iz naslednjih vsebin: vpad v prostor in praktično izvajanje spremstev, usposabljanje za delo z RTG napravami in usposabljanje vodij oddelkov za varnost.

Skupaj se je usposabljanju udeležilo 249 pravosodnih policistov, v okviru centralnega usposabljanja novosprejetih pravosodnih policistov smo usposobili 37 udeležencev.

Utrinki z usposabljanja pravosodnih policistov

Uporaba robocopa na usposabljanju pravosodnih policistov

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Težavo predstavljajo nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 metrov visoka betonska ograja, z dodano 5 do 6 metrov visoko notranjo žično ograjo).

V tem letu smo izvedli naslednje tehnične izboljšave:

- Nadgradnjo videonadzornih sistemov na lokacijah ZPKZ Dob, ZPMZKZ Celje, ZPKZ Maribor, Enota za forenzično psihiatrijo, ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo Mesto, ZPKZ Koper, Oddelek Nova Gorica - v vrednosti 509.485,09 EUR.
- Izvedli smo zamenjavo rešetak in varnostnih vrat na lokacijah ZPKZ Dob, ZPMZKZ Celje, ZPKZ Maribor, ZPKZ Ig, ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Koper, ZPKZ Koper, Oddelek Nova Gorica. Zamenjali smo 146 varnostnih vrat in 168 rešetak v vrednosti 979.635,60 EUR. Nadgradili in posodobili smo sistem perimetralne zaščite v ZPKZ Dob v vrednosti 65.262,92 EUR. Zaradi iztrošenosti in pogostih okvar smo nabavili pretočne rentgenske aparate na lokacijah ZPKZ Dob, ZPKZ Maribor in ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota v vrednosti 69.296 EUR.

Za preostala proračunska sredstva smo izvedli nabavo posebne opreme:

- zaščitne rokavice 100 parov,
- neprebojni in protivbodni jopiči 35 kosov,
- prisilna sredstva (lisice, razpršilci),
- posebni deli (nosilci, etuiji),
- varnostni tokovi 200 kosov,
- intervencijski kompleti 20 kosov in ščiti 25 kosov,
- teleskopske palice 60 kosov,
- aktivni glušniki 10 kosov,
- oprema za streljanje,
- specialni nahrbtniki za prvo pomoč 10 kosov,
- pištole 70 kosov,
- ročne in stacionarne radijske postaje 50 kosov,
- panic stikala 50 kosov,
- fotoaparat, sredstva za zvezo za potrebe usposabljanja,
- alkoskop 2 kosa,
- svetilke 20 kosov,
- termovizijska kamera,
- ročni detektorji 10 kosov in
- detektorska vrata.

Razbito steklo v ženskem zaporu

Na koncu proračunskega leta smo izvedli še montažo nato žice v ZPKZ Koper in zamenjavo okenskih rešetak v ZPKZ Koper in ZPKZ Koper, Oddelek Nova Gorica.

Glede na izvedbo nadgradnje videonadzornih sistemov v tem letu smo pripravili še dodatno projektno dokumentacijo za nadgradnjo videonadzora. Po končani izvedbi je potrebno videonadzore dograditi, saj so

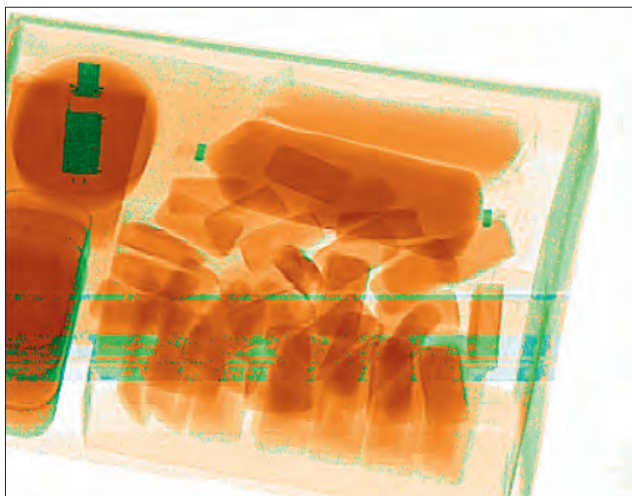
se pojavile dodatne potrebe zaradi preureditve nekaterih prostorov po lokacijah in spremembe načina dela. Nadgradnjo bomo izvedli v letu 2022.

V tem letu smo za vse navedeno porabili 1.957.007,96 EUR sredstev.

Izvedli smo dodelitev delov uniforme pravosodnim policistom na podlagi normativov prve dodelitve za novo sprejete pravosodne policiste in sistema individualnih potreb za vse ostale pravosodne policiste. Vsem novo sprejetim pravosodnim policistom smo zagotovili celotno uniformo, sprotno smo zamenjavali izrabljene in poškodovane dele uniform ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic. Prehod na popolno nošenje novih delovnih uniforme bo postopen, tako da starih delovnih uniform ne bomo zavrgli, ampak jih bomo uporabljali za delo v zavodu do iztrošenosti, oziroma do poteka roka uporabe. Novi deli uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še naprej zagotavljali urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa bodo omogočali izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah. Glede na zastavljene cilje ugotavljamo, da so bili v celoti izpolnjeni v okviru zagotovljenih finančnih sredstev.

3. 12. 15. Požarna varnost

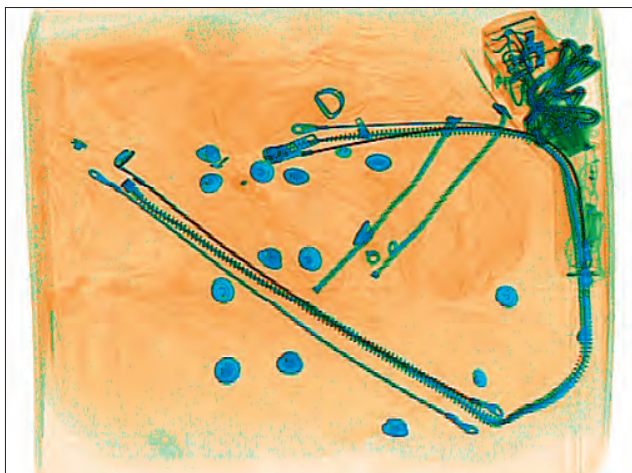
V letu 2021 se je zgodil en požarni dogodek, in sicer so v ZPKZ Ljubljana zagoreli zabojniki komunalnih odpadkov, pri čemer je nastala materialna škoda. V zavodih so potekali obdobjni in redni kontrolni pregledi naprav, napeljav in opreme. Skladno z zakonodajo so potekala usposabljanja zaposlenih iz požarnega varstva, predvsem pravosodnih policistov ki so dolžni ukrepati ob zaznavi požara.

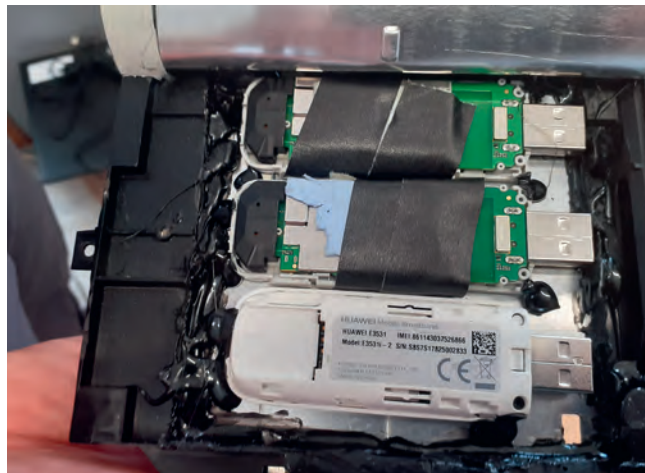
USB ključek, skrit v originalno zapakirani mocareli

Izvedba požarne vaje v celjskem zaporu

Najdba treh diamantih žag ob rentgenskem pregledu oblačila

Zaseg več kosov USB ključkov v prenosnem računalniku

3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. Kljub epidemiji COVID-19 se je delež zaposlenih zaprtih oseb rahlo povečal - na 35,22 %, kar je več kot prejšnje leto (33,04 %).

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Razporeditev zaprtih oseb na delo na dan 1. 1.

Razporeditev na delo na dan 1. 1.	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	89	8			11	2	5	1	105	11	116
podjetje v zavodu	90								90		90
pri hišnih delih	189	13			18	1	5		212	14	226
zunaj zavoda	2		1						3		3
redno izobraževanje	32	1					3		35	1	36
12. člen - izobraževanje	0										0
12. člen - delo	6		18	2					24	2	26
v terapevtskih delavnicah	38								38		38
SKUPAJ	446	22	19	2	29	3	13	1	507	28	535
dela ni bilo moč zagotoviti	259	11			329	15			588	26	614
delo odklonili	12				4				16	0	16
za delo nezmožni	15	6			5				20	6	26
upokojenci	15	2							15	2	17
SKUPAJ	301	19	0	0	338	15	0	0	639	34	673

(68)

Razporeditev novo sprejetih zaprtih oseb na delo

Razporeditev na delo Novosprejeti	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPOR.		NADOME- STNI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	137	15			46				7		190	15	205
podjetje v zavodu	40	0			0						40	0	40
pri hišnih delih	182	15			36						218	15	233
zunaj zavoda	6	2									6	2	8
redno izobraževanje	14								2		16		16
12. člen - izobraževanje													0
12. člen - delo	4		22	2							26	2	28
v terapevtskih delavnicah	53		0		36						89		89
SKUPAJ	436	32	22	2	118	0	0	0	9	0	585	34	619
dela ni bilo moč zagotoviti	665	46			554	55	30	5	1		1250	106	1356
delo odklonili	27				2						29		29
za delo nezmožni	32	1			20				1		53	1	54
upokojenci	10	1									10	1	11
SKUPAJ	734	48	0	0	576	55	30	5	2	0	1342	108	1450

(69)

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali večkrat.

Zaprte osebe pred nastopom dela napotimo na zdravniški pregled na dispanzer za medicino dela, prav tako opravijo test iz poznavanja Zakona o varnosti in zdravja pri delu, ki ga opravlja zunanje podjetje. Postopek in izvajanje potekata kontinuirano. Za pripornike velja podoben postopek pri razporejanju na delo, po predhodno pridobljenem dovoljenju sodišča za delo. Prevladujoči razlogi, zaradi katerih nekaterim obsojencem ni bilo mogoče zagotoviti dela, so bili: pomanjkanje dela, pomanjkanje delovnih izkušenj ter navad pri zaprtih osebah, obsojenci so želeli biti razporejeni na delovno mesto, za katero po strokovni oceni niso bili primerni, drugje pa ne želijo delati; veliko je bilo primerov z različnimi zdravstvenimi omejitvami in posledično težjo zaposljivostjo ter obsojencev s kratkimi kaznimi, ki se jih težje vključuje v kompleksnejše oblike dela.

3. 13. 2. Plačilo za delo

Najvišje in najnižje plačilo za delo zaprtih oseb v rednem delovnem času po posameznih zavodih

(70)

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	63,32	101,2	57,76	112,24	59,28	136,16
Maribor	69,6	100,92	66,12	107,88	/	/
Ljubljana	66,12	93,96	71,34	100,92	/	/
Celje	48,18	120,7	48,18	159,86	50,61	61,27
Koper	65,04	106,8	65,36	112,8	/	/
Ig	67,08	118,92	72,8	133,76	132,48	212,23
N. Gorica	68,4	/	93,84	/	/	/
OO Ig	/	/	88,74	88,74	95,7	163,56
N. mesto	/	/	71,34	88,74	/	/
M. Sobota	71,34	100,92	80,04	107,88	111,36	111,36
Rogoza	/	/	69,6	107,88	95,7	111,36
PD RADEČE	24,18	107,66	37,54	94,88	/	/

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o plačilu za delo obsojencev. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. Zakon določa tudi izplačilo posebne denarne nagrade za prizadevanje obsojencev zaposlenih pri fizičnih ali pravnih osebah, ki v zneskih, prikazanih v zgornji tabeli, ni upoštevana.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

(71)

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	209	15401
Maribor	76	2508
Ljubljana	33	1439
Celje	18	771
Koper	19	703
Ig	14	326
N. Gorica	13	291
OO Ig	3	25
N. mesto	0	0
M. Sobota	11	513
Rogoza	17	919
SKUPAJ	413	22896

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto zmanjšal za 21,33 %, ob tem pa se je delež zaprtih oseb, ki so opravljale nadure povečal za 5,6 %.

3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje

Število invalidsko zavarovanih oseb

Zavod	število invalidsko zavarovanih				
	skupaj	O	Osebe po ZP	ml. v PD	P
Dob	843	843	/	/	/
Slovenska vas	110	110	/	/	/
Puščava	28	28	/	/	/
Ljubljana	173	173	/	/	/
Novo mesto	100	100	/	/	/
Celje	/	/	/	/	/
Koper	126	126	/	/	/
Nova Gorica	47	47	/	/	/
Maribor	159	145	/	/	14
Rogoza	45	45	/	/	/
Murska Sobota	13	9	/	/	4
IG	125	121	4	/	/
PD RADEČE	24	/	/	24	/

(72)

Na področju invalidskega zavarovanja zaprtih oseb v zavodih ni bilo zaznane problematike.

3. 13. 4. Varstvo in zdravje pri delu

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb

V tem letu se je zgodilo 20 nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe. Zaradi nesreč ni bilo vloženih odškodninskih zahtevkov. Zavodi kontinuirano veliko pozornosti posvečajo preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

3. 13. 6. Hišna dela

Na izvajanje hišnih del je bilo v letu 2021 razporejenih 459 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Zavodi se srečujejo s težavo strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 7. Javni gospodarski zavod

V letu 2021 je bilo v javnem gospodarskem zavodu zaposlenih 321 zaprtih oseb. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem zaprtih oseb na delu. Z vodstvi zavodov so bili opravljeni pogovori v okviru izboljšanja zaposlovanja zaprtih oseb. Ustvarjeni so bili prihodki v višini približno 1.900.000,00 EUR, presežek prihodkov nad odhodki pa je bil okvirno 30.000,00 EUR.

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravic svobode veroizpovedi¹. S tem razlogom je bil koordinator za duhovno oskrbo navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi, ki so izvajale duhovno oskrbo.

Katoliško Cerkev je pri izvajanju duhovne oskrbe zastopal Zaporniški vikariat. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki se izvajajo znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- Kolikor so dopuščale omejitve zaradi širjenja virusa SARS-CoV-2, so bila mesečno izpeljana bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah.
- Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila vzpostavljena povezava s Slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način opravljena oskrba posameznih lokacij.
- V Katoliški Cerkvi je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 14. do 20. novembra 2021 pod naslovom »Pomislite na vrane: ne sejejo in ne žanjejo. Nimajo ne shrambe ne žitnice in vendar jih Bog hrani. Koliko več kakor ptice ste vredni vi! (Luka 12,24)«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt.
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času prinesli »Betlehemsko luč miru«.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni izvedene priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama. Vsi zavodi so dobili časovni raspored molitve in ga posredovali osebam, ki so izrazile interes. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob pri Mirni, in sicer enkrat na mesec, obiske beležijo tudi v ZPKZ Koper in ZPKZ Ig.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je vzpostavljena redna navzočnost paroha v ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Dob pri Mirni, ZPKZ Koper in ZPKZ Ig.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature ter periodike.

1 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi želji in v okviru možnosti posameznega zavoda organizirala ter pripravila hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede zagotavljanja pravice do duhovne oskrbe.

**Pomislite na
VRANE:**
ne sejejo
in ne
žanjejo.
Nimajo ne
shrambe
ne žitnice
in vendar jih
Bog hrani.
**Koliko več
kakor ptice ste
vredni vi!**
Luka 12,24

 TEDEN MOLITVE
14.–20. NOVEMBER 2021
www.center-ecce.si

 **TEDEN
ZAPOROV**
@centerecce @centerglejteclovek

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom kljub epidemiji in zahtevnim razmeram potekale aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval informacije v obliki odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost in izjav za medije.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2021 v skladu z epidemičnimi razmerami ter ob upoštevanju priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnim domu, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Obisk ministrice mag. Lilijane Kozlovič z ekipo v Oddelku Novo mesto

Ob dnevu državnosti smo zavodske knjižnice opremlili z različnimi knjižnimi izdajami Ustave RS

Predaja in seznanitev s poročilom uprave za leto 2020

Obisk ministra Marjana Dikaučiča v Oddelku Nova Gorica

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali cilj, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti. Dobre zgodbe so bile v letu 2021 predstavljene v več medijih.

Tekom leta se je zvrstilo več dogodkov, o katerih smo obveščali širšo javnost:

Ob sprejetju interventne zakonodaje za obvladovanje širjenja COVID-19 je bilo veliko pozornosti – tako medijske kot širše javnosti – namenjeno tudi delovanju zaporskega sistema. Na upravi smo poskrbeli za odgovore na novinarska in ostala vprašanja zainteresiranih javnosti. Omejitve, povezane z ukrepi za zaježitev epidemije, so vplivale na življenje zaprtih oseb v zaporih in v prevzgojnem domu. V upravi smo se ves čas trudili, da bi bivanje zaprtih oseb v zavodu zapolnili z različnimi koristnimi vsebinami in aktivnostmi, o čemer smo redno obveščali javnost.

V ta namen smo na Generalnem uradu razpisali literarni in likovni natečaj Moje »korona obdobje« o preživljanju časa v zaporih v obdobju epidemije. Prve tri ocenjene prispevke v okviru likovnega in literarnega natečaja smo javno objavili ob kulturnem dnevu, 8. februarja 2021, ki smo ga na ta način obeležili tudi v naših zavodih.

Predaja ravnotežnostnih kock Dobra roka uporabnikom Zveze Sonček

Minister Dikaučič je v sklopu regijskega obiska Vlade RS obiskal zapor na Dobu

Poklic pravosodni policist na Kariernem sejmu v Ljubljani

Snemanje video predstavitve uprave in poklicev v zaporih

Zaprte osebe so se na razpisana natečaja dobro odzvale, saj smo prejeli skupno 76 prispevkov. Komisija, ki so jo sestavljali zaposleni na Generalnem uradu, je v okviru likovnega natečaja opravila izbor med 44 prispelimi izdelki, v sklopu literarnega natečaja pa med 32 prispevki.

V letu 2021 je na Generalnem uradu potekalo več svečanih priseg in podelitev uradnih izkaznic pravosodnim policistom, ki so uspešno zaključili usposabljanje in opravili zaključni preizkus znanja. O vsakem dogodku smo obveščali javnost. Generalni direktor je v svojih nagovorih pravosodne policiste pogosto opogumil, naj pri svojem delu črpajo iz usposabljanja in prisege, s katero prejemajo polna pooblastila za svoje delo in z njenim uresničevanjem učinkovito prispevajo k izpolnjevanju poslanstva uprave ter k odgovornemu, humanemu in zakonitemu izpolnjevanju nalog in zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Nadaljevali smo s promocijo poklica pravosodni policist. Udeležili smo se Informative – sejma izobraževanja in poklicev, ki je v spletnem okolju potekal 22. in 23. januarja 2021. Na dogodku smo se predstavljali mlajši ciljni skupini ter nagovorili kandidate za zaposlitev v zaporskem sistemu.

Mlajši publiki smo se predstavili tudi na Festivalu poklicev v Kočevju, ki je potekal 10. septembra 2021. Na dogodku je različne aktualne poklice predstavljalo 21 razstavljalcev.

Pravosodni policisti in policistke iz več zavodov za prestajanje kazni zapora, Generalnega urada in Prevzgojnega doma Radeče so poskrbeli za predstavitev poklica na Kariernem sejmu MojeDelo.com, ki je potekal 21. oktobra 2021. Na razstavnem prostoru smo obiskovalcem pokazali različne vidike dela pravosodnih policistov, tudi delo s službenimi psi. Obiskovalci so se lahko na stojnici preizkusili v sestavljanju stolpa iz ravnotežnostnih kock Dobra roka. Na dogodku smo sodelovali z Zavodom RS za zaposlovanje - obiskovalci so lahko tudi na njihovem razstavnem prostoru pridobili informacije o poklicu pravosodni policist. Konec leta smo sodelovanje nadaljevali s pripravo ključnih informacij o poklicu za svetovalce zavoda in iskalce zaposlitve ter priskrbeli predstavitveni material za njihove enote.

Predstavitve poklica pravosodni policist na Festivalu poklicev

Pridružili smo se praznovanju dneva državnosti in 30-letnici samostojne Republike Slovenije. Obletnico smo obeležili s simbolično gesto in vse zapore z oddelki ter prevzgojni dom opremili s knjižnimi izvodi Lahko berljive Ustave Republike Slovenije ter Ustave v stripu v slovenskem in treh tujih jezikih, ki so na voljo zaprtim osebam.

V sodelovanju z Društvom Urbani čebelar smo 14. septembra 2021 organizirali javno predstavitev pilotnega projekta Medena celica - čebelarjenje z zaprtimi osebami, ki so ga podrobneje predstavili Gorazd Trušnovec, predsednik društva in čebelar-mentor; Hermina Androjna, vodja Odprtega oddelka Ig; zaprte osebe, aktivno vključene v projekt ter prof. dr. Jasna Hrovatin, metorica s Fakultete za dizajn. Projekt poteka na Odprtem oddelku Ig, njegov cilj je ozaveščanje in popularizacija dejavnosti čebelarjenja, ki prinaša številne ugodne učinke. Slednji so bili prepoznani tudi v okviru resocializacije zaprtih oseb. Projekt Medena celica smo prepoznali kot koristno aktivnost za zaprte osebe, ki jih usmerja v pridobitev novih znanj in veščin, uporabnih tudi po odpustu iz zapora, hkrati pa prispeva h koristnemu preživljanju časa med prestajanjem kazni in razbremenjuje čas omejene svobode. Na dogodku je bil iztočen prvi med, ki so ga zaprte osebe pridelale ob podpori čebelarskih mentorjev.

V mesecu novembru 2021 smo na družbenih omrežjih Ministrstva za pravosodje pričeli z objavo video posnetkov, v katerih je bila v ospredju predstavitev uprave. Organ v sestavi ministrstva je uvodoma predstavil generalni direktor mag. Bojan Majcen, ki je podal iztočnico o poslanstvu in viziji uprave ter glavnih razvojnih načrtih za prihodnost. V nadaljevanju so zaposleni v zavodih za prestajanje kazni zapora predstavili različne vidike dela z zaprtimi osebami – predstavljeno je bilo delo pravosodnih policistov in strokovnih delavcev, svojo zgodbo o življenju v zaporu pa je za javnost osvetlila tudi zaprta oseba. Z objavo kratkih videoposnetkov smo se želeli v sodelovanju z ministrstvom predstaviti širši javnosti, da bolje spozna naše delo in poklice, ki opravljajo delo v zaporih. Predstavitev je bila osnovana tudi kot povabilo za prijavo na prosta delovna mesta.

V prazničnem decembrskem času smo ravnotežnostne kocke Dobra roka, ki nastajajo v več zaporih, podarili otrokom in drugim vključenim v programe Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste – Polje ter Zveze društev za cerebralno paralizo Slovenije – Sonček. Unikatne izdelke iz slovenskega lesa sta skupaj z generalnim direktorjem mag. Bojanom Majcnom podarila minister za pravosodje Marjan Dikaučič in državni sekretar Zlatko Ratej. Z donacijo kock smo želeli javnosti sporočiti, da je vsaka roka lahko dobra roka – tista, ki spodbuja in opolnomoči dobro v človeku. Vsak komplet kock je opremljen z zgodbo, ki najbolje opiše plemenit namen izdelka. Z njim lahko postavimo stolp in morda nam ne bo uspelo ob prvem poskusu. Vendar ne bomo obupali in se bomo ob vnovičnem poskusu še bolj potrudili. Slovenski zapori smo lahko tudi prostor ponovne priložnosti, zato Dobra roka simbolično in vizualno sporoča pomembnost učenja iz napak. Zaprtim osebam daje možnost ustvarjanja, razvijanja delovnih navad in veščin za boljšo ter hitrejšo vključitev v družbo.

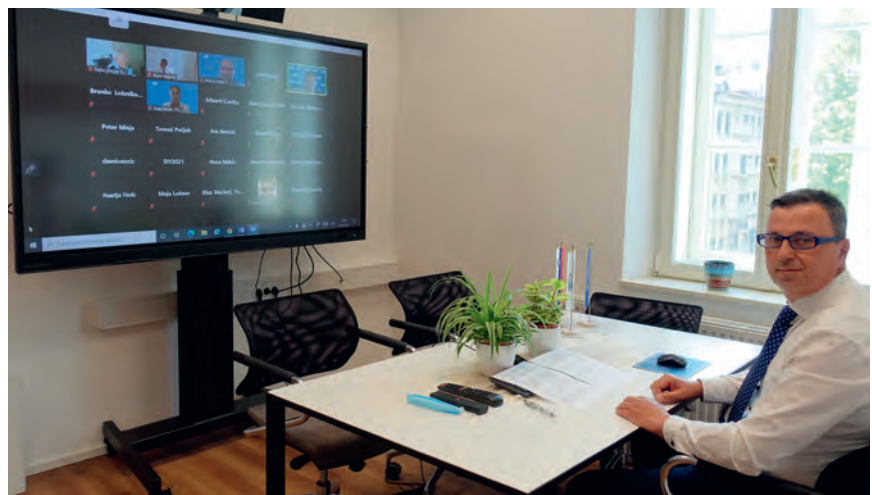
V dogovoru z Ministrstvom za pravosodje smo se v sklopu predstavljanja pozitivnih projektov in dogodkov v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu posluževali družbenih omrežij ministrstva.

Na spletnem mestu uprave objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na spletni strani redno objavljamo tudi sporočila za javnost po dogodkih v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Na področju internega komuniciranja smo za zaposlene pripravili interno glasilo »Novičnik URSIKS«, v katerem zaposlene obveščamo in seznanjamo z aktualnimi informacijami in dogodki v zaporskem sistemu.

Nadaljevali smo izvajanje sporazumov o sodelovanju s fakultetami. V zavodih smo omogočili izvedbo

Generalni direktor mag. Majcen je nagovoril udeležence konference Dnevi varstvoslovja

Spletna predstavitev poklica pravosodni policist na sejmu Informativa

raziskav, odgovorili študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del ter v skladu z epidemičnimi pogoji omogočali študijske obiske v zavodih. Generalni direktor mag. Bojan Majcen je 10. junija 2021 nagovoril udeležence osrednje nacionalne konference s področja varnosti – Dnevi varstvoslovja, ki so se je s prispevki aktivno udeležili tudi naši zaposleni.

Minister na ogledu delavnic v ljubljanskem zaporu

4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

Kljub omejitvam zaradi širjenja virusa SARS-CoV-2 smo se vključevali v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2021 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi. Izpostaviti je treba tudi medsebojno podporo in informiranost med državami glede širjenja ter sprejetih ukrepov za zavezitev virusa SARS-CoV-2. Na tedenski ravni smo pošiljali podatke o obolelih zaprtih osebah in zaposlenih na Svetovno zdravstveno organizacijo.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav.

Poskrbeli smo tudi za prevod sprememb Evropskih zaporskih pravil in o tem seznanili vodstvene delavce v zaporskem sistemu.

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja udeležil 26. konference direktorjev zaporskih in probacijskih uprav, ki je potekala od 20. do 21. septembra 2021 na Portugalskem. Na konferenci je bilo izpostavljenih več tem, predvsem nagovarjanje izzivov vezanih na korona obdobje.

Robert Friškovec, sodelavec Generalnega urada, se je kot član delovne skupine Sveta za penološko sodelovanje pri Svetu Evrope redno udeleževal srečanj delovne skupine, prav tako se je udeležil plenarnega sestanka PC-CP (Sveta za penološko sodelovanje) v Strasbourg v Franciji.

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije

EuroPris, mednarodno združenje za zapore, je v tem letu odigrala pomembno vlogo pri izmenjavi dobrih praks in ostalih informacij pri soočanju s širjenjem virusa SARS-CoV-2 ter sprejetimi ukrepi po posameznih državah.

EuroPris je 18. maja 2021 organiziral tudi spletni dogodek na temo tujih državljanov v zaporskih in probacijskih sistemih. Udeležilo se ga je nekaj sodelavcev iz Generalnega urada.

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja udeležil letne skupščine, ki je 29. septembra 2021 potekala preko video povezave.

Z izmenjavo informacij smo kot država vključeni v projekt *Knowledge Management System - KMS*, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih področjih dela.

MECR – mednarodna asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav Srednje Evrope. Na Bledu smo od 13. do 15. oktobra gostili 17. srečanja MECR (Round Table of Director Generals of Prison Services of the Central European Countries). Med zaporskimi upravami, ki so vključene v MECR, tudi sicer med letom potekajo pisne izmenjave informacij o zakonodaji in praksi izvrševanja kazni zapora. V času srečanja so udeleženci obiskali ZPKZ Ig.

ICPA – mednarodno zaporsko združenje, ki pomembno vpliva na razvoj in oblikovanje zaporskih sistemov. Predstavniki Generalnega urada se je udeležil letne skupščine, ki je potekala preko video povezave od 26. do 28. oktobra 2021.

COPE – mednarodna organizacija, ki povezuje vse, ki delujejo na področju interesa otrok zaprtih staršev. Sodelavca Generalnega urada sta se udeležila spletnih dogodkov, ki jih je organizacija pripravila 3. junija in 12. novembra 2021.

Srečanje generalnih direktorjev MECR v Sloveniji

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov financiranih s strani EU smo sodelovali z raziskovalnimi poročili, posredovanjem odgovorov in informacij.

S 1. septembrom 2021 smo začeli s projektom Izboljšanje mladostniškega kazensko-pravnega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja, ki bo potekal dve leti. Znotraj projekta želimo vzpostaviti orodje ocene tveganj in potreb, ki bi bil koristen pripomoček pri delu z zaprtimi osebami in pripraviti vse potrebno za ustanovitev zaporske Akademije in raziskovalnega centra. Uvodno srečanje je potekalo v Ljubljani 4. novembra 2021.

Predstavniki Generalnega urada se je udeležil več srečanj vezanih na pojav radikalizacije, ki so potekala na različnih nivojih in pod okriljem različnih organizacij (RAN, Svet Evrope, projekt Hope).

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Sodelavca iz ZPKZ Maribor sta 11. marca 2021 sodelovala v podkastu (IN-CJ Podcast Links), kjer sta predstavila naše delovanje v zaporu v času krize COVID-19.

Sodelavec Generalnega urada se je 13. aprila udeležil spletnega foruma »European Prison Regime«.

V sodelovanju med EuroPris in ICPA je bil 15. aprila 2021 organiziran spletni dialog, kjer so bila osvetljena ranljiva področja v zaporskem sistemu, ki so se posebej pokazala v času COVID-19.

V terminu od 28. do 30. aprila 2021 se je odvijala on-line konferenca o tehnologiji v zaporih, ki je bila organizirana že četrtoč. Udeležili so se je štirje sodelavci iz našega zaporskega sistema.

V okviru EPTA - organizacije, ki povezuje zaporske Akademije, so bili 23. aprila, 11. in 17. maja organizirani trije dogodki, ki se jih je udeležilo več sodelavcev Generalnega urada.

Sodelavec iz Generalnega urada se je 26. maja 2021 udeležil spletnega seminarja o inovativnih raziskavah in praksah v izobraževanju v zaporih, ki ga je organiziral UNESCO.

Več zaposlenih iz zaporskega sistema se je udeležilo on-line konference, ki je trajala od 25. do 27. avgusta 2021 v Frankfurtu na temo obravnave storilcev dejanj spolnega nasilja.

Predstavnik Generalnega urada se je od 15. in 16. novembra 2021 v imenu Ministrstva za pravosodje udeležil video srečanja na temo obnavljalne pravičnosti in mreže pravnih okvirov. Srečanje je organiziral Evropski forum za obnavljalno pravičnost (*European Forum for Restorative Justice*) v Leuvnu (Belgija).

Več predstavnikov z različnih lokacij zaporskega sistema se je udeležilo spletne predstavitve na temo vodenja storilcev dejanj spolnega nasilja, ki je potekala 30. novembra 2021.

Predstavnik Generalnega urada se je skupaj s predstavniki Ministrstva za pravosodje udeležil konference ministrov za pravosodje, ki je potekala v Benetkah od 13. do 14. decembra 2021, na temo uporabe programov obnavljalne pravičnosti v zaporih, kjer je bila glede te vsebine sprejeta tudi Beneška deklaracija.

Uvodni sestanek projekta »Izboljšanje mladoletniškega kazenskoprnega sistema in okrepitev izobraževanja ter usposabljanja zaporskega osebja« s predstavniki Sveta Evrope

Zloženke za zaprte osebe v slovenskem in tujih jezikih

Obiski iz tujine

Prevzgojni dom Radeče so obiskali študentje socialnega dela iz Nizozemske (22. in 23. november), predstavnica Generalnega urada jim je ob obisku predstavila slovenski zaporski sistem.

Skrb za tuje državljane med zaprtimi osebami

Na področju tujih državljanov med zaprtimi osebami so bile v letu 2021 izdelane Kratke osnovne informacije za pripornike in obsojence v slovenskem jeziku, ki so bile prevedene v 23 jezikov. Zaprtim osebami so na tedenski ravni na voljo novice v angleškem jeziku. Prav tako je 17 veleposlaništev podarilo knjige v svojih jezikih za zaporske knjižnice.

4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe na raznolikih področjih, ponujajo svoje storitve in aktivnosti tudi zaprtim osebami, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prispevajo k dopolnjevanju sicer dostopne zavodske obravnave zaprtih, pa tudi k premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

Zaradi slabih epidemioloških razmer na območju Republike Slovenije je bilo sodelovanje z nevladnimi organizacijami v tem letu nekoliko oteženo, a so zavodi kljub temu v čim večji možni meri nadaljevali z uspešnim sodelovanjem.

V zavodu Dob so sodelovali z Anonimnimi alkoholiki, z Društvom za nenasilno komunikacijo, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Karitasom in Rdečim križem.

V letošnjem letu v zavodu Celje Inštitut VIR Celje ni izvajal obravnave. Obsojenci, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih substanc ali alkohola in koristijo zunaj zavodske ugodnosti, so občasno hodili na obravnavo zunaj zavoda, na sedež organizacije Inštituta VIR Celje. Preko celega leta so sodelovali z Društvom Projekt človek ter nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo, en obsojenec je obiskoval skupinsko obliko obravnave, ki je potekala na sedežu Centra za socialno delo Celje. Pri zagotavljanju materialne pomoči (oblačila in obutev) za zaprte osebe so sodelovali z organizacijama Karitas in Rdeči Križ.

V zavodu Koper so sodelovali z Društvom Projekt človek. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot, Društvom Šent (obravnavo odvisnosti od prepovedanih drog) ter Društvom za nenasilno komunikacijo.

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom Žarek upanja, z Društvom Stigma in s Kralji ulice. V Oddelku Novo mesto so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo in Anonimnimi alkoholiki. Na Odprtem oddelku Ig so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo in Društvom Žarek upanja.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava pot, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom ZRNO in Andragoškim zavodom Maribor. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava Pot in Društvom za nenasilno komunikacijo. Na Odprtem oddelku Rogoza so sodelovali z Andragoškim zavodom Maribor, Društvom za nenasilno komunikacijo ter Društvom ZRNO.

V zavodu Ig so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja in Inštitutom Stopinje – izvajanje logoterapije.

V Prevzgojnem domu Radeče v tem letu niso sodelovali z nevladnimi organizacijami.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2021.

(73)

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja	1				1	1		1
direktor zavoda	7				7	4	3	7
vodja sektorja	7				7		7	7
vodja oddelka	34				34	17	17	34
vodja referata	11				11	11		11
skupaj	61				61	34	27	61
Specializirani kadri								
pedagogi	51				51	17	34	51
psihologi	11				11	3	8	11
socialni delavci	18				18	2	16	18
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6				6	2	4	6
medicinsko osebje	8		6		14	1	13	14
inštruktorji		10	73	1	84	73	11	84
delovni inštruktorji			7		7	6	1	7
ekonomski delavci	7	3	11		21	1	20	21
osebje pravosodne policije	25	52	488	1	566	499	67	566
administrativni in drugi delavci	44	9	25	4	82	20	62	82
skupaj	170	74	610	6	860	624	236	860
skupno število zaposlenih	231	74	610	6	921	658	263	921

Tabela: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov (zaposleni za nedoločen čas, vključno z vodji)

(74)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	414	50	464
višji pravosodni policist	46	6	52
inšpektor v UIKS	15	4	19
višji inšpektor v UIKS	22	1	23
svetnik v UIKS			0
SKUPAJ	497	61	558

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V tem letu je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 20 javnih uslužbencev. Poleg njih smo za nedoločen čas zaposlili tudi pravosodne policiste - kandidate, ki so uspešno opravili usposabljanje in zaprisegli kot pravosodni policisti.

Delovno razmerje je prenehalo 30 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 10 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 2 javna uslužbenca sta bila premeščena v drug organ javne uprave, 2 javnima uslužbencema je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca, 14 javnih uslužbencev se je upokojilo, 2 javna uslužbenca sta umrla. Trem javnim uslužbencem je na dan 31. 12. 2021 delovno razmerje mirovalo.

Na dan 31. 12. 2021 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 890 javnih uslužbencev.

V tem letu je 266 javnih uslužbencev napredovalo v višji plačni razred, 70 javnih uslužbencev je napredovalo v višji naziv. Zaradi omejitev prejemkov in plač javnih uslužbencev, bodo javni uslužbenci, ki so napredovali v višji plačni razred ali višji naziv, pridobili pravico do višje osnovne plače v skladu s četrtnim odstavkom 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18).

5. 1. 3. Izobraževanje in usposabljanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih delavnic in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 37 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 43 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 35 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo izvedeno predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbenke, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami.

Predstavitve dela pravosodnega policista in vodnika službenega psa za mlajšo publiko

Glede na procesni razvoj strategij obravnave zaprtih oseb so bile izvedene vse glavne predvidene izobraževalne vsebine, in sicer:

- usposabljanje Wechslerjeva lestvica inteligentnost WAIS-IV,
- klinični intervju,
- psihodrama,
- osnove nevrolingvističnega programiranja,
- vedenjsko kognitivna terapija,
- motivacija in kreiranje odnosov,
- čuječnost na delovnem mestu,
- usposabljanje za področje dela s starimi oz. demenco,
- usposabljanje na temo nasilja v družini,
- usposabljanje na temo odvisnosti in duševnega zdravja,
- delavnica Od stresa do ravnovesja,
- samozaščitna vedenja in asertivna interakcija v delovnem okolju,
- edukacijska skupina strokovnih delavcev za delo s storilci nasilja (delno realizirano),
- izobraževanje o principih in metodah dela z uporabniki kemičnih in nekemičnih odvisnosti,
- psihološke igre pri delu z odvisniki,
- ABC logoterapije – obravnava vprašanja smisla,
- čustvena agilnost pri obvladovanju konfliktov,
- sodobni načini vodenja in motiviranje sodelavcev,
- specifične vodenja znotraj zaporskega sistema,
- delavnica obvladovanja stresa za inštruktorje,
- skupinska supervizija za psihologe (3 izvedbe),
- skupinska supervizija za obravnavo samomorilno ogroženih (7 izvedb),
- skupinska supervizija za pedagoge (5 izvedb),
- skupinska supervizija za zdravstvene delavce (6 izvedb),
- skupinska supervizija za socialne delavce (5 izvedbe),
- skupinska supervizija za strokovne delavce za obravnavo odvisnosti (5 izvedb),
- skupinska supervizija za strokovne delavce obravnave nasilja (7 izvedb),
- skupinska supervizija za vodje oddelkov za vzgojo (8 izvedb).

Sodelovali smo na organiziranih strokovnih seminarjih:

- evropska mednarodna konferenca o nasilju v domačem okolju,
- izobraževanje v okviru Socialne zbornice »Prepoznavna in obravnava škodljivega pitja alkohola in odvisnosti od alkohola«,
- strokovna konferenca na temo zasvojenosti in reintegracije,
- nacionalna konferenca na področju drog in zasvojenosti,
- nacionalni posvet ob svetovnem dnevu AIDS-a,
- izobraževanje na temo uporabe naloksona,
- predstavitev programov obravnave uporabnikov prepovedanih drog v zdravstvenem in nevladnem sektorju na Goriškem,
- dogodek ob mednarodnih dnevih boja proti nasilju nad ženskami,
- Triple iii konferenca,
- IATSO konferenca.

Za vodje delovnih inštruktorjev smo izvedli usposabljanje z naslovom Timsko delo in komunikacija pri delu z ranljivimi ciljnimi skupinami.

Z izvedenim smo izboljšali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami. Vseh navedenih usposabljanj se je skupaj udeležilo: 249 pravosodnih policistov, 364 strokovnih delavcev (psihologi, pedagogi,

socialni delavci, zdravstveni delavci, vodje vzgoje, itd.), 36 inštruktorjev in 11 sodelavcev iz splošnega sektorja. Podatki predstavljajo vsoto vseh udeležb, kar pomeni da so se posamezni uslužbenci udeležili več usposabljanj.

V tem letu ni bilo sklenjenih pogodb o izobraževanju.

5. 1. 4. Pripravištvo in študijska praksa

V tem letu sta v upravi pripravništvo opravljala 2 pripravnika, štipendistov Vlade Republike Slovenije za potrebe uprave in volonterskih pripravnikov ni bilo.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 32 študentom naslednjih fakultet: Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem in Univerze v Ljubljani, Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Prakso smo omogočili tudi 5 dijakom programa tehnik varovanja.

Svečana prisega pravosodnih policistov na Generalnem uradu

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov odsotni z dela 107.356 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (87 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov predstavljajo 6 %, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela je bilo 7 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi s prejšnjim z letom nižja za 8,3 %.

Tabela: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	3.654	48	862	4.564
Dob	21.326	2.265	1.327	24.918
Ig	10.318	0	791	11.109
Celje	7.835	1.152	336	9.323
Koper	15.745	256	1.481	17.482
Ljubljana	19.526	1.056	520	21.102
Maribor	9.643	1.744	1.038	12.425
Radeče	5.290	818	325	6.433
SKUPAJ	93.337	7.339	6.680	107.356

Na dan 31. 12. 2021 je bilo v upravi zaposlenih 20 invalidov, kar so trije manj kot leto prej, saj so se tekom leta upokojili. Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

Opravljenih je bilo 330 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljeni v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 8 javnih uslužbencev. Sedmim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Nobenemu javnemu uslužbencu ni bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

5. 1. 8. Nadurno delo

V službah za varnost in zavarovanje je bilo izplačanih 63.666 ur nadurnega dela, kar je za 4,7 % manj kot v prejšnjem letu.

Tabela: Število izplačanih nadur po lokacijah

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	0
Dob	20.646
Ig	2.947
Celje	6.554
Koper	8.511
Ljubljana	11.439
Maribor	11.273
Radeče	2.296
SKUPAJ	63.666

Prisega novosprejetih pravosodnih policistk in policista

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi izvedbe spremestev na sodišča in v zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev, kot tudi nepredvidene in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v različnih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 1. 9. Druga problematika na kadrovskem področju

Na kadrovskem področju v zadnjih dveh letih v večjem številu razpisujemo prosta delovna mesta za pravosodne policiste - kandidate, saj smo bili v času varčevalnih ukrepov v tem delu kadrovsko podhranjeni. Problematika je največja v ZPKZ Koper, saj je zanimanje za opravljanje poklica v tem okolju manjše kot drugod po Sloveniji. Kljub temu, da za določena delovna mesta v tem zavodu ni zahtevano znanje italijanskega jezika, se to ni odrazilo v povečanem zanimanju za zaposlitev.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2021 na dan 31. 12. 2021 znaša 64.016.755,50 EUR, veljavni 58.514.108,69 EUR. Porabili smo 56.644.635,48 EUR ali 96,81 % veljavnega proračuna.

Tabela: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2021

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	30.917.961,85	55
401	Prispevki delodajalcev	6.741.358,08	12
402	Izdatki za blago in storitve	9.284.800,23	16
413	Drugi domači transferji	4.026.010,98	7
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	5.674.504,34	10

77

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 49.531.108,25 EUR (84,65 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova COVID-19 - redne pravice porabe 6.769.812,48 EUR (11,56 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 149.964,39 EUR (0,26 % veljavnega proračuna), na porabo kohezijskih sredstev 185.470,40 EUR (0,31 % veljavnega proračuna) in na sredstva iz naslova od prodaje premičnega premoženja 4.279,55 EUR (0,01 % veljavnega proračuna). Porabili smo še sredstva iz naslova prejetih odškodnin v višini 2.395,41 EUR in sredstva prejetih donacij v višini 1.605,00 EUR. Glede na veljavni proračun je 3,21 % sredstev ostalo neporabljenih.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2021 znaša 5.502.646,81 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 430.026,67 EUR,
- prenos sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 195.225,49 EUR,
- prenos sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 221.067,94 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 723,51 EUR,
- zmanjšanje integralnih postavk v višini 13.663.650,65 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova COVID-19 – redne pravice porabe v višini 6.770.320,00 EUR
- povečanje sredstev iz naslova kohezijskih sredstev 555.582,06 EUR,
- zmanjšanje sredstev iz naslova lastne dejavnosti v višini 11.941,83 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.869.473,21 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljeni sredstva na postavkah tipa 1 (142.125,10 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova odprodaje premoženja (290.945,94 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (61.073,78 EUR),
- neporabljeni sredstva odškodnin (527.631,26 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova prejetih najemnin (386.067,94 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova donacij (1.118,51 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova rednih pravic porabe COVID-19 (507,52 EUR),
- neporabljeni kohezijska sredstva (460.003,16 EUR).

Neporabljeni namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto.

V leto 2021 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 433.254,63 EUR, iz naslova opravljanja lastne dejavnosti 18.585,81 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 960,51 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 290.825,49 EUR in iz naslova sredstev najemnin 271.209,47 EUR.

Tabela: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2021 (vir financiranja: proračun)

(78)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2021 V EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	3.851.681,51
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	145.111,68
	450810	Materialni stroški	7.844.454,94
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	642.636,55
	602810	Plače	31.059.855,92
	639510	Izobraževanje delavcev	140.005,03
	668010	Oprema PUO	506.980,23
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	1.957.007,96
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.383.374,43
Sredstva za financiranje epidemije COVID-19	200326	Obvladovanje epidemije COVID-19	210.815,18
	211243	Dodatki po 123. členu ZIUOPDVE – COVID-19	6.558.997,30
SKUPAJ			56.300.920,73

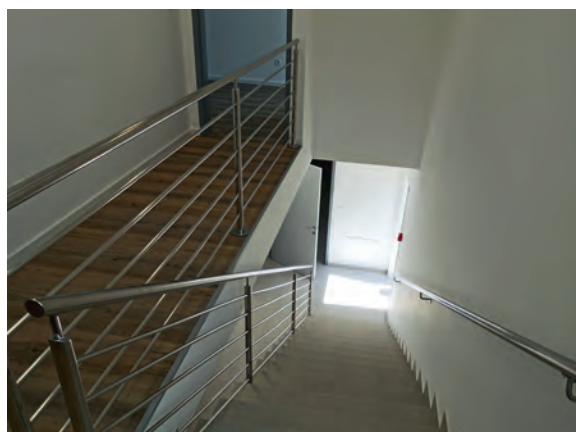
V letu 2021 smo porabili 56.644.635,48 EUR proračunskih sredstev, kar je za 8.556.528,67 EUR ali 15,11 % več kot leta 2020. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2020 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2021.

V tem letu je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.284, kar je v primerjavi z letom prej 1 % zmanjšanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2021 je znašal 104 EUR.

Tabela: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2021

(79)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
povprečno stanje zaprtih oseb	1511	1463	1377	1348	1353	1435	1298	1284
oskrbni dan (v EUR)	60	62	68	80	81	90	114	104

Sanacija prostorov in izgradnja prizidka v Oddelku Murska Sobota

Nakup CNC stroja v Prežgajnem domu Radeče

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

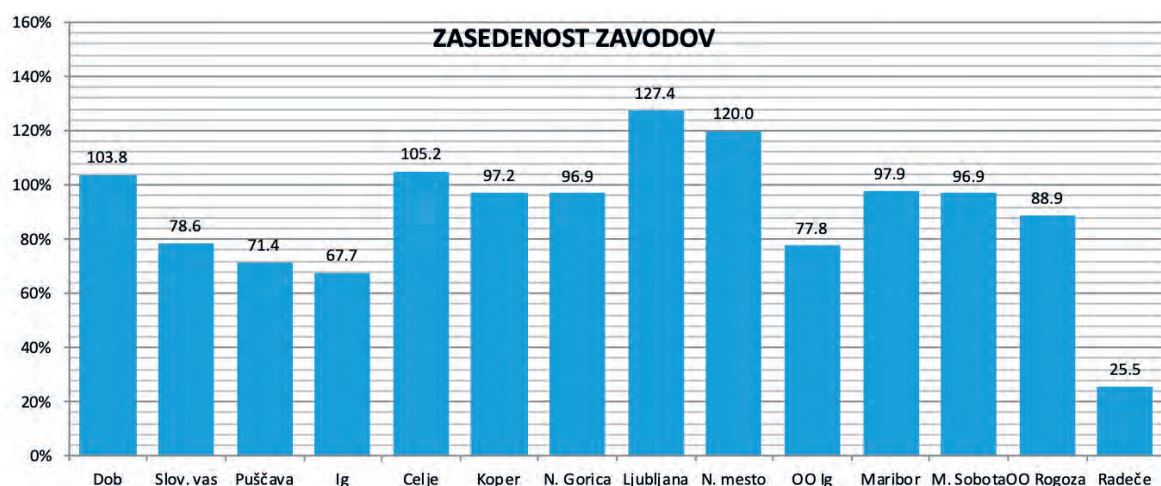
Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.323, kar je 7 mest manj kot prejšnje leto. Razlogi za zmanjšanje so bile preureditve prostorov v ZPKZ Dob in ZPKZ Ig.

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

	Zmogljivost	Povprečno št. zaprtih	Delež zasedenosti (v %)
DOB	446	463	104
SLOV. VAS	70	55	79
PUŠČAVA	21	15	71
IG	99	67	68
CELJE	97	102	105
KOPER	106	103	97
NOVA GORICA	32	31	97
LJUBLJANA	135	172	127
NOVO MESTO	35	42	120
ODP. ODD. IG	27	21	78
MARIBOR	140	137	98
MURSKA SOBOTA	32	31	97
MB ROGOZA	36	32	89
PD RADEČE	47	12	26
SKUPAJ	1323	1308	

80

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov v grafični obliki:

Na zmanjšanje zasedenosti zavodov je tudi v tem letu vplivala epidemija COVID-19. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora. Kljub temu pa so nekateri zavodi še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana in Novo mesto), kar je predvsem posledica priliva pripornikov. Interventna zakonodaja je z ukrepi posegala v zmanjševanje zasedenosti v okviru prestajanja zaporne kazni, ne pa tudi pripora.

Najmanjša zasedenost je bila v Prevgojnem domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati drugih zaprtih oseb.

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z različnimi organizacijskimi spremembami - kot na primer, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v starih zgradbah, ki so bile zgrajene za druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru, odprt v letu 2004, je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope (CPT) in druge institucije. Dodatno so na to v preteklih letih opozorile sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav povzročajo veliki skupinski bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb.

Izboljšanje prostorskih pogojev v Oddelku Murska Sobota

5. 4. INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

V tem letu smo kupili naslednjo opremo:

- Za vse zavode za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom smo kupili večjo količino pohištva za zaprte osebe in zaposlene, fitnes opremo, televizijske in radijske sprejemnike, fotoaparate, pisarniške stole, klima naprave, opremo za videokonferenco, uničevalce dokumentov. Za pripravo in za shranjevanje hrane za zaposlene v zavodih ter za pripravo in shranjevanje hrane zaprtih oseb in za potrebe kuhinj v zavodih smo kupili profesionalne aparate (konvekcijsko pečico, hladilne omare, brusilce nožev, cvrtnik, vozičke za prevoz hrane) in opremo za čajne kuhinje (mini hladilniki, mali in veliki hladilniki, indukcijske plošče, mikrovalovne pečice in podobno). Prav tako smo za pralnice ZPKZ Koper in Oddelka Nova Gorica ter ZPKZ Maribor kupili profesionalne pralne in sušilne stroje in vozičke za prevoz perila. Za ZPKZ Dob smo kupili nadgradnjo sistema za shranjevanje ključev in kovinsko pohištvo za arhiv (omar in regale), prav tako smo za ostale zavode kupili kovinske omare.
- Za ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Ig smo kupili agregate, za PD Radeče pa CNC stroj in odsesavno napravo, za nove prostore v Oddelku Murska Sobota pohištvo, kupili smo tudi štiri službena vozila, od tega eno električno.
- Kupili smo še več druge opreme: kosilnice, kompresorje, visokotlačne čistilce, profesionalne čistilce za tla, orodje, pihalnike listja, telefone, fotokopirne stroje, profesionalne sesalce, mobilne telefone, gospodinske pralne in sušilne stroje, ogrevalne panele in podobno.

Skupaj smo za nakup opreme v letu 2021 porabili 920.334,26 EUR.

Izvedli smo naslednje investicije in investicijsko vzdrževanje:

- dokončanje sanacije prostorov in izgradnje prizidka v ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota (začetek že v letu 2020),
- obnova kopalnic, bolniške sobe in izgradnjo klančine za invalide v ZPMZKZ Celje,
- preureditev prostorov v I. oddelku ZPKZ Dob,
- preureditev prostorov stare kantine in postavitve nove montažne kantine v ZPKZ Dob,
- rekonstrukcija sobe v sanitarne prostore v ZPKZ Ig,
- obnova stražarnice JGZ v ZPKZ Maribor,
- sanacija vhoda, fasade in zamenjava vrat tovarnega vhoda ter montaža klimatov v ZPKZ Koper,
- adaptacija sobe za izločitev, nadgradnja zapornic in obnova strehe v ZPKZ Ljubljana,
- zamenjava dotrajane strehe na objektu Lanšprež,
- zamenjava betonske ograje in postavitve nove v Odprtem oddelku Ig,
- izgradnja garderob za pravosodne policiste, sanacija betona pred vhodom, izgradnja predelnih sten ter ureditev prezračevanja v ZPKZ Ig,
- nadgradnja prezračevanja iz kuhinje v ZPMZKZ Celje,
- obnova stropa in luči v delavnicah JGZ Rinka (lokacija Maribor in Rogoza),
- menjava oken v PD Radeče,
- obnova sistema aktivne požarne zaščite, asfaltiranje dvorišča, menjava mehčalnih naprav, postavitve zapornic v ZPKZ Dob,
- prekritje tal v fitnesih z gumijasto oblogo v ZPKZ Ljubljana, v Oddelku Novo mesto, v Odprtem oddelku Ig in v ZPKZ Maribor.

Izvedli smo tudi druge nujne investicije po planu ter naročili popise del za investicije, izdelavo projektne dokumentacije in izvajanje strokovnih nadzorov. Pričeli smo tudi s postopkom obnove kopalnic v II. oddelku ZPKZ Dob, v ZPKZ Koper in sanitarij v ZPMZKZ Celje, večina del se bo zaključila v letu 2022.

Za investicijsko vzdrževalna dela smo v letu 2021 namenili 1.309.163,07 EUR.

KAZALO

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2021	11
1. 1. CILJI IN NALOGE	14
2. STATISTIČNI PODATKI	15
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2021	15
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	18
2. 3. OBSOJENCI	19
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	19
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	20
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	23
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	24
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	25
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	25
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	26
2. 3. 8. Prezem izvršitve kazni zapor po mednarodnih pogodbah in tiralicah	27
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	27
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	29
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	29
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	29
2. 6. NADOMESTNI ZAPOR	29
2. 7. PRIPORNIKI	30
2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	30
2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	32
2. 9. ENOTA ZA FORENZIČNO PSIHIATRIJO	34
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	35
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	35
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	35
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni	36
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapor	37
3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV	38
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	38
3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	39
3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe	40
3. 3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	50
3. 3. 1. Delo pedagogov	50

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti	53
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	55
3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU	58
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	58
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	58
3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA	63
3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor	63
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	63
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	63
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	63
3. 6. 5. Substitucijska terapija	64
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	64
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	64
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	65
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	65
3. 6. 10. Smrti	66
3. 6. 11. Gladovne stavke	66
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	66
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	66
3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog	68
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	70
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	70
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	71
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	71
3. 7. 7. Obravnava žensk	72
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	72
3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja	73
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	74
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	74
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	75
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	76
3. 8. 4. Namenski izhodi	76
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	77
3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	77
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	78
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	78
3. 10. 1. Pogojni odpust	78
3. 10. 2. Predčasni odpust	78
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	78
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	78

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	78
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	79
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	80
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	80
3. 12. 2. Pobegi, poskusi pobegov ter nevrnitve zaprtih oseb iz ugodnosti zunaj zavoda	80
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	82
3. 12. 4. Spremstva zunaj zavoda	85
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	87
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	88
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	88
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog	89
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	91
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	93
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	93
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	94
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	94
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	95
3. 12. 15. Požarna varnost	96
3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM	97
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	97
3. 13. 2. Plačilo za delo	98
3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje	99
3. 13. 4. Varstvo in zdravje pri delu	99
3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb	99
3. 13. 6. Hišna dela	99
3. 13. 7. Javni gospodarski zavod	100
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	100
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	102
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	102
4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	106
4. 2. 1. Svet Evrope	106
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	107
4. 2. 3. Projekti	107
4. 2. 4. Obiski in konference	108
4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	109
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	110
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	110
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	110

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	111
5. 1. 3. Izobraževanje in usposabljanje javnih uslužbencev	111
5. 1. 4. Pripravištvu in študijska praksa	113
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	113
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	114
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	114
5. 1. 8. Nadurno delo	114
5. 1. 9. Druga problematika na kadrovskem področju	114
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	115
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	117
5. 3. 1. Zmožljivost zavodov in njihova zasedenost	117
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	118
5. 4. INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	119

